

24-11

ÅRSBERETNING

1973

Rigsombudsmanden på Færøerne

M-4

Å R S B E R E T N I N G

1 9 7 3

Rigsombudsmanden på Færøerne

ISBN 87 503 1542 0

Statens trykningskontor

Sm 02-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Forord	5
Kap. 1. <u>FÆRØERNE</u>	7
STATSRETSLIGE FORHOLD	7
Særanliggender	
Fællesanliggender	
Forhold til udlandet	
LOVGIVNING OG ADMINISTRATION	11
Færøernes lagting	
Færøernes landsstyre	
Landsstyrets administration	
Folketingsmænd	
Rigsmyndigheder	
VALG	13
Lagtingsvalg	
Folketingsvalg	
Kommunale valg	
Byrådsvalg i Tórshavn	
Folkeafstemning	
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGSPORHOLD</u>	17
Totalbefolkningen	
Befolkningen, fordelt efter erhverv	
Befolkningsudviklingen i 1973	
Kap. 3. <u>ERHVERY</u>	29
<u>FISKERI</u>	29
Internationale aftaler m. v.	
Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprod.	
Fiskeriets rentabilitet	
Finansiering af fiskerskibe	
Færøernes realkreditinstitut	
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	
Landskassens finansieringsbistand	
LANDBRUG	44
Kvæghold	
Mælkeproduktion	
Fårehold	
Fjerkræ	
Kartoffelavl	
Grøntsager	
Veterinærvæsen	

Kap. 3. (fortsat)	Side
HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED ..	47
HANDELS-, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV	49
Handels- og serviceerhverv	
Transport	
Motorkøretøjer	
Passagertrafik til og fra Færøerne	
Beflyvning	
Besejling	
SKIHSFLÅDEN	53
OFFENTLIG VIRKSOMHED	58
Veje	
El-forsyning	
Havne- og landingspladser	
De indenlandske telefonforbindelser	
Telekommunikation med udlandet og med skibene	
Det færøske postvæsen	
Kap. 4. <u>ØKONOMI</u>	67
FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT	67
Eksport	
Import	
Handelsbalance	
LØN- OG ARBEJDSFORHOLD	73
Organisationer og overenskomster	
Priser	
Lønninger	
OFFENTLIGE INDTÆGTER	79
OFFENTLIGE UDGIFTER	85
Oversigt over statens og landskassens udgifter	
Statens udgifter	
Statsgarantier	
Landskassens udgifter	
Landskassens låneoptagelse og garantiforpligtelser	
PENGE OG KREDITFORHOLD	93
NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE	97
Kap. 5. <u>SOCIALE FORHOLD</u>	105
Regler og forvaltning	
Ydelsernes omfang og finansiering	
Institutioner m. v.	
Færøernes Ulykkesforsikringsråd	
A. Ulykkesforsikringen	
B. Invalideforsikringen	
Udviklingen i 1973	

	Side
Kap. 6. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	115
LANDSLÆGEN	115
SYGEHUSENE	115
SUNDHEDSPLEJEN	121
Kommunelægerne	
Tandlægerne	
Sygeplejerskerne	
Jordemødrene	
APOTEKERVÆSEN	122
Kap. 7. <u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	125
BØRNESKOLEN	129
Folkeskolen	
Private skoler	
Gymnasiet	
SPECIALUNDERVISNINGEN	133
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	134
Færøernes akademi	
Færøernes seminarium	
Efteruddannelse af lærere	
Færøernes sygeplejerskeskole	
ERHVERVSUDDANNELSER	136
Færøernes maskinskole	
Tekniske skoler	
Handelsskolen	
Navigationsskoler	
HØJSKOLEN OG AFTENSKOLERNE	140
Færøernes folkehøjskole	
UDDANNESESSTØTTE	141
Kap. 8. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN</u>	143
RETSVÆSEN	143
POLITIVÆSEN	144
Politiets virksomhed i 1973.	
Kap. 9. <u>FOLKEKIRKEN</u>	147
Kap. 10. <u>KULTURELLE FORHOLD</u>	149
RADIO	149
AVISER	149
BØGER	150
Bogudgivelser	
Biblioteksvæsen	

Kap. 10. (fortsat)	Side
TEATRE OG BIOGRAFER	152
Teatervirksomhed	
Biografer	
MUSIKLIV	153
Koncerter	
KUNST	155
Kunstudstillinger på Færøerne	
Kunstudstillinger i udlandet	
DANSK-FÆRØSK KULTURFOND	156
KULTURSTÆVNET	156
TABELFORTEGNELSE	159

F O R O R D

I årsberetningen for 1973 er der foretaget en omplacering af kapitlerne og af stoffet inden for de enkelte kapitler med det formål at forbinde de områder, der beskriver samme sider af det færøske samfund. Således er det eksempelvis tilstræbt, at beskrivelsen af Færøernes erhvervsliv og af de samfundsøkonomiske forhold i kapitlerne 3 og 4 naturligt udmunder i nationalindkomstbetragtningerne.

I beskrivelsen af de enkelte områder er det forsøgt i hovedtræk at beskrive lovgivningen og de administrative bestemmelser for det pågældende område. Der er også i et vist omfang foretaget en sammenligning mellem færøske og danske tilskuds- og refusionsregler i den offentlige sektor. Dette er sket ud fra ønsket om at øge årsberetningens værdi som samfundsbeskrivende håndbog og for at gøre den mere anvendelig som baggrund for færøske og danske myndigheders overvejelser om færøske forhold.

En række institutioner, organisationer, foreninger, virksomheder og enkeltpersoner har bistået rigsombudet med tilvejebringelse af det meget store talmateriale. Jeg vil takke for den umådelige imødekommenhed og den meget hurtige besvarelse af vore spørgsmål.

Endelig vil jeg rette en tak til mine medarbejdere, der har viet dette arbejde stor interesse, og som i høj grad har været initiativtagere til de forbedringer, der er gennemført.

RIGSOMBUDSMANDEN PÅ FÆRØERNE, den 8. februar 1974.

Leif Groth

Kap. 1

FÆRØERNE

STATSRETTLIGE FORHOLD

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre udgør Færøerne inden for lovens rammer et selvstyrende folkesamfund i det danske rige. Hjemmestyreloven anerkender det færøske sprog og det færøske flag. Fra 1949 har Færøerne haft egne pengesedler. Møntenheden 1 króna = 1 dansk krone.

Sager og sagsområder vedrørende Færøerne opdeles i særanligg
gender, hvor Færøernes lagting har den lovgivende og Færøernes landsstyre den udøvende myndighed, og fællesanligg
ender, der administreres af rigsmyndighederne efter dansk lovgivning, idet det dog er muligt i henhold til hjemmestyrelovens § 9 at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af et område, der er fællesanliggende. Eksempelvis er de 3 sygehuse institutioner under landsstyret, selvom sygehuse er fællesanliggende, ligesom det kan nævnes, at Føroya gjaldstova (Færøernes oppebørselskontor) udbetaler og modtager meget store beløb for staten.

Særanligg ender

Hjemmestyreloven angiver en række sager og sagsområder, der principielt betragtes som særanligggender med den virkning, at hjemmestyret og rigsmyndighederne kan bestemme, at de overgår til hjemmestyret med den følge, at dette overtager de dermed forbundne udgifter.

Indtil nu har hjemmestyret bl. a. overtaget Færøernes egen styrelsesordning, kommunale forhold, direkte og indirekte skatter, trafikvæsen, bortset fra luftfart, erhvervsforhold i al almindelighed og højere undervisning, bortset fra læreruddannelsen og maskinmesteruddannelsen.

Hovedparten af de overtagne områder administreres af landsstyret med hjemmel i lagtingslove, men enkelte områder administreres dog af en statslig myndighed på landsstyrets vegne. Således sker mønstring af fiskere hos landfogeden (politimesteren) eller sysselmændene, motorregistret og skibsregistret føres af landfo-

geden, tinglysningsvæsenet forestås af sorenskriveren (dommeren), der ligeledes er den stedlige overformynder, og endelig er rigsombudsmanden på Færøerne i sin egenskab af formand for kirkeinspektionen med til at administrere den af lagtinget givne bevilling til vedligeholdelse af kirkegårde og udvendig vedligeholdelse af kirker.

Fællesanliggender

Anliggender, der ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggender, er fællesanliggender og varetages af rigsmyndighederne.

Blandt de vigtigste fællesanliggender skal nævnes skoleforhold, sociale forhold og sundhedsforhold. Herudover kan som statsinstitutioner nævnes postvæsenet, skibstilsynet, folkekirken, politiet og domstolene.

Rigslove kan i henhold til hjemmestyreloven ikke sættes i kraft på Færøerne, forinden de er kundgjort af rigsombudet. Dette sker, efter at sagen har været forelagt det færøske hjemmestyre.

Lovgivning, der kun vedrører færøske forhold, eksempelvis folkeskoleloven og de sociale love, bliver først behandlet i lagtinget, hvorefter de forelægges folketinget til beslutning. Love, der ikke udelukkende omfatter Færøerne, bliver først vedtaget i folketinget og derefter forelagt hjemmestyret, forinden loven sættes i kraft på Færøerne. I mange tilfælde sker ikraftsættelsen i form af kgl. anordning, idet loven udtrykkeligt giver ministeren ret til at sætte loven i kraft på Færøerne ved kgl. anordning med de ændringer, der er nødvendiggjort af de særlige færøske forhold.

Fællesanliggenderne administreres efter dansk lovgivning, og udgifterne til disse områder udredes i form af fuldkommen udgiftsdækning, tilskud eller andre former for subsidiering efter retningslinier, der stort set modsvarer dem, der gælder for Danmark, dog i de fleste tilfælde fastlagt under hensyn til Færøernes særlige struktur og forholdene iøvrigt.

De enkelte afsnit i årsberetningen indeholder mere specificerede, omend ikke udtømmende oplysninger om udgiftsfordelingen, idet de forskellige refusionsordninger vil blive beskrevet direkte eller ved hjælp af tabellerne.

Forholdet til udlandet

Færøerne er et selvstændigt toldområde. Indførselsafgifter, skatter m. v. fastsættes af lagtinget, medens der ikke svares skatter og afgifter til den danske stat. Derfor må de øvrige dele af riget i visse tilfælde betragtes som udland.

I henhold til hjemmestyreloven skal traktater og andre internationale overenskomster, der kræver folketingets samtykke, og som berører særlige færøske interesser, forelægges hjemmestyret til betænkning, inden de fremsættes for folketinget.

Udenrigsministeren kan bemyndige hjemmestyrets repræsentanter til direkte at føre forhandlinger under medvirken af udenrigstjenesten.

Der er med hjemmel i hjemmestyreloven ansat en særlig færøsk sagkyndig i udenrigsministeriet til at bistå ministeriet ved behandling af færøske sager, ligesom lovens muligheder for ansættelse af færøkyndige ved de danske ambassader er anvendt, idet der for tiden er ansat en handelsattaché for færøske erhvervsanliggender ved handelsafdelingen under den danske ambassade i Storbritannien. Den sagkyndige, der tidligere var ansat ved den danske ambassade i Italien med det formål at varetage færøske eksportinteresser i Middelhavsområdet, udøver nu sin virksomhed med udvidede beføjelser fra et nyoprettet kontor (Sendistova) i København.

Færøernes særlige status og ensidige erhvervsstruktur medfører, at Færøerne ikke umiddelbart kan dele Danmarks interesser og synspunkter i det internationale samarbejde eller ved indgåelsen af bi- eller multilaterale aftaler med andre lande.

I overensstemmelse med hjemmestyrelovens bestemmelser har man fra dansk side søgt at tilgodese færøske interesser ved i videst muligt omfang at inddrage hjemmestyret i det forberedende arbejde. I enkelte tilfælde har hjemmestyret selv ført forhandlinger og indgået aftaler. Det gælder landingsaftalen med Forbundsrepublikken Tyskland, indgået i 1964, og aftalen om færøske fiskerettigheder mellem 12 og 50 sømil omkring Island, indgået i 1972. Ligeledes kan nævnes aftalen med Grønland om ret til fiskeri i visse områder og ret til landing på visse pladser, senest fornyet i 1972.

Hvor færøske interesser, som regel især fiskeriinteresser, har været involveret, har det været almindeligt, at repræsentanter for hjemmestyret har været medlemmer af den danske delegation eller knyttet til denne som eksperter. Dette gælder i flere bilaterale aftaler, især i sin tid aftalerne med Spanien, Brasilien og de østeuropæiske lande. Ved de ordinære og ekstraordinære møder i FAO's fiskerikomité ICNAF (Konventionen om fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) og NEAFC (Konventionen om fiskeri i det nordøstlige Atlanterhav) har hjemmestyret ofte haft repræsentanter med i den danske delegation, når der skulle vedtages begrænsninger, der berørte færøsk fiskeri. Eksempelvis har Færøerne været repræsenteret ved drøftelserne om begrænsningerne i laksefiskeriet.

Danmarks tilslutning til de internationale økonomiske sammenlutninger har ikke automatisk medført færøsk tilslutning, og ofte har der efter Danmarks tilslutning været ført forhandlinger om Færøernes forhold. Her har især hensynet til erhvervsstrukturen og det færøske indførselsafgiftssystem spillet en rolle. Disse forhold har bevirket, at Færøerne ofte er blevet tilsluttet flere år senere end Danmark, det gælder således GATT, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1954 og Danmark i 1950, og EFTA, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1967, medens Danmark deltog fra oprettelsen i 1959. (Færøerne udtrådte formelt i 1973). I de nævnte tilfælde er den senere færøske tilslutning anmeldt ved en akt fra udenrigsministeriet. Endelig skal nævnes, at Færøerne ikke blev tilsluttet EF sammen med Danmark, men at der efter forhandlinger mellem en færøsk delegation, udenrigsministeriet og repræsentanter for EF's kommission blev indsat en særlig bestemmelse i den danske tiltrædelsestraktat, hvorefter bestemmelse om tilslutning først skal træffes inden udgangen af 1975. Da det var af betydning for Færøernes stillingtagen til EF at kende resultaterne af FN's havretskonference, der begynder i 1974, og da det ikke var muligt at opnå forlængelse til konferencens afslutning, besluttede lagtinget eenstemmigt, at Færøerne skulle forblive uden for EF og i stedet søge at forhandle om en handelsaftale med fællesskaberne.

Ved forhandlinger om internationale aftaler er hjemmestyret almindeligvis inddraget. Derimod er det sjældent, Færøerne har egentlig repræsentation i de internationale organisationer. En væsentlig undtagelse er Nordisk Råd, hvor der i den danske delegation er to medlemmer, valgt af Færøernes lagting, og en repræsentant for Færøernes landsstyre. Før denne ordnings gennemførelse ved lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde var det al-

mindeligt, at Færøerne sikredes repræsentation ved, at eet af de færøske folketingsmedlemmer tilmeldtes som suppleant for et dansk medlem, der så lod suppleanten indtræde, når sager af betydning for Færøerne var på dagsordenen. Denne ordning kendes også fra Nordisk fiskerikomité.

Ellers varetages Færøernes interesser gennem forelæggelsen for hjemmestyret. For fiskeriets vedkommende er der især grund til at nævne, at forskrifter om ordensregler for fiskeriet, mindstemål for fisk, begrænsning af fangstmængde m. v. aftalt i henhold til internationale overenskomster skal fastsættes for Færøerne efter forhandling med og samtykke af Færøernes hjemmestyre. Eksempelvis kan nævnes reguleringsforanstaltningerne fastsat af NEAFC og ICNAF.

På andre områder kan hjemmestyret bestemme, hvorvidt en af Danmark indgået international aftale skal udstrækkes til Færøerne eller ikke.

Her kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomster, der ofte ved en særlig noteveksling efter forelæggelse for hjemmestyret sættes i kraft for Færøerne. Det bør bemærkes, at der eksisterer en særlig dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Færøerne og Danmark. Ligeledes kan nævnes de sociale konventioner, Danmark har indgået med de nordiske og andre europæiske lande om deres statsborgeres gensidige rettigheder i de respektive lande, og ILO-konventionerne. Disse konventioner sættes normalt i kraft på Færøerne ved offentlig kundgørelse på samme måde som rigslove.

I enkelte tilfælde slutter Danmark internationale aftaler, der kun berører Færøerne. Her kan især nævnes udvidelsen i 1959 af den færøske fiskerigrænse til 12 sømil og det med virkning fra 1. januar 1974 med en række lande aftalte "Arrangement om fiskeriet i farvandene omkring Færøerne".

LOVGIVNING OG ADMINISTRATION

Færøernes lagting

Efter lagttingsvalget den 8. november 1970 fordeler lagtingets 26 medlemmer sig med 7 medlemmer til socialdemokratiet (sd.), 6 til tjóðveldisflokkun (tjv.), 6 til sambandsflokkun (sb.), 5 til folkeflokkun (flk.), 1 til gl. selvstyre (gl.s.) og 1 til fremskridtsflokkun (fr.).

Formandskab

Formand: J. Fr. Øregaard, sd.

Næstformand: Knút Wang, flk.

Sekretærer: Agnar Nielsen, sb., og Signar Hansen, tjv.

Lagtingets medlemmer

Hákun Djurhuus	overlærer	Klaksvík	flk.
Poul Jacob Olsen	skibsfører	Klaksvík	sd.
Finnbogi Isaksen	journalist	Tórshavn	tjv.
Jógvan Sundstein	revisor	Tórshavn	flk.
Jóh. Martin Olsen	forstander	Runavík	sb.
Jógvan Olsen	skibsfører	Toftir	sb.
J. Fr. Øregaard	købmand	Norðagøta	sd.
Signar Hansen	lærer	Skipanes	tjv.
Agnar Nielsen	dykker	Vestmanna	sb.
Jógvan Durhuus	postekspeditør	Vestmanna	tjv.
Knút Wang	redaktør	Tórshavn	flk.
Sigfried Skaale	bogholder	Tórshavn	flk.
Trygve Samuelsen	advokat	Tórshavn	sb.
Martin Joensen	fagforeningsformand	Tórshavn	sd.
Hilmar Kass	navigationsskolelærer	Tórshavn	gl.s.
Hanus við Høgadalsá	direktør	Tórshavn	tjv.
Erlendur Patursson	redaktør, cand.polit	Tórshavn	tjv.
Kjartan Mohr	direktør	Tórshavn	fr.
Leon Joensen	fiskekontrollør	Sørvágur	sb.
Haldor Hansen	fiskekontrollør	Sørvágur	sd.
Demmus Hentze	landsretssagfører	Tórshavn	flk.
Tórolvur Olsen	fisker	Sandur	sd.
Andreas Djurhuus	købmand	Vágur	sb.
Joen Pauli Thomasen	bibliotekar	Vágur	sd.
Hilmar Bech	lærer	Porkeri	sd.
Ove Mikkelsen	styrmand	Vágur	tjv.

Færøernes landsstyre

Atli Dam, lagmand (sd.): Styrelsesanliggender, samfærdsel og markedsanliggender.

Peter.F. Christiansen, vicelagmand (sb.): Finanssager, landbrug og Nordisk Råd.

Jákup Lindenskov (sd.): Sundhedssager, offentlig forsorg og industrisager herunder skibsbygning.

Eli Nolsøe (sb.): Fiskeri, handelssager og retsvæsen.

Asbjørn Joensen (gl.s.): Kommunal-, skole-, kirke- og kultursager.

Landsstyrets administration

Kontorchef Johan Djurhuus

Folketingsmænd

Ved folketingsvalget den 13. december 1973 valgtes
Johan Nielsen (sd.) og Erlendur Patursson (tjv.).

Rigsmyndigheder

Rigsombudsmanden på Færøerne er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration.

Rigsombudet er bindeledet mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne i alle fællesanliggender og administrerer de fleste skolesager, sociale sager og sundhedssager. Det er endvidere overøvrighed, d. v. s. administrerer en række familieretlige sager, såsom separation og skilsmisse, bevillinger til adoption og navnebevillinger.

Rigsombudet på Færøerne

Rigsombudsmand Leif Groth

Kontorchef Arne Juul Arnskov

Fuldmægtig Klaus Hermann: Sociale sager.

Fuldmægtig J. F. Varder: Sundhedssager, lovsager og kulturelle sager.

Fuldmægtig John Arne Sørensen: Undervisningssager og erhvervsager.

Fuldmægtig V. BIRGER SØRENSEN ^{x)} Overøvrighedssager og kirkesager.

x) som ild

Vicebiskop E. Vilhelm

Sorenskriver (dommer) E. B. R. Oppermann

Landfoged (politimester) J. K. E. K. Klerens

Landslæge H. D. Joensen

V A L G

Lagtingsvalg

Antallet af kredsmandater er på forhånd i loven fastsat til 20, medens tillægsmandater tildeles i det omfang, partierne ikke ved fordelingen af kredsmandaterne er blevet fuldt forholdsmæssigt repræsenteret, når stemmerne opgøres under eet for hele landet. Antallet af tillægsmandater kan dog maksimalt blive 10, og antallet af tingmedlemmer kan således variere fra 20 til 30. Der afholdes valg hvert 4. år, og lagtinget kan bortset herfra kun oplø-

ses ved lagtingsbeslutning, men ikke af lagmanden eller landsstyret.

Tabel 1.1 Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene
(mandatfordeling i parentes)

<u>Parti</u>	<u>Nov.1958</u>	<u>Nov.1962</u>	<u>Nov.1966</u>	<u>Nov.1970</u>
Folkeflokk	2.470(5)	3.046(6)	3.808(6)	3.615(5)
Sambandsflokk	3.296(7)	3.077(6)	4.177(6)	3.921(6)
Socialdemokratiet	3.584(8)	4.153(8)	4.748(7)	4.904(7)
Gl. selvstyre	812(2)	889(2)	867(1)	1.010(1)
Tjóðveldisflokk	3.332(7)	3.201(6)	3.529(5)	3.962(6)
Fremskridtsflokk	404(1)	674(1)	490(1)	667(1)
Ialt	13.898(30)	15.040(29)	17.619(26)	18.079(26)
Valgdeltagelse	71 %	74 %	80 %	80 %

Kilde: Valgbogen.

Landsstyret

Det nuværende landsstyre, der har fem medlemmer, 2 fra socialdemokratiet, 2 fra sambandsflokk og 1 fra gl. selvstyre, bygger på et flertal, bestående af disse partiers 14 mandater.

Folketingsvalg

Ifølge grundlovens § 28 vælges 2 af folketingets medlemmer på Færøerne. Lov om folketingsvalg på Færøerne foreskriver, at valgdagen på Færøerne skal kundgøres senest på fem ugers dagen før afstemningen. Dette kan bevirke, at der bliver forskellige valgdage i Danmark og på Færøerne. Eksempelvis afholdtes det sidste folketingsvalg den 13. december 1973 på Færøerne og den 4. december 1973 i Danmark.

Tabel 1.2 Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1964-73

	<u>22/9-64</u>	<u>13/12-66</u>	<u>23/1-68</u>	<u>5/10-71</u>	<u>13/12-73</u>
Socialdemokratiet	4.133 39,2 %	3.864 36,5 %	4.051 32,5 %	4.170 31,8 %	3.772 28,6 %
Tjóðveldisflokk	-	-	-	2.410 ¹⁾ 18,4 %	3.312 25,1 %
Folkeflokk	2.622 24,8 %	3.549 33,6 %	4.294 34,4 %	2.680 20,4 %	2.690 20,4 %
Sambandsflokk	3.121 30,0 %	3.156 29,9 %	3.242 26,0 %	2.855 21,8 %	2.533 19,2 %
Gl. selvstyre	-	-	-	648 4,9 %	553 4,2 %
Fremskridtsflokk	631 6,0 %	-	889 7,1 %	362 2,7 %	258 1,9 %
Udenfor partierne	-	-	-	-	81 0,6 %
Gyldige stemmer ialt	10.507	10.569	12.476	13.125	13.199
Valgdeltagelse	50,2 %	48,8 %	56,6 %	56,8 %	54,4 %

1) Zacharias Wang

Kilde: Valgbogen for Færøerne.

Ved valgene i 1964, 1968 og 1973 var der listeforbund mellem folkeflokken og fremskridtsflokken, medens der i 1971 var listeforbund mellem folkeflokken, fremskridtsflokken og Zacharias Wang.

Kommunale valg

Bestemmelserne i lagtingslov nr. 44 af 29. juni 1972 om valg til samtlige færøske kommuner er første gang anvendt ved valget i Tórshavn kommune i december 1972 og vil første gang blive anvendt i de øvrige færøske kommuner i 1974. Samtidige valg i alle færøske kommuner vil ske i 1976 og derefter hvert 4. år.

I henhold til lagtingslov nr. 45 af 29. juni 1972 om færøske kommuner benævnes kommunalbestyrelserne bygderåd, idet kommuner med over 1.500 indbyggere har mulighed for at benytte benævnelsen byråd. Alle kommuner over 1.500 indbyggere, d. v. s. Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri og Vágur anvender denne benævnelse.

Byrådsvalg i Tórshavn

I det byråd, der blev valgt ved valget den 8. december 1972, var mandattallet udvidet fra 11 til 13.

Resultatet af valget blev, at socialdemokratiet opnåede 651 stemmer og 2 mandater, fremskridtsflokken 346 stemmer og 1 mandat, sambandsflokken 608 stemmer og 2 mandater, tjóðveldisflokken 723 stemmer og 2 mandater, folkeflokken 710 stemmer og 2 mandater, gl. selvstyre 312 stemmer og 1 mandat, privatlisten (Petur í Gong) 911 stemmer og 3 mandater.

I forhold til byrådsvalget i 1968 vandt socialdemokratiet og gl. selvstyre hver et mandat, medens de øvrige partier og privatlisten fik et uændret antal mandater.

Valgdeltagelsen var 70 % mod 67 % ved byrådsvalget i 1968.

Folkeafstemning

Den 8. november 1973 afholdtes folkeafstemning om en ny spirituslovgivning. Forslaget fra lagtingets flertal, der indebar en vis liberalisering, faldt, idet 9.086 eller 37,7 % af samtlige stemmeberettigede stemte imod, medens 5.683 eller 23,6 % af samtlige stemmeberettigede stemte for.

Kap. 2

BEFOLKNINGSFORHOLD

Totalbefolkningen

Færøernes folketal opgøres af Danmarks Statistik ved folketællinger, der foretages ca. hvert 5. år. Sidste folketælling fandt sted den 16. november 1970. Tallene fra denne tælling er ikke færdigbearbejdede, men der foreligger på indeværende tidspunkt kun opgørelse af befolkningens fordeling efter geografi, køn og alder, medens bl. a. fordelingen i socio-økonomiske grupper endnu ikke er færdigbehandlet. Tabelværket for denne tælling forventes at foreligge i løbet af 1974.

For 1973 og 1974, hvor der ikke har været folketælling, er registerfolketallet pr. 1. januar anvendt.

De 7 områder, der er anvendt i nedenstående tabeller, er: Tórshavn-området (Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner), Klaksvík-området (Klaksvík og Hvannasund kommuner), Norðuroyar iøvrigt, Skálafjørður-området m.v. (Sjógv, Skáli, Runavík, Nes, Leirvík, Gøta og Fuglafjørður kommuner), Eysturoy iøvrigt (Elduvík, Oyndarfjørður, Sund, Eiði, Gjógv og Funningur kommuner), Sandoy-området (Sandur, Húsavík, Skopun, Skálavík og Skúvoy kommuner). Suðuroy samt de resterende kommuner på Færøerne, betegnet "Øvrige områder", (Haldarsvík, Saksun, Hvalvík, Hósvík, Kollafjørður, Vestmanna, Kvívík, Kaldbak, Kirkjubøur, Hestur, Nólsoy, Bøur, Sørvágur, Miðvágur, Sandavágur, Mykines).

Tabel 2.1 a. Befolkningen 1960, 1966, 1970, 1973 og 1974
fordelt på områder

<u>Område</u>	<u>Absolutte tal</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Tórshavn	8.042	10.534	11.696	11.857	12.251
Klaksvík	4.185	4.551	4.716	4.796	4.870
Norðuroyar iøvrigt	901	771	710	714	700
Skálafjørður m.v.	5.817	6.227	6.679	6.881	6.964
Eysturoy iøvrigt	1.565	1.487	1.420	1.431	1.449
Sandoy	1.736	1.684	1.633	1.670	1.704
Suðuroy	6.045	5.734	5.573	5.531	5.493
<u>Øvrige områder</u>	<u>6.305</u>	<u>6.134</u>	<u>6.183</u>	<u>6.282</u>	<u>6.369</u>
<u>Ialt</u>	<u>34.596</u>	<u>37.122</u>	<u>38.610</u>	<u>39.162</u>	<u>39.800</u>

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregisteret.

Tabel 2. 1 b. Befolkningen 1960-74, fordelt på områder

<u>Område</u>	<u>Procentvis fordeling</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Tórshavn	23,2	28,4	30,3	30,3	30,8
Klaksvík	12,1	12,3	12,2	12,2	12,2
Norðuroyar	2,6	2,1	1,8	1,8	1,8
Skálafjørður	16,8	16,8	17,3	17,6	17,5
Eysturoy iøvrigt	4,5	4,0	3,7	3,7	3,6
Sandoy	5,0	4,5	4,2	4,3	4,3
Suðuroy	17,5	15,4	14,4	14,1	13,8
Øvrige områder	18,3	16,5	16,1	16,0	16,0
<u>Ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Det mest markante træk i udviklingen fra 1960 er befolknings-tilvæksten i Tórshavn-området, der i periodens løb har fået 50 % flere indbyggere, således at der nu bor knap 31 % af befolkningen her mod godt 23 % ved periodens begyndelse. Klaksvík indbyggertal er vokset i takt med den almindelige befolkningstilvækst, således at andelen gennem hele perioden har holdt sig på godt 12 %. Skálafjørður-området har haft en jævn befolkningsforegelse gennem perioden, medens befolkningstallet relativt er faldet i samtlige andre områder, stærkest på Suðuroy, hvor befolkningstallet er faldet både absolut og relativt.

Tabel 2. 2 a. Befolkningen 1960-1974, fordelt efter

<u>Kommuner</u>	<u>kommunernes størrelse</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Over 2.000	13.383	16.028	17.167	15.298	15.737
1.000-1.999	5.417	5.528	5.821	8.955	9.025
500-999	9.153	10.318	10.612	9.794	9.899
200-499	4.238	2.909	2.713	2.789	3.036
Under 200	2.405	2.339	2.297	2.326	2.103
<u>Ialt</u>	<u>34.596</u>	<u>37.122</u>	<u>38.610</u>	<u>39.162</u>	<u>39.800</u>

Tabel 2. 2 b. Befolkningen 1960-1974 fordelt efter kommunernes størrelse

<u>Kommuner</u>	<u>Procentvis fordeling</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Over 2.000	38,7	43,2	44,5	39,1 ¹⁾	39,5
1.000-1.999	15,7	14,9	15,1	22,9	22,7
500-999	26,5	27,8	27,5	25,0	24,9
200-499	12,2	7,8	7,0	7,1	7,6
Under 200	6,9	6,3	5,9	5,9	5,3
<u>I a l t</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

1) Froðba kommune havde i 1970 2.019 indbyggere, men indbyggertallet har siden været under 2.000.

Den andel af befolkningen, der bor i de større kommuner, har været jævnt stigende. I 1960 boede godt 54 % af befolkningen i kommuner med over 1.000 indbyggere og i 1974 bor godt 62 % af befolkningen i disse kommuner. Det er hovedsageligst kommunerne under 500 indbyggere, der har måttet erfare en nedgang i befolkningsandelen, idet disse som følge af afvandring hver især har et stadig faldende befolkningstal. Stigning i gruppen 200-499 fra 1973 til 1974-indbyggere skyldes i det væsentlige, at Oyndarfjörður kommunes indbyggertal steg fra 194 til 202. I 1960 boede en femtedel af befolkningen i kommuner under 500 indbyggere, medens andelen i 1974 er faldet til en ottendedel.

Tabel 2. 3 a. Den samlede befolkning fordelt efter alder 1960, 1966 og 1970

<u>Alder</u>	<u>1960</u>		<u>1966</u>		<u>1970</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
0 - 4 år	3.931	11,4	4.241	11,4	4.388	11,4
5 - 9 år	3.723	10,8	3.880	10,5	4.070	10,5
10-14 år	3.707	10,7	3.662	9,9	3.809	9,9
15-19 år	3.194	9,2	3.544	9,5	3.307	8,6
20-39 år	8.765	25,3	9.342	25,2	9.779	25,2
40-59 år	7.280	21,0	7.984	21,5	8.333	21,6
60-69 år	2.214	6,4	2.415	6,5	2.685	7,0
70 år og derover	1.782	5,2	2.054	5,5	2.239	5,8
<u>I a l t</u>	<u>34.596</u>	<u>100,0</u>	<u>37.122</u>	<u>100,0</u>	<u>38.610</u>	<u>100,0</u>

Antallet af børn under 15 år har med små variationer udgjort knap en trediedel af befolkningen, medens antallet af personer over 60 år er steget med ca. en femtedel fra 10,6 % i 1950 til 12,8 % i 1970.

Tabel 2. 3 b. Den kvindelige befolknings fordeling efter alder 1960, 1966 og 1970

<u>Alder</u>	<u>1960</u>		<u>1966</u>		<u>1970</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
0 - 4 år	1.912	11,5	2.039	11,5	2.151	11,7
5 - 9 år	1.853	11,1	1.884	10,6	1.966	10,6
10-14 år	1.776	10,7	1.829	10,3	1.858	10,1
15-19 år	1.512	9,1	1.641	9,3	1.601	8,7
20-39 år	4.090	24,5	4.237	23,9	4.383	23,7
40-59 år	3.412	20,5	3.802	21,6	4.008	21,7
60-69 år	1.140	6,9	1.175	6,6	1.261	6,8
70 år og derover	942	5,7	1.090	6,2	1.233	6,7
<u>I a l t</u>	<u>16.637</u>	<u>100,0</u>	<u>17.697</u>	<u>100,0</u>	<u>18.461</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik.

Tabel 2. 3 c. Den mandlige befolknings fordeling efter alder 1960, 1966 og 1970

<u>Alder</u>	<u>1960</u>		<u>1966</u>		<u>1970</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
0 - 4 år	2.019	11,2	2.202	11,3	2.237	11,1
5 - 9 år	1.870	10,4	1.996	10,3	2.104	10,4
10-14 år	1.931	10,8	1.833	9,4	1.951	9,7
15-19 år	1.682	9,4	1.903	9,8	1.706	8,5
20-39 år	4.675	26,0	5.105	26,3	5.396	26,7
40-59 år	3.868	21,5	4.182	21,5	4.325	21,5
60-69 år	1.074	6,0	1.240	6,4	1.424	7,1
70 år og derover	840	4,7	964	5,0	1.006	5,0
<u>I a l t</u>	<u>17.959</u>	<u>100,0</u>	<u>19.425</u>	<u>100,0</u>	<u>20.119</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik.

Kvinderne udgør knap 48 % af befolkningen, en andel, der har været nogenlunde konstant i det betragtede tidsrum.

Bortset fra gruppen "70 år og derover" er der overskud af mænd i alle aldersgrupper, især er overskudet stort i aldersgrup-

pen "20-39 år", der omfatter knap 24 % af kvinderne og knap 27 % af mændene, således at "kvindeunderskudet" i denne aldersgruppe er på over 1.000.

Tabel 2. 5 er udarbejdet på grundlag af landslægens medicinalberetningers oplysninger om fødte og døde på Færøerne samt et beregnet fødselsoverskud i årene 1960-1971. For 1971 og 1972 bygger tabellen på materiale fra landsfolkeregisteret. Tallene er sat i forhold til et beregnet befolkningstal pr. 1. juli i det pågældende år. I antallet af fødte indgår alle levendefødte på Færøerne uanset moderens hjemsted. Antallet af døde omfatter alle døde, hjemmehørende på Færøerne, uanset dødsstedet, medens forsvundne ikke er medregnet.

Tabel 2. 4 Fødselsoverskudet 1960-1973

År	Levendefødte		Døde		Fødsels- overskud
	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.	Pr. 1.000 indb.
1960	761	22,0	275	7,9	14,1
1961	777	22,2	206	5,9	16,3
1962	798	22,4	234	6,6	15,8
1963	847	23,6	252	7,0	16,6
1964	859	23,6	259	7,1	16,5
1965	891	24,6	275	7,4	17,2
1966	967	26,0	271	7,3	18,7
1967	951	25,3	299	8,0	17,3
1968	882	23,2	278	7,3	15,9
1969	845	22,0	278	7,2	14,8
1970	816	21,1	298	7,7	13,4
1971	786	20,3	316	8,2	12,1
1972	808	20,8	269	7,1	13,7
1973	827	20,9	323	8,2	12,7

Kilde: Landslægen og landsfolkeregisteret.

Den gennemsnitlige årlige nettoudvandring i hver af perioderne mellem folketællingerne i 1945 (31/12), 1950 (31/12), 1955 (30/11), 1960 (26/9), 1966 (1/4) og 1970 (16/11), samt i perioden mellem sidste folketælling i 1970 og 31. december 1972 er beskrevet i tabel 2. 6. Den sidste beregning må tages med det forbehold, at man regner registertal i 1972 og folketællingstal i 1970.

Den gennemsnitlige årlige nettoudvandring er opgjort som for-

skellen mellem det gennemsnitlige årlige fødselsoverskud og den gennemsnitlige årlige befolkningstilvækst i hver af perioderne, der tillige er sat i relation til det gennemsnitlige folketal i den pågældende periode.

Tabel 2. 5 Nettoudvandringen 1945-1972

Periode	Gnsl. årl. fødselsoverskud		Gnsl. årl. befolkningstilvækst		Gnsl. årlig nettoudvandring	
	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.
1945-1950	555	18,2	521	17,1	34	1,1
1950-1955	562	17,5	137	4,3	425	13,2
1955-1960	565	16,9	443	13,2	122	3,7
1960-1966	589	16,4	459	12,8	130	3,6
1966-1970	605	16,0	322	8,5	283	7,5
1970-1972	504	13,0	260	6,7	244	6,3
1973	504	12,7	638	16,2	+134	+ 3,5

Bevægelserne i nettoudvandringen afspejler ret nøje konjunkturudviklingen. Der er især grund til at pege på den store udvandring i årene 1950-55 og den store, omend noget mindre, udvandring i årene 1966-70. Bemærkelsesværdigt er det, at der i 1973 har været en nettoindvandring.

Tabel 2. 6 Antal kvinder pr. 100 mand i forskellige aldersgrupper 1960, 1966 og 1970

	1960	1966	1970
0 - 4 år	95	93	96
5 - 9 år	99	94	93
10-14 år	92	100	95
15-19 år	90	86	94
20-39 år	88	83	81
40-59 år	88	91	93
60-69 år	106	95	89
70 år og derover	112	113	123

De store vandringer, især af kvinder, afspejler sig i det store kvindeunderskud i aldersgruppen 20-39 år. Ligevægt nås først mellem 60 og 70 år, medens man eksempelvis i Danmark har et ligevægtpunkt mellem 25 og 30 år.

Tabel 2. 7.a De i erhvervene beskæftigede fordelt på hoved-
erhvervsgrupper og områder ved folketællingen
26. september 1960

	Tórs- havn	Klaks- vík	Norð- oyar iøv.	Skála- fjørð- ur m.v.	Eystur- oy iøv.	Sand- oy	Suður- oy	Øvri- ge omr.
Fiskeri								
Landbrug m.v. ..	253	472	265	1020	304	419	997	1158
Fiskeindustri ..								
Øvr.fremst.virks.)								
Bygge og anlæg .)	1111	498	28	577	95	55	608	559
Handel og omsætn. 700	183	12	146	27	23	174	171	
Transportvirks. 496	192	14	185	62	67	213	222	
Adm., lib.erhverv 469	95	11	67	13	19	122	76	
Forsk.serviceerh. 176	29	3	16	8	1	26	15	
Uoplyst erhverv 81	23	2	52	10	15	80	36	
I erhverv i alt	3286	1492	335	2063	519	599	2220	2237
Heraf kvinder .	892	201	17	191	29	27	240	175
Heraf gifte kv.
Udenfor erhverv	4756	2693	566	3754	1046	1137	3825	4068
Hele befolkningen	8042	4185	901	5817	1565	1736	6045	6305

Tabel 2. 7.b De i erhvervene beskæftigede fordelt på hoved-
erhvervsgrupper og områder ved folketællingen
1. april 1966

	Tórs- havn	Klaks- vík	Norð- oyar iøv.	Skála- fjørð- ur m.v.	Eystur- oy iøv.	Sand- oy	Suður- oy	Øvri- ge omr.
Fiskeri	217	431	159	752	221	290	643	778
Landbrug m.v. ..	48	26	43	50	22	73	32	136
Fiskeindustri ..	104	131	5	159	24	5	196	94
Øvr.fremst.virks.)								
Bygge og anlæg .)	1486	504	26	633	95	85	546	541
Handel og omsætn. 736	186	10	161	20	20	152	158	
Transportvirks. . 654	184	17	197	71	47	268	183	
Adm., lib.erhverv 876	159	12	90	22	21	134	113	
Forsk.serviceerh. 232	69	6	36	4	8	37	28	
Uoplyst erhverv . 268	67	8	93	12	11	66	36	
I erhverv i alt	4621	1757	286	2171	491	560	2074	2067
Heraf kvinder ..	1283	324	22	252	48	31	257	200
Heraf gifte kv. 423	85	2	58	16	8	81	54	
Udenfor erhverv	5913	2794	485	4056	996	1124	3660	4067
Hele befolkningen	10534	4551	771	6227	1487	1684	5734	6134

Tabel 2. 7.c De i erhvervene beskæftigede fordelt på hoved-
erhvervsgrupper og områder ved folketællingen
16. november 1970

	Tórs- havn	Klaks- vík	Norð- oyar iøv.	Skála- fjørð- ur m.v	Eystur- oy iøv.	Sand- oy	Suður- oy	Øvr. områ- der
Fiskeri	245	482	123	653	201	248	608	647
Landbrug m.v. ...	37	24	36	42	14	55	25	129
Fiskeindustri ...	64	189	1	206	33	20	71	43
Øvr.fremst.virks.	812	283	17	569	53	38	384	413
Bygge og anlæg ..	605	168	12	199	54	62	175	195
Handel og omsætn.	970	214	10	202	30	35	169	184
Transportvirks. .	621	199	25	215	66	41	244	222
Adm., lib.erhverv	1154	189	13	127	17	26	164	126
Forsk.serviceerh.	232	63	4	57	2	12	48	44
Uoplyst erhverv .	240	64	10	128	19	26	179	125
<u>I erhverv i alt</u>	<u>4980</u>	<u>1875</u>	<u>251</u>	<u>2398</u>	<u>489</u>	<u>563</u>	<u>2067</u>	<u>2128</u>
Heraf kvinder ...	1550	413	25	362	51	68	309	268
Heraf gifte kv. .	656	174	11	126	15	24	134	98
Udenfor erhverv .	6715	2842	459	4279	931	1069	3507	4059
Hele befolkningen	11695	4717	710	6677	1420	1632	5574	6187

Tabel 2. 8. De i erhvervene beskæftigede, fordelt på hoved-
erhvervsgrupper ved folketællingerne i 1960,
1966 og 1970

	1960		1966		1970	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Fiskeri	4.888	38,4	3.491	24,9	3.207	21,7
Landbrug m.v.			430	3,1	362	2,5
Fiskeindustri			718	5,1	627	4,3
Øvr.fremst.virks. ...	3.531	27,7	3.916	27,9	2.569	17,4
Bygge og anlæg					1.470	10,0
Handel og omsætn. ...	1.436	11,3	1.443	10,3	1.814	12,3
Transportvirks.	1.451	11,4	1.621	11,6	1.633	11,1
Adm., lib. erhverv ..	872	6,8	1.427	10,2	1.816	12,3
Forsk. serviceerh....	274	2,1	420	2,9	462	3,0
Uoplyst erhverv	299	2,3	561	4,0	791	5,4
<u>I erhverv i alt</u>	<u>12.751</u>	<u>100,0</u>	<u>14.027</u>	<u>100,0</u>	<u>14.751</u>	<u>100,0</u>
Heraf kvinder	1.772	13,9	2.417	17,2	3.046	20,6

Kilde: Danmarks Statistik Folketælling Færøerne.

Andelen af erhvervsmæssigt beskæftigede personer er steget i de betragtede år og udgjorde henholdsvis 36,9, 37,8 og 38,2 % af det samlede befolkningstal. Denne stigning skyldes væsentligst en stigning i antallet af kvinder i erhverv. Medens antallet af kvinder i erhverv udgjorde knap 14 % af samtlige personer i erhverv i 1960, var det i 1966 steget til godt 17 % og i 1970 til over 20 %.

De primære erhverv (råstofproducerende erhverv)

Fiskeri og landbrug beskæftiger et stadig faldende antal personer. Nedgangen fra 1960 til 1966 er på ca. 1.000 personer for de to erhverv under ét, og hovedparten af nedgangen stammer fra fiskeriet. Fra 1966 til 1970 er der et fald på knap 300 personer i fiskeriet.

Da den samlede arbejdsstyrke er steget i de pågældende år, er tilbagegangen i det relative antal beskæftigede i de to erhverv så meget desto større, og erhvervet, der i 1966 beskæftigede en fjerdedel af de erhvervsaktive, beskæftiger i 1970 knap 22 %.

Antallet af beskæftigede inden for administration og liberale erhverv er mere end fordoblet i den betragtede periode. Ligeledes er antallet af beskæftigede i forskellige serviceerhverv steget kraftigt.

Disse to udviklingstendenser - et faldende antal beskæftigede i primære erhverv som landbrug og fiskeri - og et stigende antal beskæftigede i tertiære erhverv som administration, liberale erhverv og diverse serviceerhverv - er velkendte i de fleste moderne samfund. Et fald i antallet af beskæftigede i primærerhvervene medfører ikke nødvendigvis, at disse erhvervs økonomiske betydning, herunder bidraget til bruttonationalproduktet, mindskes. Ofte er disse erhverv i stand til at rationalisere og producere stadig mere pr. beskæftiget. Eksempelvis kan nævnes, at fiskeriet trods faldet i antallet af beskæftigede har været i stand til at bidrage med omkring en tredjedel af en stadigt stigende bruttofaktoriindkomst.

Det relative antal beskæftigede inden for "øvrige fremstillingsvirksomhed" og "bygge- og anlægsvirksomhed" under ét har holdt sig nogenlunde konstant i perioden 1960-1970, men der er sket en ændring i den geografiske fordeling, således at Tórshavn-området har fået øget vægt i disse sekundære erhverv.

Tabel 2. 9. Befolkningsudviklingen i 1973 i de enkelte kommuner

Kommune	Folketal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra- flyt- tede	Fødte	Døde	Folketal 31/12
Fugloy	88	1	0	1	2	1	4	85
Svínoy	109	0	1	3	6	1	1	105
Viðareidí	239	0	1	5	3	5	4	241
Hvannasund	305	2	1	6	4	10	4	314
Klaksvík	4491	102	92	57	82	103	23	4556
Kunoy	125	1	1	0	10	4	1	118
Mikladalur	68	1	0	3	2	2	1	71
Húsum	85	1	0	2	7	0	1	80
Elduvík	118	0	0	3	2	3	0	122
Oyndarfjørður	194	3	1	11	4	2	3	202
Fuglafjørður	1372	26	13	19	24	36	10	1406
Leirvík	642	5	3	2	14	12	6	638
Gøta	762	17	8	9	23	16	3	770
Runavík	1767	22	27	68	45	40	11	1814
Nes	907	1	5	14	18	21	4	916
Skáli	578	9	6	2	13	10	0	580
Sjógv	853	14	13	18	39	16	9	840
Sund	307	2	0	8	3	8	1	321
Eiði	577	6	5	9	8	6	4	581
Gjógv	116	0	0	0	2	0	1	113
Funningur	119	0	0	0	7	1	3	110
Haldarsvík	324	4	10	6	10	5	4	315
Šaksun	32	1	0	1	5	1	0	30
Hvalvík	281	1	0	19	15	7	2	291
Hósvík	179	2	1	0	8	3	1	174
Kollafjørður	535	12	9	30	11	10	6	561
Kvívík	409	8	0	19	5	6	7	430
Vestmanna	1221	24	16	32	37	22	8	1238
Kaldbak	138	29	20	11	14	3	1	146
Tórsh. uttanb.	1050	34	50	72	60	30	6	1070
Kirkjubøur	117	3	2	2	0	1	3	118
Hestur	92	0	0	0	5	0	1	86
Nólsoy	340	1	4	3	10	7	3	334
Sandavágur	685	18	6	17	18	12	9	699
Miðvágur	846	18	6	35	19	9	17	866
Sørvágur	954	34	31	22	27	16	10	958

Befolkningsudviklingen i 1973 i de enkelte kommuner (fortsat)

Kommune	Folketal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra- flyt- tede	Fødte	Døde	Folketal 31/12
Bøur	68	o	o	8	8	1	1	68
Mykines	61	o	o	1	7	1	1	55
Sandur	581	6	8	29	18	1o	6	594
Skopun	531	19	1	5	13	2o	8	553
Skálavík	247	7	2	5	12	6	5	246
Húsavík	189	4	1	9	7	3	6	191
Skúvoy	122	1	o	1	3	1	2	12o
Hvalba	788	18	12	11	2o	16	1o	791
Froðba	1976	56	66	24	59	38	27	1942
Fámjin	161	3	1	4	1	6	2	17o
Hov	145	o	o	4	5	3	6	141
Porkeri	337	o	1	4	3	7	2	342
Vágur	1569	39	56	25	39	27	1o	1555
Sumba	555	5	4	8	14	6	4	552
Tórshavn	1o8o7	651	593	457	333	253	61	11181
Ialt	39162	1211	1o77	11o4	11o4	827	323	398oo

Kilde: Landsfolkeregisteret.

Tabel 2. 1o. Befolkningsudviklingen i 1973 i de enkelte områder

Område	Folketal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fødte	Døde	Folketal 31/12
Tórshavn	11.857	685	643	136	283	67	12.251
Klaksvík	4.796	1o4	93	÷23	1o7	27	4.864
Norðoyar	714	4	3	÷16	19	12	7o6
Skálafjørður m.v.	6.881	94	75	÷44	151	43	6.964
Eysturoy iøvrigt	1.431	11	6	5	2o	12	1.449
Sandoy	1.67o	37	12	÷ 4	4o	27	1.7o4
Suðuroy	5.531	121	14o	÷61	1o3	61	5.493
Øvrige områder	6.282	155	1o5	7	1o4	74	6.369
Ialt	39.162	1.211	1.o77	o	827	323	39.8oo

Kilde: Landsfolkeregisteret.

Kap. 3

ERHVERV

FISKERI

Det alt dominerende hovederhverv på Færøerne er fiskeri og produktion af fiskevarer. Ved folketællingen i 1970 var godt 1/4 af de erhvervsaktive mænd beskæftiget ved fiskeriet. I den tid, der har været udarbejdet nationalregnskaber, har ca. 1/3 af bruttofaktorindkomsten hidrørt fra fiskeriet, og omkring 95 % af eksporten har siden krigen bestået af fisk og fiskevarer.

Internationale reguleringer

Fiskerierhvervets fremtid er imidlertid usikker. Overfiskningen og forureningen af havene har nødvendiggjort internationale reguleringer af fiskeriet, der i høj grad rammer færøsk fiskeri. Hertil kommer, at de udvidelser af fiskerigrænserne, der i de senere år har fundet sted flere steder, har betydet tab af fiskerirettigheder på tidligere traditionelle fangstpladser for færøske fiskere, eksempelvis kan nævnes Norge og Canada. Siden krigen har fiskeriet i farvandene omkring Island været af stor betydning. De islandske fiskerigrænseudvidelser, først fra 6 til 12 sømil i 1959 og siden fra 12 til 50 sømil i 1973, har nødvendiggjort en omlægning af det færøske fiskeri. De aftaler, der sikrer færøske linefiskere adgang til at fiske i visse områder mellem 6 og 12 sømil og et begrænset antal trawlere at fiske mellem 12 og 50 sømil, yder ikke fuld kompensation for det tidligere fiskeri, især ikke, da fabrikstrawlerne ikke er omfattet af den sidste aftale.

I det nordvestlige Atlanterhav er det særlig det færøske torskefiskeri, der rammes af begrænsningerne. De på ICNAF-møderne aftalte reguleringsforanstaltninger er for 1973 indeholdt i fiskeriministeriets bekendtgørelse af 12. september 1973 om reguleringen af fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav. I henhold hertil kræves særlig tilladelse til fiskeri i bestemte områder, der er fastsat bestemte fangstkvoter for hvert land, og der stilles særlige krav til fangstredskabernes maskestørrelse. Det færøske laksefiskeri i dette område blev stærkt reduceret ved bekendtgørelse nr. 250 af 14. juni 1972 for Færøerne om regulering af laksefiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav.

Sildefiskeriet i Nordsøen har i 1973 i henhold til fiskeriministeriets bekendtgørelse af 7. februar 1973 for Færøerne om regulering af fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav været begrænset i perioden 1. februar til 15. juni, således at det fra 1. februar til 31. marts har været tilladt at fiske 7.950 tons sild, og fra 1. april til 15. juni 1.250 tons sild, men i begge tilfælde kun til konsum og agn. Bekendtgørelsen er udstedt på grundlag af de i NEAFC truffede beslutninger, og på NEAFC-mødet i juni 1973 blev det besluttet, at tilsvarende begrænsninger som i 1973 skulle gælde i 1974. For øjeblikket foregår der i NEAFC forhandlinger om en betydelig kraftigere fredning af Nordsøsilden. Udover fredningen af Nordsøsilden blev der på NEAFC-mødet i juni 1973 truffet beslutning om, at der ikke i konventionsområdet må fanges laks uden for fiskerigrænserne, at der i visse områder kun må fanges makrel over en vis størrelse, samt aftalt specielle krav til fangstredskabernes maskestørrelse ved fiskeri ved Færøerne.

I 1973 er der med Storbritannien, Frankrig, Norge, Vesttyskland, Polen og Belgien indgået aftale om et "arrangement vedrørende fiskeriet i farvandene omkring Færøerne". Herved begrænses den samlede fangst af torsk og kuller i området uden for fiskerigrænsen til 52.000 tons årligt, og denne fangstmængde fordeles med 32.000 tons til Færøerne, 18.000 tons til Storbritannien og de resterende 2.000 tons til de øvrige lande. Derudover indeholder arrangementet bestemmelser om, at alle andre lande end Færøerne og Storbritannien kun må øge deres fangster af alle andre fiskearter med en vis procentsats pr. år. Endelig er der i arrangementet bestemmelser om, at 4 nærmere afgrænsede områder af det åbne hav i umiddelbar tilslutning til den færøske fiskerizone skal være lukket for alt trawlfiskeri fra 3-6 måneder af året og for et 5. områdes vedkommende 1 måned af året.

I henhold til lagtingsbekendtgørelse nr. 30 af 1. maj 1973 om ffskeri med trawl på fiskeriterritoriet har der i 1973 været meddelt dispensation fra det generelle trawlforbud til både på 55 BRT og derunder, således at disse en del af året kan fiske inden for 5 nærmere afgrænsede områder inden for 12-sømilegrænsen.

FANGST OG TILVIRKNING AF FISK OG FISKEPRODUKTER

Færøernes landsstyre er for øjeblikket i færd med at foretage en omlægning og udbygning af fiskeristatistikken med henblik på bl. a. de løbende indberetninger til de internationale organisationer, herunder ICES (International Council for the Exploration of the Sea) og ICNAF. Grundlaget for fiskeristatistikken er indberetninger fra skibene om fangstmængder og -felter samt fangsternes sammensætning. Dette materiale skal som et led i nyordningen EDB-behandles. Denne omlægning er imidlertid endnu ikke afsluttet, og der vil derfor i år kun være meget få oplysninger fra 1973.

Tabel 3. 1. Samlede fiskefangster fordelt på fiskearter i

	<u>1965 og 1970-72</u>			
	(hel urensset fisk)			
<u>1.000 tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Torsk	95,1	71,2	61,4	55,0
Kuller	7,8	13,0	11,3	9,1
Hellefisk	-	4,2	1,4	0,3
Storsej	1,4	6,2	7,9	6,8
Sild	34,6	75,0	66,5	60,7
Makrel	-	2,1	3,6	7,6
Industrifisk	-	32,0	47,2	56,8
Anden fisk	<u>6,0</u>	<u>4,1</u>	<u>7,8</u>	<u>11,5</u>
Ialt	144,9	207,8	207,1	207,8

Kilde: Færøernes landsstyre.

Den samlede fiskefangst i 1972 omregnet til hel urensset fisk har i de sidste tre år været godt 207.000 tons. Dog er der sket væsentlige forskydninger inden for de enkelte grupper, idet fangsten af torsk og sild har været faldende, medens fangsten af industrifisk og makrel er stigende. En medvirkende årsag hertil er de internationale kvoteaftaler.

Den samlede fiskefangst i 1973 er foreløbigt opgjort til 233.000 tons eller ca. 12 % mere end i 1972. Den foreløbige opgørelse viser endvidere en samlet fangst i 1973 af sild, makrel og industrifisk på 157.000 tons, hvilket er en stigning i forhold til 1972 på ca. 25 %.

Siden 1965 er fangsten af sild, makrel og industrifisk 3-doblet, medens den øvrige fangst, navnlig af torsk, der var stigende i den første del af 1960^{erne}, ligger væsentligt under niveauet i 1965.

Ved bedømmelsen af fangstresultaterne må det tages i betragtning, at der gennem hele perioden er sket en omfattende fornyelse af fiskerflåden, specielt anskaffelse af kraftblokskibe til sildefiskeri, fabrikstrawlere og i de seneste år industrifisktrawlere, jfr. afsnittet om skibsflåden.

Tabel 3. 2. Samlede fiskefangster fordelt på fangstfelter

<u>1.000 tons</u>	<u>i 1965 og 1970-73</u>				
	<u>(hel, urensset fisk)</u>				
	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
v. Færøerne	20,2	33,6	34,7	31,5	}
v. Island	8,5	12,2	51,1	16,2	
v. Grønland	66,1	8,2	17,5	12,3	
v. New Foundland	15,5	17,9	17,8	20,7	
Barentshavet	-	28,1	6,2	1,6	}
Nordhavet	31,5	-	-	-	
Nordsøen	<u>3,1</u>	<u>107,8</u>	<u>115,8</u>	<u>125,5</u>	<u>157</u>
<u>Ialt</u>	<u>144,9</u>	<u>207,8</u>	<u>207,1</u>	<u>207,8</u>	<u>233</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre.

Gennem perioden har fangstfelternes betydning for det færøske fiskeri ændret sig væsentligt. Således tages over halvdelen af fangsterne (i 1972 omkring 60 % og i 1973 omkring 67 %) nu i Nordsøen, hvor der i 1965 næsten intet færøsk fiskeri foregik. Barentshavet, som i 1969 og 1970 var et betydeligt fiskefelt, har som følge af dårligere fangstmuligheder svindende betydning. Fiskeriet ved Færøerne har siden midten af 1960^{erne} haft en øget betydning, ikke så meget på grund af fangstmængdernes størrelse, men fordi fangsterne landes i fersk tilstand til den voksende færøske fiskeindustri. Fiskefangsterne ved Grønland (herunder Nordhavet), der i midten af 1960^{erne} udgjorde over 90.000 tons, udgør nu kun ca. 1/8 heraf.

Tabel 3. 3. Samlede fiskefangster i 1972 fordelt på fiskearter og fangstfelter

<u>1.000 tons</u> <u>Arter/Felter</u>	Fær- øerne	Is- land	Grøn- land	New Foundland	Nord- søen	Øvrige felter	Ialt
Torsk	12,1	11,1	10,9	19,2	0,3	1,4	55,0
Kuller	8,3	0,6	-	-	-	0,2	9,1
Storsej	5,7	0,9	-	-	0,2	-	6,8
Sild	-	-	-	-	60,7	-	60,7
Makrel	-	-	-	-	7,6	-	7,6
Industrifisk	-	-	-	-	56,8	-	56,8
Anden fisk	5,4	3,6	1,4	1,5	-	-	11,9
Ialt	31,5	16,2	12,3	20,7	125,5	1,6	207,8

Kilde: Færøernes landsstyre.

Torsken er den eneste fisk, der fanges på flere fangstfelter, idet kuller og storsej næsten overvejende fanges ved Færøerne, mens sild, makrel og industrifisk udelukkende fanges i Nordsoen.

Saltfisk er fremdeles Færøernes hovedprodukt, idet den udgør godt en fjerdedel af Færøernes samlede eksport. I 1973 har produktionen heraf andraget godt 17.200 tons eller ca. 1.800 tons mindre end i 1972.

Tabel 3. 4. Produktion af saltfisk, fordelt på fangstfelter i 1965 og 1970-73

<u>Tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
v. Grønland/New Foundland	30.228	10.409	11.208	9.831	8.768
v. Island	2.294	1.963	3.304	5.290	5.176
v. Norge	-	5.368	1.904	60	-
v. Færøerne	1.377	4.378	3.141	3.898	3.274
Ialt	33.899	22.117	19.557	19.079	17.218

1) Foreløbige tal

Kilde: L/f Føroya Fiskasøla.

Produktionen ved Grønland og New Foundland udgjorde i 1973 knap 51 % af den samlede saltfiskeproduktion mod 52 % i 1972 og 89 % i 1965. Saltfiskeproduktionen ved Norge, som havde et vældigt opsving i 1969 og 1970, er nu helt ophørt.

Tidligere landedes omkring halvdelen af saltfisken direkte i udlandet, men hovedparten landes nu på Færøerne, hvorfra den eksporteres i pakket tilstand. Tidligere blev en del af saltfisken industrielt tørret til klipfisk, men produktionen af klipfisk

er helt ophørt, da det ikke længere er rentabelt at producere klipfisk til de priser, der kan opnås på markedet.

Hjemmefiskeriet, der omfatter de fangster af fersk fisk i færøske og islandske farvande, der landes til filétfabrikkerne på Færøerne har siden 1965 udviklet sig stærkt. De færøske skibes landinger var således i 1973 knap 4 gange så store som i 1965. I 1973 var de færøske fangster knap 3.000 tons eller omkring 7 % større end i 1972.

Tabel 3.5. Ferskfiskelandinger på Færøerne i 1965 og 1970-1973
(slagtet fisk med hoved)

<u>tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u> ¹⁾
Torsk	4.730	15.174	11.245	15.625	14.182
Kuller	3.790	11.578	9.634	8.859	6.291
Sej	734	3.105	5.131	6.391	5.417
Hellefisk	-	2.780	1.219	248	353
Andet	<u>1.280</u>	<u>2.530</u>	<u>2.947</u>	<u>7.125</u>	<u>14.826</u>
<u>Landinger ialt</u>	<u>10.534</u>	<u>35.167</u>	<u>30.176</u>	<u>38.248</u>	<u>41.069</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Årsagen til fremgangen i hjemmefiskeriet siden midten af 1960^{erne} er formentlig i første række, at fiskerigrænsens udflytning i 1964 og det derefter indtil 1973 gældende trawlforbud, har medført stigende fiskeforekomster. Hertil kommer anskaffelse af flere mindre fiskerbåde til brug i hjemmefiskeriet, ligesom de større stållineskibe nu i videre omfang lander til filétfabrikkerne fremfor at lande fersk fisk i England eller fiske ved Grønland til saltfisk.

I 1973 vil der formentlig ske en stigning i fangsterne ved Færøerne på grund af de forannævnte tilladelser til både under 55 BRT til trawlfiskeri indenfor 5 nærmere afgrænsede områder indenfor 12 sømils fiskerigrænsen.

Hjemmefiskeriet leverer fersk fisk til filétfabrikkerne, der forarbejder fisken og eksporterer den som frosne filéter. Af-faldsprodukterne fra filétfabrikkerne går enten til fiskemelsfabrikkerne eller eksporteres i frossen tilstand til minkfoder. Tidligere blev en væsentlig del solgt fersk til udlandet som isfisk.

Tabel 3.6. De samlede ferskfiskelandinger fordelt efter anvendelse
(slagtet fisk med hoved)

<u>Tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
Til saltning	3.102	12.822	10.334	18.386	18.102
Til isfisk	84	371	281	490	925
Til industri	7.202	21.432	19.311	18.892	21.554
Til konsum	<u>146</u>	<u>542</u>	<u>250</u>	<u>480</u>	<u>488</u>
<u>Ialt</u>	<u>10.534</u>	<u>35.167</u>	<u>30.176</u>	<u>38.248</u>	<u>41.069</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Næsten al kuller og sej anvendes til filétskæring. Torsken anvendes til filétskæring og til saltning, eventuelt først efter filétskæring. Hvor stor en del af torsken, der anvendes til saltfisk eller frosne filéter, afhænger af udviklingen i eksportpriserne på disse to produkter.

Sildefangsten er undergået en stærk udvikling på Færøerne. Tidligere foregik sildefiskeriet alene som garnfiskeri fra en række ældre træskibe, og hele fangsten, bortset fra den andel, der anvendtes til agn, blev saltet i tønder ombord. Denne form for sildefangst er siden 1970 helt ophørt.

I stedet for er der i slutningen af 1964 påbegyndt et omfattende fiskeri af sild fra de såkaldte kraftblokskibe. Ved hjælp af asdicinstrumenter lokaliseres større sildestimer, der derefter indfanges ved brug af ringnot og kraftblok. Desuden er der i slutningen af 1968 påbegyndt trawling efter industrifisk med stål- og trætrawlere. En betydelig del af kraftblokskibenes fangster landes i Danmark, hvor de navnlig anvendes til konsum, medens resten, tilligemed trawlernes fangster, landes på Færøerne hovedsagelig til industribrug. I nedenstående tabel er der givet en oversigt over udviklingen i de samlede fangster af sild, makrel og industrifisk fordelt efter, hvor fangsterne er landet.

Tabel 3.7. Færøske skibes landinger af sild, makrel og industrifisk fordelt efter landingspladser i 1965 og 1970-1973

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973²⁾</u>
På Færøerne	29.551	65.619	65.698	72.790	98.286
I udlandet ¹⁾	<u>5.068</u>	<u>43.540</u>	<u>51.643</u>	<u>52.192</u>	<u>58.714</u>
<u>Ialt</u>	<u>34.619</u>	<u>109.159</u>	<u>117.341</u>	<u>124.982</u>	<u>157.000</u>

1) Næsten udelukkende Danmark. 2) Foreløbige tal.

Kilde: Færøernes landsstyre.

Den stadige stigning i de seneste års samlede fangster af sild, makrel og industrifisk, skyldes især kraftige stigninger i fiskeriet efter industrifisk.

Frømgangen i sildefiskeriet i 1973 er sket til trods for, at der i 1973, ligesom i 1971 og 1972, har været internationale aftaler (NEAFC) om tidsmæssige og kvantitative begrænsninger af sildefiskeriet i Nordsøen. Landingerne i Danmark er steget noget stærkere end landingerne på Færøerne, hvilket bl.a. skyldes de bedre afregningspriser i Danmark.

Tabel 3.8. Sild, makrel og industrifisk fordelt efter anvendelse i 1970-72

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Til konsum	31.573	35.266	43.791
Til frysning	1.325	1.782	20
Til saltning	905	2.155	11.197
Til industribrug	<u>75.356</u>	<u>78.138</u>	<u>69.974</u>
<u>Ialt</u>	<u>109.159</u>	<u>117.341</u>	<u>124.982</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

Den del af fangsterne, der landes iset i kasser eller fra køletanke ombord, landes for størstepartens vedkommende i Danmark, hvor de anvendes til konsum, medens en mindre del landes på Færøerne til saltning eller til forædling (filétering, frysning eller kryddring), men størstedelen af fangsterne landes til sildemel- og sildeoliefabrikker. I melproduktionen anvendes endvidere store mængder fiskeaffald.

Tabel 3.9. Tilvirkning af fisk og fiskevarer på Færøerne 1970-72¹⁾

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Frosne fiskefiléter	11.970	14.658	10.663
Salt- og kryddersild	2.904	4.956	8.735
Fiskemel	1.106	1.493	3.621
Sildemel	13.731	14.379	9.782
<u>Sildeolie</u>	<u>5.821</u>	<u>5.032</u>	<u>2.480</u>

1) Vedrørende saltfisk henvises til tabel 3.4.

Kilde: Færøernes landsstyre

Der findes endnu ikke produktionstal for 1973, men da lagrenes størrelse ved udgangen af 1972 ikke var usædvanlig store, vil man af de foreløbige eksporttal for 1973 kunne få en vis fornemmelse af produktionens størrelse i 1973.

Det ser ud til, at der har været en mindre nedgang i produktionen af frosne fiskefiléter og salt- og kryddersild, medens der har været en stigning i produktionen af sildemel og sildeolie, for sildemel er der formentlig tale om en fordobling.

FISKERIETS RENTABILITET

Det færøske økonomiske råd, Búskaparráðið, udarbejder årligt oversigter over fiskerskibenes driftsresultater, foretager samlede opgørelser af indtægter og udgifter og beregner gennemsnit for saltfisk- og fabriksstrawlere, industrifisktrawlere, stállineskibe, kraftblokskibe og fryseskibe.

Hovedresultaterne for 1972 fremgår af nedenstående tabel, der indeholder regnskabsresultater for 11 saltfisk- og fabriksstrawlere, 19 industrifisktrawlere, 22 lineskibe, 17 kraftblokskibe og 9 fryseskibe, ialt 78 skibe. Kun skibe, der har været i helårsdrift, er medregnet. Kun enkelte af lineskibene driver hjemmefiskeri. Ellers driver skibene udelukkende fjernfiskeri. For de nævnte lineskibe er landskassetilskudet indregnet. De skibe, der indgår i statistikken, udgør 0.85% af den samlede fiskerskibstonnage.

Tabel 3. 10. Fiskerflådens driftsresultater 1972

<u>1.000 kr.</u>	<u>Saltfisk- og fabriks- trawlere</u>	<u>Indu- stri- fisk- traw- lere</u>	<u>Stål- line- skibe</u>	<u>Kraft- blok- skibe</u>	<u>Fryse- skibe</u>	<u>Ialt</u>
<u>Bruttoindtægt</u>	<u>52.544</u>	<u>15.486</u>	<u>40.608</u>	<u>46.854</u>	<u>18.812</u>	<u>174.304</u>
<u>Driftsudgifter</u>						
Olie, is, salt, agn, fiskeredskaber og landingsudgifter	12.954	4.282	10.198	11.650	3.594	42.679
Hyrer og proviant	22.253	5.300	19.698	16.481	7.250	70.983
Vedligeholdelse	6.193	2.175	4.248	3.924	1.586	18.126
Forsikring	2.410	980	1.753	2.195	710	8.048
Diverse	378	213	602	1.634 ¹⁾	1.382 ³⁾	4.209
Renter	2.657	1.277	1.452	2.294	824	8.504
Afdrag	4.810	1.703	1.886	5.531 ²⁾	1.217	15.147
Administration	995	389	847	791	308	3.330
<u>Driftsudgifter ialt</u>	<u>52.650</u>	<u>16.379</u>	<u>40.686</u>	<u>44.500</u>	<u>16.872</u>	<u>171.026</u>
<u>Nettofortjeneste (før afskrivninger og skat) ÷ 106</u>	<u>÷ 833</u>	<u>÷ 833</u>	<u>+ 78</u>	<u>2.354</u>	<u>1.941</u>	<u>3.278</u>

1) incl. udgifter til køb af sild. 2) incl. 2,3 mill. kr. i afskrivning på not. 3) incl. udgifter på 1,1 mill. kr. til køb af sild.

Kilde: Búskaparráðið.

Med en samlet omsætning på 174,3 mill. kr. har de omhandlede skibe haft et nettooverskud på 3,3 mill. kr., medens omsætningen i 1971 var 165,1 og nettooverskudet 5,1 mill. kr. I 1972 har 3 skibs-

typer, trawlere, industrifisktrawlere og stållineskibe, givet under-
skud.

I tabel 3.11. er der for hvert af årene 1965 og 1969-1972 gi-
vet en oversigt over driftsresultaterne i hovedposter for hver af
de 5 skibstyper. Da antallet af skibe varierer fra år til år, er
der af hensyn til sammenligneligheden anvendt gennemsnitstal for
samtlige de skibe i hver af de 5 kategorier, som har været i hel-
årsdrift. I tallene for saltfisk- og fabrikstrawlerne indgår 3 fa-
brikstrawlere fra og med 1969 og 4 fabrikstrawlere fra og med 1970.
Det antal dage, skibene gennemsnitlig har været i søen i løbet af
det pågældende år, fremgår af tabel 4.9.

Tabel 3.11. Gennemsnitlige driftsresultater for de forskellige
typer fiskerskibe 1965 og 1969-72

<u>Beløb i 1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
<u>Saltfisk- og fa- brikstrawlere:</u>					
Antal skibe	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>12</u>	<u>13</u>	<u>11</u>
Bruttoindtægt	2.965	3.675	4.456	4.614	4.777
Driftsudgifter	<u>2.935</u>	<u>3.762</u>	<u>4.329</u>	<u>3.812</u>	<u>4.786</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	30	÷ 93	127	802	÷ 9
<u>Industrifisktrawlere:</u>					
Antal skibe	-	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>16</u>	<u>19</u>
Bruttoindtægt	-	567	885	722	815
Driftsudgifter	-	<u>457</u>	<u>848</u>	<u>829</u>	<u>859</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat		110	37	÷107	÷ 44
<u>Stållineskibe:</u>					
Antal skibe	<u>37</u>	<u>30</u>	<u>24</u>	<u>21</u>	<u>22</u>
Bruttoindtægt	1.321	1.104	1.266	1.703	1.846
Driftsudgifter	<u>1.307</u>	<u>1.219</u>	<u>1.381</u>	<u>1.673</u>	<u>1.848</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	14	÷ 115	÷ 115	30	÷ 3
<u>Kraftblokskibe:</u>					
Antal skibe	<u>6</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>17</u>
Bruttoindtægt	1.130	1.530	3.175	2.615	2.756
Driftsudgifter	<u>1.100</u>	<u>1.561</u>	<u>2.545</u>	<u>2.423</u>	<u>2.617</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	30	÷ 31	630	192	139

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
<u>Fryseskibe:</u>					
Antal skibe	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>
Bruttoindtægt	1.227	922	1.281	1.769	2.090
Driftsudgifter	<u>1.142</u>	<u>1.015</u>	<u>1.347</u>	<u>1.634</u>	<u>1.875</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	85	+ 93	+ 66	135	210

Kilde: Búskaparráðið.

Saltfisk- og fabrikstrawlerne har i 1972 gennemsnitlig haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 4 % i forhold til 1971 eller den samme stigning som fra 1970 til 1971. Der har i 1972 været en mindre nedgang i fangsten, der dog er blevet mere end opvejet af en stigning i priserne på 4-10 %.

De siden 1969 tilkommende industrifisktrawlere har fra 1971 til 1972 haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 18 %. Dette har medført, at skibene i gennemsnit har fået reduceret underskudet med ca. 60 %.

Lineskibene har haft en stigning i bruttoindtægten fra 1970 til 1971 på ca. 8 %. Da driftsudgifterne er steget stærkere, har dette medført, at skibene i gennemsnit atter har underskud.

Kraftblokskibene har i 1972 haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 5 % i forhold til 1971. Denne stigning skyldes højere priser, idet der har været en nedgang i den fangede mængde sild. Årsagen til faldet i fangsten er forbudet mod sildefiskeri i Nordsøen i perioden 1. april - 15. juni 1972, hvor det dog blev tilladt færøske skibe at fange 1.250 tons til konsum og agn.

Stigningen i bruttoindtægten er dog mere end opvejet af stigningen i driftsudgifter, således at den gennemsnitlige nettofortjeneste i 1972 er faldet.

Fryseskibenes bruttoindtægt er i 1972 steget med ca. 18 % i forhold til 1971. Dette har medført, at den gennemsnitlige nettofortjeneste er blevet forøget med ca. 60 %.

Det bør tilføjes, at der er stor spredning på de beregnede gennemsnitstal inden for alle kategorier. Således kan nævnes, at nettofortjenesten i 1972 for saltfisk- og fabrikstrawlere varierede fra + 590.000 kr. for den bedste til + 867.000 kr. for den dårligste. Industrifisktrawlernes nettofortjeneste varierede i 1972 mellem + 159.000 kr. og + 278.000 kr., lineskibenes mellem + 323.000 kr. og + 481.000 kr., kraftblokskibenes mellem + 703.000 kr. og + 343.000 kr. og fryseskibenes mellem + 848.000 kr. og + 184.000 kr.

FINANSIERINGEN AF FISKERSKIBE

De færøske fiskerskibe finansieres normalt med et 10-årigt 1. prioritetslån i Færøernes realkreditinstitut på 50 % af anskaffelsesværdien (efter vurdering), et 15-årigt 2. prioritetslån i Danmarks Fiskeribank på 15-20 % og et tilskudslån fra landskassen på 15-25 %, medens de resterende 10-15 % er egenkapital. Landskassen yder endvidere 4. prioritetslån til dækning af eventuelle kurstab.

Herudover har landsstyret i 1973 med henblik på at fastholde fiskerflådens høje effektivitetsniveau, men også for at fastholde beskæftigelsen på de to færøske skibsværfter i henholdsvis Skála og Vestmanna, i henhold til lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk fået bemyndigelse til at optage udenlandske lån på op til 50 mill. kr. På dette grundlag har landsstyret optaget et lån på 30 mill. kr. i Luxembourg, og der er allerede disponeret over dette beløb til finansiering af bygning af 3 kraftblokskibe på skibsværftet i Skála. Lånene er ydet som 1. prioritetslån på 50 % af kontraktsummen, men såfremt det ikke er muligt at få fiskeribanklån i skibene vil landskassens 1. prioritetslån blive forhøjet til 65 % af kontraktsummen. Herudover ydes det sædvanlige tilskudslån på 25 % til skibe, der bygges på færøske værfter.

Skibe, bygget i Norge, kan opnå norsk finansiering med et 7-årigt 1. prioritetslån på 70 % af kontraktsummen med landskassegaranti for en del af dette beløb. Herudover yder landskassen tilskudslån på 20 %, således at kravet til egenkapital udgør 10 % af kontraktsummen.

Færøernes realkreditinstitut

Instituttet er oprettet i henhold til lov nr. 60 af 12. marts 1955 med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Indtil videre er instituttets opgave indskrænket til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne. Instituttets udlånsmidler fremskaffes ved en grundfond, etableret på grundlag af de midler, der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for Færøerne (Marshallmidlerne), og ved udstedelse af obligationer.

Realkreditinstitutts lånevirkksomhed finansieres hovedsagelig ved udstedelse af 10-årige obligationer, der er statsgaranterede, senest i henhold til lov nr. 605 af 28. november 1973, der

giver hjemmel til i perioden 1974-79 at udstede obligationer med statsgaranti for indtil 75 mill. kr. De af instituttet udstedte 6 %'s obligationer er siden november 1967 overtaget til parikurs af Danmarks Nationalbank. Renten vil med virkning fra den 1. april 1974 blive sat op til 7 %. Obligationerne vil fortsat blive overtaget til parikurs af nationalbanken.

Af den pr. 1. januar 1974 cirkulerende obligationsmasse på 43 mill. kr. indgår de 0,2 mill. kr. i de færøske pengeinstitutters obligationsbeholdninger.

Instituttet har siden oprettelsen i 1955 udlånt ialt 133,8 mill. kr. og restgælden ved udgangen af 1973 udgjorde 44,2 mill. kr. med garanti i 2 trawlere, 42 fartøjer over 100 BRT og 63 fartøjer under 100 BRT.

Tabel 3.12. Færøernes realkreditinstituts udlån, låntagning og egenkapital pr. 1. april 1965-74

År	Udlån		Låntagning			Egenkapital
	Antal	Restgæld	Obl.lån	Iøvrigt ¹⁾	Ialt	
		mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1965	73	38,6	33,4	2,6	36,0	15,6
1966	89	38,0	33,9	2,1	36,0	16,8
1967	85	31,3	29,8	2,0	31,8	18,5
1968	94	29,5	27,0	2,0	29,0	20,7
1969	106	32,4	29,4	2,0	31,4	22,8
1970	119	37,5	32,5	2,0	34,5	23,3
1971	119	39,7	36,2	2,0	38,2	26,0
1972	118	44,0	39,5	2,0	41,5	29,1
1973	117	46,3	42,8	2,0	44,8	31,2
1974 ²⁾	107	44,2	40,5	2,0	42,5	31,3

1) Den anførte låntagning er sket hos Danmarks Nationalbank og hos færøske institutioner. 2) Pr. 1. januar.

Kilde: Færøernes realkreditinstitut

Realkreditinstituttet har givet følgende tilsagn om lån til udbetaling efter den 1. januar 1974:

- 3 stk. 20 ts. både, bygges på Færøerne (tilsagn givet i 1972)
- 1 " saltfisketrawler, bygges i Norge (tilsagn givet i 1971)
- 2 " trawlere, bygges i England (tilsagn givet i 1972)
- 1 " kraftblokskib, bygges i Norge
- 5 " industrifisketrawlere, hvoraf 3 bygges i Danmark, 1 i Norge og 1 Færøerne/Sverige

- 2 stk. rejetrawlere, bygges i Norge
 - 1 " lineskib, bygges i Norge
 - 3 " plastbåde, bygges i Norge
 - 2 " útróðrarbåde, bygges på Færøerne
- samt ny motor i 3 fiskerskibe.

Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Ved lov nr. 203 af 10. juli 1959 blev fiskeribankens låneområde udstrakt til også at omfatte Færøerne. Indtil da var der blevet ydet støtte i form af lån fra statskassen i henhold til en særlig lov. Fiskeribankens lån ydes normalt som 10- eller 15-årige obligationslån til en nominel rente, der i dag er 9 % p. a. Højeste og laveste kurs var i december 1973 for de 15-årige 85½-84 og for de 10-årige lån 87-85½.

Tabel 3.13. Fiskeribankens bevilgede lån på Færøerne

1968/69 - 1972/73

<u>Finansår</u>	<u>Antal</u>	<u>1000 kr.</u>
1968/69	10	2.216
1969/70	9	1.719
1970/71	20	6.338
1971/72	20	3.996
1972/73	24	4.204
1968/69- 1972/73 ialt	83	18.473

Kilde: Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

Udover de i tabellen anførte bevilgede nye lån er der i årets løb i en række tilfælde ved køb af fiskerskibe i Danmark med lån i fiskeribanken sket gældsovertagelse, ligesom der ved salg af skibe til Danmark ved lån i fiskeribanken er sket gældsfrigørelse. Til de i tabellen nævnte tal skal yderligere bemærkes, at der i tiden 1. april til 31. december 1973 er blevet bevilget 17 lån til en samlet sum af 7,9 mill. kr. samt bevilget et fiskeindustrilån til sildemels- og sildeoliefabrikken i Fuglafjørður på 1,8 mill. kr. Restgælden på fiskeribankens samlede udlån til Færøerne var pr. 31. marts 1973 27,5 mill. kr., svarende til 9,3 % af den samlede udlånsmasse.

Landskassens finansieringsbistand

Som allerede nævnt deltager landskassen i finansieringen af de nye skibe med tilskudslån, med kurstabslån og ved påtagelse af garantiforpligtelser.

Tabel 3.14. Landskassens tilskuds- og kurstabslån 1969/70-1972/73

	<u>Tilskudslån</u>	<u>Kurstabslån</u>
1969/70	8,9 mill. kr.	0,2 mill. kr.
1970/71	2,0 mill. kr.	0,1 mill. kr.
1971/72	3,2 mill. kr.	0,5 mill. kr.
1972/73	5,2 mill. kr.	0,3 mill. kr.

Kilde: Landskasseregnskabet.

Tilskudslånene er rente- og afdragsfrie og skal kun tilbagebetales ved salg ud af landet. De varierer i størrelsen og udgør 15-20 % af anskaffelsessummen for skibe bygget i udlandet, og 25 % for skibe bygget på Færøerne.

Kurstabslånene er efter indførelsen af nationalbankens købsordning af væsentlig mindre betydning end tidligere, da der nu kun er kurs- tab på fiskeribankobligationerne.

Der er i 1973 i 16 tilfælde givet tilsagn om landskassegaranti i forbindelse med indgåelse af skibsbygningskontrakter i Norge. Det norske 1. prioritetslån dækker 70 % af kontraktssummen, heraf har landskassen givet garanti for 20 % udover de første 50 %. Hertil kommer på de samme kontrakter tilsagn om et tilskudslån på 20 %.

Endvidere er der i en række tilfælde i 1973 i henhold til lagtingslov nr. 29 af 1. maj 1973 om garanti for lån til fisker- skibe og fiskerivirksomheder, (kriseloven), givet landskassegaran- ti for lån til skibe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder som følge af uheld eller dårlige fiskerimuligheder, og hvor der er udsigt til, at driften efter alle foreliggende oplysninger vil kunne blive rentabel. Landskassens garanti dækker 85 % af den nødvendige nye kapital, og det er en betingelse for garantien, at rederiet selv har de resterende 15 %.

LANDBRUG

Landbrug var indtil århundredeskiftet Færøernes bærende erhverv, men produktionen er nu ret beskedet, og i 1971 bidrog erhvervet kun med 2,5 % af den samlede bruttofaktorindkomst. Alle spørgsmål vedrørende landbrug er overtaget som særanliggender.

Kun ca. 4 % af det samlede færøske areal er opdyrket og beliggende i den indgærdede del af jorden, der betegnes som indmarken. Den øvrige del af jorden kaldes udmarken (haugen). Bygderne er beliggende i indmarken, og med en enkelt undtagelse ligger udmarken samlet omkring bygden.

Indmarken anvendes til græsning og høslet, samt til dyrkning af kartofler. Udmarken er i modsætning til indmarken normalt i sameje, således at hver deltager har en bestemt andel udtrykt i marker, i de såkaldte udmarksrettigheder, således at hver mark giver ret til græsning af et bestemt antal får og en vis mængde kvæg, ret til tørveskær, jagt og fuglefangst og forskellige strandrettigheder.

Det færøske landbrugsråd - Jarðarráðið - administrerer landskassens tilskudsordninger til produktionen af mælk og kød.

Kvæghold

Tabel 3.15.

Kvæghold 1965 og 1969 - 1972.

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal besætninger	1.156	877	810	762	621
Hornkvæg ialt	2.589	2.555	2.550	2.368	2.263
Heraf køer og kvier, der har kælvet	1.839	1.740	1.699	1.591	1.508
Antal malkekøer m.m. gen- <u>nemsnitlig pr. besætning</u>	<u>1,6</u>	<u>2,0</u>	<u>2,1</u>	<u>2,1</u>	<u>2,4</u>

Kilde: Færøernes landsstyre.

Der har i perioden 1965-1972 været et konstant fald i det samlede antal stykker kvæg og i antallet af besætninger, men der sker en koncentration i kvægavlen, idet antallet af større besætninger er voksende, medens antallet af besætninger med 1-4 køer er faldende. Det kan således nævnes, at der for 10 år siden kun var 2 besætninger med over 8 køer, medens der i dag er 22 besætninger med over 8 køer.

Til landbrug på afsides beliggende øer, hvorfra der på grund af de vanskelige transportforhold ikke kan sælges mælk, ydes der et tilskud til kødproduktionen på 1 kr. pr. kg.

Mælkeproduktionen

Man har ikke pålidelige tal over den samlede mælkeproduktion på Færøerne, men den anslås til ca. 4.000 tons årligt. Man kan

imidlertid få en vis idé om størrelsen på grundlag af den indvejede mælkemængde til mejeriet i Tórshavn, hvor der i 1965 blev indvejet ca. 1.000 tons mælk, i 1972 knap 1.650 tons og i 1973 ca. 1.500 tons. Bortset fra 1973, hvor der har været et mindre fald, har der fra 1966 til 1972 været en jævn stigning i mælkeproduktionen, hvilket skyldes en forbedring af mælkekvægets kvalitet, idet man i denne periode har anvendt dybfrossen tyressæd fra norsk elitekvæg. Faldet i 1973 hænger formentlig sammen med de stærkt stigende priser på kraftfoder.

Gennemsnitsudbyttet pr. ko for de under mælkekontrollen hørende køer var i finansåret 1972/73 3.605 kg mælk, med et fedtindhold på 37,2%.

Til landbrug beliggende i en vis afstand fra havn eller mejeri, ydes der i sommermånederne et tilskud pr. km, mælken skal fragtes, på mellem 5 og 10 øre pr. liter. I vintermånederne ydes der et generelt tilskud til mælkeproduktionen på 15 øre pr. liter.

Fårehold

Tabel 3.16. Fårehold 1965 og 1969 - 1972

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal får 1. december	70.451	69.198	65.349	68.424	68.343
Antal lam i sommertiden	50.451	47.850	42.029	47.795	50.683
Slagtninger: får og lam	46.315	43.408	37.630	43.085	45.859
Uld i kg.	56.502	52.324	45.176	53.574	57.590

Kilde: Færøernes landsstyre.

Antallet af får har i mange år holdt sig konstant omkring 70.000, men hvor dette antal tidligere var tilstrækkeligt til at dække den mindre befolknings forbrug af fårekød, importeres der nu i store mængder frosset fårekød, især fra Island.

Fjerkræ

Der findes 3 hønserier med 5-600 høns og et hønseri med over 10.000 høns, men herudover holdes der i vid udstrækning høns til produktion af æg til eget forbrug. Værdien af ægproduktionen er i finansåret 1972/73 anslået til 3,6 mill. kr.

Kartoffelavl

Tabel 3.17. Kartoffelavl 1965 og 1969 - 1972

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal dyrkere	2.424	2.207	2.382	2.360	2.106
Dyrket areal i 1.000 m ²	1.113	903	976	974	935
Kartoffelhøsten i 100 kg	14.291	12.266	16.364	13.010	11.756
Udbyttet i kg pr. 1.000 m ²	1.284	1.358	1.677	1.336	1.260

Kilde: Færøernes landsstyre.

Der har ikke været nogen forbedring i udbyttet indenfor den betragtede periode.

Grøntsager

Produktionen af grøntsager er meget lille, og værdien heraf udgør kun omkring 1 % af værdien af den samlede produktion i landbruget. Importen af frugt og grøntsager udgjorde i 1972 ca. 10,1 mill. kr., og da fragtomkostningerne i forbindelse med importen af grøntsager er relativt store, har landbrugsforsøgsstationen i Høydalar med henblik på at undersøge mulighederne for at fremme produktionen til hjemmemarkedet gjort forsøg med dyrkning af grøntsager i drivhuse.

I 1972 opførtes et drivhus på 500 m² med tilhørende lagerfaciliteter, og i 1973 blev der dyrket tomater og agurker i drivhuset. Tomathøsten blev på 3.711 kg tomater, hvilket svarer til 30,12 kg pr. m², og med de nuværende priser på Færøerne for tomater viser forsøget, at det vil være rentabelt at dyrke tomater i drivhuse på Færøerne til forsyning af hjemmemarkedet. Agurkehøsten blev kun på 2.443 kg. eller 13,6 kg pr. m², hvilket ikke er tilstrækkeligt til rentabel drift, men forsøget var ude for et uheld, idet de jordprøver, der blev sendt til Danmark, blev ramt af en derværende strejke, hvorfor vækstforholdene ikke blev de bedst mulige. Forsøget med agurker vil derfor blive gentaget i 1974.

I 1974 vil der yderligere blive gjort forsøg med dyrkning i drivhus af kålplanter (blomkål og hvidkål), blomsterløgplanter og potteplanter.

Veterinærvæsen

I henhold til hjemmestyreløven er veterinærvæsen særanliggende. Landsdyrlægen er landsstyrets rådgiver i alle veterinære spørgsmål og fører herudover bl.a. tilsyn med den veterinære lovgivningsoverholdelse, stiller forslag om foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme hos husdyr og ferskvandsfisk, fører kontrol med virksomheder, der producerer levnedsmidler og foderstoffer til eksport, samt udsteder veterinære attester. Landsdyrlægen er endvidere øernes eneste praktiserende dyrlæge.

Tabel 3.18. Landsdyrlægens private virksomhed 1962/63, 1966/67, 1970/71 og 1972/73.

	<u>1962/63</u>	<u>1966/67</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Konsultationer	949	1.909	2.552	2.798	3.584
Undersøgelser, behandlinger	660	591	393	569	454
Recepter	481	325	205	198	232
<u>Attester</u>	<u>18</u>	<u>60</u>	<u>68</u>	<u>85</u>	<u>156</u>

Kilde: Landsdyrlægen.

HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED M.V.

På grundlag af de af Búskaparráðið udarbejdede oversigter over bruttofaktorindkomsten i årene 1965 og 1969-1971 kan man få et vist billede af de pågældende erhvervsområders betydning for den færøske økonomi.

Tabel 3.19. Bruttofaktorindkomsten for håndværk og industri, bygge- og anlægsvirksomhed 1965 og 1969-1971
(angivet i 1.000 kr. og andel af bruttofaktorindkomsten)

Årets priser	1965		1969		1970		1971	
	1000 kr.	%	1000 kr.	%	1000 kr.	%	1000 kr.	%
Håndværk og industri	42.367	11,0	68.331	14,0	80.344	14,0	92.291	13,7
Bygge- og anlægsvirksomhed	42.820	11,0	50.350	10,0	60.600	10,0	77.400	11,5
Ialt	85.187	22,0	118.681	24,0	140.944	24,0	169.691	25,2

Kilde: Búskaparráðið.

De nævnte erhvervs bidrag til bruttofaktorindkomsten har været jævnt stigende i den omhandlede periode. Det fremgår af tabel 4.33, at der er sket en kraftig stigning i bruttoinvesteringerne i perioden, men at der i 1972 er sket en afdæmpning i erhvervsinvesteringerne.

Der vil til lidt større, eksportorienterede projekter kunne ydes finansieringsbistand i medfør af lov nr. 219 af 7. juni 1972 om egnsudvikling. Denne støtte er dog begrænset til finansiering op til 50 % af investeringerne, således at den anden halvdel af anlægsfinansieringen må ske på Færøerne.

Herudover er der i henhold til lagtingslov nr. 68 af 24. september 1970 stiftet en færøsk industrifond, hvor formål det er at yde lån til industri og håndværksvirksomheder som bistand ved omstilling til ændrede markedsforhold eller igangsættelse, udvidelse eller rationalisering. Fondens udlånskapital har som grundlag en grundfond på 4½ mill. kr., tilvejebragt ved tilskud på 2 mill. kr. fra staten og 2½ mill. kr. fra landskassen, og derudover finansieres fondens virksomhed ved lån, bl.a. fra investeringsfonden for Færøerne, der har bevilget lån på 5 mill. kr.

I finansåret 1972/73 har industrifonden behandlet 22 ansøgninger om lån til et samlet beløb på 11,7 mill. kr. Heraf indkom

14 låneansøgninger i det pågældende finansår, medens 8 ansøgninger var ikke færdigbehandlede sager fra tidligere år. I 8 tilfælde blev der givet lånetilsagn til et samlet beløb på 4.467.000 kr., 6 ansøgninger blev afslået, 6 ansøgninger blev ikke færdigbehandlede og 2 ansøgninger faldt udenfor fondens formålsparagraf.

I finansåret 1972/73 blev der udbetalt lån på tilsammen 2.239.000 kr. Den 31. marts 1973 havde industrifonden ialt givet 15 lånetilsagn til et samlet beløb på 7.053.100 kr., der fordelte sig med 3.820.000 kr. til bygninger og 3.233.100 kr. til maskiner.

Ved lagtingslov nr. 37 af 26. juni 1973 er der etableret en udviklingsfond for industri, håndværk og servicevirksomheder, og i henhold til lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk, har landsstyret fået bemyndigelse til at optage udenlandske lån på op til 50 mill. kr. (50 mill. kr.-fonden). Som tidligere nævnt har landsstyret med hjemmel i denne lov optaget et lån på ca. 30 mill. kr., der vil blive anvendt til finansiering af bygning af 3 kraftblokskibe på skibsværftet i Skála.

Til støtte for den færøske industri har den færøske industriforening - Føroya Ídnaðarfelag - oprettet et industrikontor, hvortil der er knyttet en industrirådgiver.

I henhold til lagtingslov nr. 57 af 27. oktober 1972 om ændring i lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgifter m.v. kan der efter nærmere i loven angivne regler ydes toldfritagelse til industrivirksomheder for indførte råstoffer, der finder anvendelse i produktionen. Ved industrivirksomhed forstås i denne forbindelse en stadig løbende produktion af ensartede komponenter.

Føroya Ídnaðarfelag har i 1973 med udgangspunkt i ovennævnte definition af industrivirksomhed opgjort antallet af industrivirksomheder på Færøerne inden for de enkelte områder til 93, der fordeler sig således:

Bryggerier, sukkervare- og margarinefabrikker 5, fiskeindustri 16, fiskeredskabsindustri 8, skibsværfter og anden jern- og metalindustri 14, stenbrud og stenhuggeri 7, tekstilfabrikker 7, træ- og byggeindustri 9, trykkerier 12, bådebyggeri og plastikindustri 5 og anden industri 10. Godt en trediedel af de i tabellen anførte industrivirksomheder er beliggende i Tórshavn.

Foreningen har endvidere opgjort antallet af håndværksvirksomheder på Færøerne til 211 i 1973, hvoraf de 102 er beliggende i Tórshavn.

HANDELS-, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV

Områderne er som andre erhvervsforhold særanliggende. Ud over de almindelige erhvervsretlige love gælder følgende særlige færøske retsregler på området:

Lagtingslov nr. 33 af 20. december 1955 om næring med senere ændringer, lov nr. 115 for Færøerne af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 15. maj 1970 om passager- og godsbefordring og lagtingslov nr. 24 af 28. marts 1956 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer.

De pågældende erhvervs andele af den samlede bruttofaktoringdkomst giver et vist billede af deres betydning for den færøske økonomi.

Tabel 3.20. Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1965 og 1969-71

<u>Årets priser</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>
a. Handel, forlystelser og hoteller	42.072	50.180	56.671	68.563
b. Pengeinstitutter	15.646	24.214	31.058	40.239
c. Liberale erhverv	3.600	5.650	6.100	6.400
d. Husgerning	4.200	6.200	6.700	7.000
e. Skibsfart	10.440	10.726	11.660	13.980
f. Transport	12.640	18.490	19.900	20.900
g. a - f ialt	88.598	115.460	132.089	157.082
h. Bruttofaktorindkomst ialt	373.818	489.653	590.587	674.231
i. g i % af h	23,7	23,6	22,4	23,3

Kilde: Búskaparráðið.

Ovennævnte erhverv har i den betragtede periode bidraget årligt med omkring 23 % af den samlede bruttofaktoringdkomst. Pengeinstitutterne har i perioden haft den største relative vækst fra ca. 4 til ca. 6 % af bruttofaktoringdkomsten, men iøvrigt har de enkelte erhvervs procentvise andele været nogenlunde konstante.

Retten til at drive forsikringsvirksomhed på Færøerne er i henhold til ovennævnte lagtingslov fra 1956 forbeholdt færøske forsikringsselskaber, og samtlige de på øerne etablerede forsikringsselskaber er sammensluttet i et gensidigt forsikringsselskab "Tryggingarsambandið Føroyar".

Tabel 3.21. Antal aktieselskaber i 1965 og 1970-73

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. december</u>
1965	183	20	3	200
1970	264	25	3	286
1971	286	30	3	313
1972	313	41	0	354
1973	354	32	1	385

Kilde: Færøernes aktieselskabsregister.

Der var ved udgangen af 1973 39 kommanditselskaber. Dette høje antal hænger antagelig sammen med, at kommanditisterne i et kommanditselskab tidligere kun blev beskattet af det udbetalte beløb. Nu bliver både kommanditselskaber og aktieselskaber beskattet som personer, og hvor det tidligere var almindeligt ved investeringer i fiskeskibe at oprette et kommanditselskab, hvor et aktieselskab stod som komplementar, vælges nu ofte et partsrederi som selskabsform.

Transport

Til person- og godstransport søværts som landværts kræves en forud meddelt skriftlig tilladelse fra landsstyret. Denne tilladelse kan dog meddeles af kommunerne, hvis befordringen ikke rækker ud over kommunens grænser.

Søtransporten mellem øerne varetages af et stort antal rutebåde, hvoraf flere kan medtage biler. De fleste af disse både ejes af det landsejede rederi "Strandfaraskip Landsins". Persontransporten til lands varetages af hyrevogne, der kører mellem de større bygder på faste tidspunkter, som oftest koordineret med skibsruterne. Hver enkelt passager betaler et fast beløb, godkendt af det færøske prisråd, for at blive befordret ad en bestemt rute. Denne ordning gælder også for transport fra Tórshavn til flyvepladsen på Vágar

Motorkøretøjer

Antallet af motorkøretøjer på Færøerne stiger stadig. Ved årets udgang var der ialt 10.712 motorkøretøjer, fordelt med 5.772 biler og motorcykler og 4.940 knallerter.

Tabel 3.22. Antallet af motorkøretøjer på Færøerne 1965-73

	<u>Biler og motorcykler</u>	<u>Knallerter</u>	<u>Ialt</u>
1/1 1965	1.694	593	2.287
1/1 1966	2.052	828	2.880
1/1 1967	2.560	1.151	3.711
1/1 1968	2.804	1.391	4.195
1/1 1969	3.001	1.856	4.857
1/1 1970	3.270	2.309	5.579
1/1 1971	3.639	2.805	6.444
1/1 1972	4.258	3.424	7.682
1/1 1973	4.986	4.112	9.098
1/1 1974	5.772	4.940	10.712

Kilde: landfogeden på Færøerne.

Tabel 3.23. Fordeling af biler og motorcykler

	<u>Last- og varevogne</u>	<u>Busser</u>	<u>Hyre- vogne</u>	<u>Person- vogne</u>	<u>Motor- cykler</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	353	6	114	1.690	63	2.226
Norðuroy	78	1	46	482	27	634
Eysturoy	143	19	57	1.048	24	1.291
Streymoy	60	7	25	369	8	469
Vágar	58	7	31	274	19	389
Sandoy	28	9	9	83	32	961
Suðuroy nordre	50	9	31	211	24	325
Suðuroy søndre	41	10	6	213	7	277
Ialt pr. 1/1 1974	811	68	319	4.370	204	5.772
Ialt pr. 1/1 1973	743	62	353	3.564	264	4.986
Ialt pr. 1/1 1972	682	57	409	2.809	301	4.258

Kilde: landfogeden på Færøerne.

I året 1973 er der indregistreret ialt 1.254 nye motorvogne og udstedt 2.156 førerbeviser.

Antallet af biler og motorcykler viser en stigning på ca. 16 % i forhold til begyndelsen af 1973. Stigningen inden for gruppen "Personvogne" har været på 806 eller ca. 23 %.

Passagertrafik til og fra Færøerne

Beflyvning

Området luftfart er fællesanliggende. Staten afholder alle drifts- og anlægsomkostninger ved flyvepladsen på Vágar. Der har

i 1973 egentlig været fløjet 7 dobbeltture og i sommersæsonen op til 19 dobbeltture mellem Færøerne og København. På 2 af de egentlige dobbeltture har der været mellemlandet henholdsvis i Bergen og i Kirkwall.

Tabel 3.24. Antallet af flyvepassagerer i årene 1965 og 1969-73

<u>Antal passagerer</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Ankomst fra:</u>						
Danmark	.	6.669	6.164	7.563	11.054	12.811
Norge	.	830	900	1.039	862	1.023
Island	.	742	1.229	1.393	1.639	2.435
Skotland	.	439	522	423	411	565
Sverige	44	.
ialt ank.	<u>1.460</u>	<u>8.680</u>	<u>8.815</u>	<u>10.418</u>	<u>14.010</u>	<u>16.734</u>
<u>Afrejse til:</u>						
Danmark	658	6.951	6.607	8.017	10.889	12.579
Norge		748	651	782	999	1.262
Island	849	702	1.189	1.333	1.519	2.487
Skotland		472	548	436	513	689
Sverige	44	.
ialt afr.	<u>1.507</u>	<u>8.873</u>	<u>8.995</u>	<u>10.568</u>	<u>13.964</u>	<u>17.017</u>
<u>Transit</u>	<u>100</u>	<u>112</u>	<u>142</u>	<u>47</u>	<u>1</u>	<u>.</u>
<u>Passagerer ialt</u>	<u>3.067</u>	<u>17.665</u>	<u>17.952</u>	<u>21.033</u>	<u>27.975</u>	<u>33.751</u>

Kilde: Statens luftfartsvæsen.

Antallet af flyvepassagerer er i 1973 steget med ca. 21 % i forhold til 1972 og er 11-doblet siden 1965. Antallet af flyoperationer (start og landinger) er steget fra 1.256 i 1972 til 1.692 i 1973, som er fordelt på Mærskair 959, Icelandair 194, flyvevåbnet 367 (incl. helikopterlandinger) og andre 172.

Besejling

Stigningen i antallet af flyvepassagerer er ikke modsvaret af en tilsvarende nedgang i antallet af skibspassagerer, idet flyvepassagerernes antal fra 1965 til 1973 er steget med ca. 30.000 og skibspassagerernes antal kun faldet med ca. 8.500 i samme tidsrum, jfr. omstående tabel.

Tabel 3.25. Antal skibspassagerer mellem Færøerne og Danmark 1965-73

<u>År</u>	<u>Ankommende</u>	<u>Afrejst</u>	<u>Ialt</u>
1965	8.849	9.326	18.175
1966	8.494	8.719	17.213
1967	8.980	8.959	17.939
1968	8.144	8.345	16.489
1969	3.558	4.206	7.764
1970	5.877	6.222	12.099
1971	5.884	6.137	12.021
1972	5.649	5.348	10.997
1973	4.790	4.833	9.623

Kilde: D.F.D.S. og P/F Skipafelagið Føroyar

I 1972 og 1973 har der i modsætning til tidligere år ikke været vintersejlad, idet m/s "Kronprins Frederik", der som det eneste passagerskib besejler ruten Esbjerg-Tórshavn, nu kun sejler i sommerperioden 1. maj - 30. september.

SKIBSFLÅDEN

Den samlede færøske flåde af skibe over 20 BRT bestod ved udgangen af 1973 af ialt 267 skibe på tilsammen 53.386 BRT.

Tabel 3.26. Den samlede færøske skibsflåde, opgjort ultimo 1971, 1972 og 1973

	<u>1971</u>		<u>1972</u>		<u>1973</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
Fiskerskibe	195	40.683	219	41.785	217	42.688
Passagerskibe	14	2.303	14	2.303	14	2.303
Fragtskibe	18	5.587	18	5.937	20	6.739
Sandskibe	11	1.097	11	1.087	13	1.337
Olieskibe	1	86	1	92	1	92
Havundersø- gelsesskib	1	138	1	138	1	138
Lystfartøj	1	89	1	89	1	89
<u>Ialt</u>	<u>241</u>	<u>49.983</u>	<u>265</u>	<u>51.431</u>	<u>267</u>	<u>53.387</u>

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne.

Tabel 3.27. Tilgang af fartøjer i 1973.

<u>Navn:</u>	<u>Byggeår:</u>	<u>BRT:</u>	<u>Art:</u>	<u>Byggested:</u>
Fiskanes II	1947	49	træfiskerskib	Danmark
Gorpur	1970	410	ståltrawler (industri)	Øst-Tyskland
Grølingur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Havhestur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Krosstindur	1966	300	fragtskib	Danmark
Krúnborg	1973	863	kraftblokskib	Norge
Malistindur	1937	47	træfiskerskib	Sverige
Munkur	1970	410	ståltrawler (industri)	Øst-Tyskland
Mýlingur	1972	300	ståltrawler (fabrik)	Norge
Møllenæs	1915	96	sandgrabber	
Rúnatindur	1968	400	fragtskib	Tyskland
Sandborg	1943	99	sandpumper	Danmark
Sandgrefstur	1955	134	sandgrabber	Norge
Skarvur	1970	410	ståltrawler (industri)	Øst-Tyskland
Skrápur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Skúgvur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Stelkur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Stjornan	1973	185	ståltrawler (industri)	Skála
Trastur	1970	410	ståltrawler	Øst-Tyskland
Vestfinnur	1973	119	ståltrawler (fabrik)	Aberdeen
Víkingur	1959	64	træfiskerskib	Danmark

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne.

En sammenligning mellem 1973 og de 2 foregående år viser en klar tendens til anskaffelse af stadig større skibe til fiskeriet. Af de 21 skibe er kun 3 nybygninger, hvoraf 1 er bygget på Færøerne.

Tabel 3.28. Afgang af fartøjer i 1973.

<u>Navn:</u>	<u>Byggeår:</u>	<u>BRT:</u>	<u>Art:</u>	<u>Årsag:</u>
Austerlitz	1909	161	træfiskerskib	sænket
Byrgið	1942	62	træfiskerskib	forlist
Beinir	1963	253	kraftblokskib	solgt til Danmark
Docea	1882	79	træfiskerskib	sænket
Fimm Systkin	1887	89	træfiskerskib	sænket
Gullborg	1961	148	ståltrawler (industri)	solgt til Danmark

Afgang af fartejer i 1973. (fortsat)

Navn:	Byggeår:	BRT:	Art:	Årsag:
Hamranes	1918	152	træfiskerskib	sænket
Kapilssund	1965	129	ståltrawler (industri)	forlist
Norðstjørnan	1904	115	træfiskerskib	sænket
Saint Jacques	1918	173	træfiskerskib	sænket
Skarvanes	1907	160	træfiskerskib	sænket
Skúgvur	1964	646	kraftblokskib	solgt til Bermuda
Stella Karina	1969	834	fabrikstrawler	solgt til Island
Stella Kristina	1968	834	fabrikstrawler	solgt til Island
Sæborg	1887	92	træfiskerskib	sænket
Tim	1921	79	sandgrabber	forlist
Vestmenningur II	1969	274	kraftblokskib	solgt til Danmark
Vigelant	1900	41	træfiskerskib	sænket
Yvonna	1920	188	træfiskerskib	sænket

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne.

En del ældre, urentable fiskerfartøjer er udgået af fiskerflåden i 1973. Bemærkelsesværdigt er solgt til Island af 2 store fabrikstrawlere (Stella-bådene). Disse både var bygget til fiskeri ved Island, og efter den islandske udvidelse af fiskerigrænsen til 50 sømil, gives der ikke dispensation for denne skibstype til fiskeri indenfor den nye fiskerigrænse.

Tabel 3.29. Den samlede færøske skibsflåde 1965-1973.

År	<u>pr. 1. jan.</u>		<u>Tilgang</u>		<u>Afgang</u>		<u>pr. 31. dec.</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
1965	225	43.977	7	1.888	17	4.396	215	41.469
1966	215	41.469	3	1.396	13	2.036	205	40.829
1967	205	40.829	3	1.499	9	4.250	199	38.078
1968	199	38.078	6	2.969	3	778	202	40.269
1969	202	40.269	20	6.061	6	1.016	216	45.314
1970	216	45.314	12	2.231	5	712	223	46.833
1971	223	46.833	21	3.935	3	785	241	49.983

Den samlede færøske skibsflåde 1965-1973 (fortsat)

År	pr. 1. jan.		Tilgang		Afgang		pr. 31. dec.	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
1972	241	49.983	30	2.939	6	1.491	265	51.431
1973	265	51.431	21	6.467	19	4.512	267	53.386

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne.

Stigningen i den samlede tonnage på ca. 2.000 BRT i 1973 har fordelt sig nogenlunde lige på fiskerskibe og andre skibe. Fornyelsen og moderniseringen af fiskerflåden er fortsat. Til belysning heraf er der i nedenstående tabel givet en oversigt over antallet af fiskerskibe i hver kategori, deres bruttotonnage og deres vejede gennemsnitsalder - d.v.s. alder pr. ton - ved udgangen af de 3 sidste år.

Tabel 3.30. Fiskerflåden fordelt efter art i 1971, 1972 og 1973.

	Antal			Bruttotons			Vejet gennemsnitsalder i år		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973	1971	1972	1973
<u>Stålskibe:</u>									
Saltfisktrawlere	9	8	8	7.594	6.971	6.971	13,0	13,3	14,3
Fabriks-trawlere	4	4	4	3.226	3.226	1.977	4,6	5,6	6,5
Industrifisktrawlere	19	22	30	4.080	4.577	8.194	11,6	11,7	8,6
Trawlere ialt	32	34	42	14.900	14.774	17.142	10,8	11,1	10,7
Lineskibe	30	29	29	8.138	7.315	7.315	9,4	10,8	11,8
Kraftblokskibe	20	22	20	6.815	7.796	7.486	7,1	7,4	7,4
Fryseskibe	10	10	10	2.782	2.752	2.752	7,1	8,1	9,1
Ialt	92	95	101	32.635	32.637	34.695	9,8	9,3	10,1
<u>Træskibe:</u>									
Trawlere	6	7	7	764	859	859	26,9	30,6	25,7
Lineskibe	72	91	94	4.270	5.171	5.354	37,9	35,7	35,8
Andre	14	13	8	1.840	1.765	1.126	68,1	64,6	66,7
Ialt	92	111	109	6.874	7.795	7.339	41,7	41,0	39,3
Oplagte skibe	11	13	7	1.174	1.352	654	68,4	71,5	78,9
Fiskerskibe									
Ialt	195	219	217	40.683	41.784	42.688	17,0	17,7	16,2

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne.

Det store samlede køb i august 1973 af 9 øst-tysk byggede industriståltrawlere på Cuba har været stærkt medvirkende til stigningen i stålskibsflådens tonnage. Den ene af disse trawlere lå ved årets udgang i Sørvágur, hvor rederiet gør forsøg med trawlerens fiskemelsanlæg med henblik på at konstatere, om trawlerens fiskemelsanlæg er velegnede til forarbejdning af fersk fisk til fiskemelsprodukter af tilstrækkelig høj kvalitet, 2 af de øvrige trawlere er ved at blive klargjort til fiskeri af fersk fisk. Der har i 1973 været et fald i træskibsflådens antal og tonnage.

Antallet af oplagte fiskerskibe er faldet fra 13 skibe i 1972 på tilsammen 1.352 BRT til 7 skibe i 1973 på tilsammen 654 BRT. De oplagte skibe er udelukkende ældre træskibe med en gennemsnitsalder på 81 år.

Foran er kun givet oplysninger om skibe over 20 BRT. Nedenstående oversigt over udviklingen i de 3 sidste kalenderår i antallet af dæksfartøjer på 5 - 20 BRT viser, at størelsen af denne del af flåden har været nogenlunde konstant indenfor den betragtede periode.

Tabel 3.31. Dæksfartøjer 5 - 20 BRT ultimo 1971, 1972 og 1973.

	Antal	BRT
ultimo 1971	122	1.632
ultimo 1972	123	1.682
<u>ultimo 1973</u>	<u>135</u>	<u>1.766</u>

Kilde: Skibsregisteret.

Udbygningen og moderniseringen af den færøske fiskerflåde vil i de kommende år blive betydeligt intensiveret, idet der som nævnt i afsnittet om finansiering af de nye fiskerskibe ved udgangen af 1973 var givet landskassegaranti til 16 kontrakter om bygning af skibe i Norge, ligesom der var givet tilsagn om lån fra 50 mill. kr.-fonden til bygning af 3 kraftblokskibe på skibsværftet i Skála.

OFFENTLIG VIRKSOMHED

Dette afsnit omhandler veje, elektricitetsforsyning, havne- og landingspladser, telekommunikation og postvæsen.

Veje

Området veje er særansliggende. I henhold til lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 om landsveje henregnes til landsveje, veje mellem bygderne og veje fra bygd til kaj eller bro, der hovedsagelig har betydning for trafikken mellem øerne. Kun een vej igennem en bygd og mellem nabobygder kan henføres under landsvejene. Landet anlægger og vedligeholder landsvejene, og de hermed forbundne udgifter afholdes, i det omfang de ikke dækkes ved lån, af vejfonden, hvis midler fremskaffes ved indbetalinger af vægtafgift for motorkøretøjer, benzinafgifter og visse indbetalinger fra kommunerne samt eventuelle særlige bevillinger.

Anlæg af visse hovedvejstrækninger finansieres ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne på op til 85 % af anlægsværdien. Investeringsfonden havde pr. 31. marts 1973 bevilget lån på ialt 58,6 mill. kr. til vejformål, hvoraf 14,4 mill. kr. endnu ikke var udbetalt.

De øvrige bygdeveje er et kommunalt anliggende.

Vejnettet er under stadig udbygning. Der har i 1973 været flere vejanlæg under udførelse, ligesom der er sket forbedringer på eksisterende veje.

Tabel 3. 32. Vejenes længde, kapacitet og belægning

<u>Km</u>	ensporede veje		tosporede veje		<u>Ialt km</u>
	<u>asfalt-</u> <u>belagte</u>	<u>grus-</u> <u>belagte</u>	<u>asfalt-</u> <u>belagte</u>	<u>grus-</u> <u>belagte</u>	
Norðuroyar	4,1	15,3 ¹⁾	6,1	-	25,5
Eysturoy	33,7	48,4	30,6 ²⁾	13,6	126,3
Streymoy	18,6	42,2	41,1	3,7	105,6
Vágar	5,3	6,8	10,2	-	22,3
Sandoy	-	31,3	-	0,4	31,7
Suðuroy	38,0	19,5	10,8	-	68,3
Ialt i 1973	99,7	163,5	98,8	17,7	379,7
Ialt i 1972	88,4	182,7	86,5	22,6	380,2
Ialt i 1971	72,8	196,4	81,8	26,4	377,4

1) Heraf 3,9 km med betonkørebane 2) Heraf 0,2 km vejbro over Streymin.

Kilde: Landsingeniøren.

Der er i 1972 ialt asfalteret 24,1 km eksisterende landevej, heraf 9,7 km på Eysturoy, 8,5 km på Streymoy, 1,1 km på Vágar og 4,8 km på Suðuroy.

På Viðoy er ombygningen af vejen mellem Hvannasund og Viðar-eiði så godt som fuldført. Af vejen mellem Húsar og Mikladalur på Kalsoy er ca. 1.500 m nu farbare. På Eysturoy er arbejdet med at etablere skråninger og gennemløb på vejen mellem Funningsfjørður og Elduvík afsluttet. Den nye vej mellem Gøtugjógv og Gøtueiði er påbegyndt. Ca. 600 m af vejen mellem Skálafjørður og Skála er udvidet til 2 spor og asfalteret.

Broen over Streymín blev taget i brug i oktober. Arbejdet på tunnelen mellem Sundalagið og vejen mellem Skálafjørður og Funningsfjørður er påbegyndt.

På Streymoy er den 3,3 km lange vej i Kollafjørður mellem við Sjógv og norður í Sund færdiggjort. Fortsættelsen mod Langa-sundur (2 km) er grovplaneret og viadukten over den nuværende vej er næsten fuldført.

På Vágar er arbejdet med regulering og ombygning af vejen mellem Oyragjógv og Sandavágur fortsat, og der er grovplaneret 2,0 km, hvoraf ca. 500 m er finplaneret og asfalteret. Endvidere er den 16 m lange vejbro over Stórá - Góðansá fuldført.

På Suðuroy er grovplaneringen af vejen mellem Vágur - Porkeri - Hov fortsat, og der er fuldført ca. 700 m forbi vejtilslutningen til Porkeri. Af strækningen mellem Vágur og Porkeri er ca. 1.200 m finplaneret og 700 m asfalteret. I forbindelse med vejanlægget er der asfalteret stenbrud med knuseværk oven for Porkeri.

De i kalenderåret 1973 udførte vejarbejder har kostet ialt 29,3 mill. kr., hvoraf ca. 11 mill. kr. er arbejds løn svarende til, at henved 350 mand har indtjent hovedparten af deres årsindtægt ved disse arbejder.

Tabel 3. 33. Udgifter til det færøske landevejsnet i finansårene 1965/66 og 1969/70 - 1972/73.

Mill. kr.	1965/66	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
Til nyanlæg og større forbedringer	7,7	14,2	14,8	19,1	27,4
Til stenbrud og asfaltværk	0,6	0,5	0,1	0,2	-
Til vedligeholdelse og mindre forbedringer	2,8	4,4	5,2	7,5	11,0
Ialt	11,1	19,1	20,1	26,8	38,4

Kilde: Landsingeniøren.

El-forsyning

Det fælleskommunale elektricitetsværk SEV er et rent kommunalt anliggende. Samtlige kommuner på Færøerne er nu tilsluttet værket og SEV forsyner 12.630 forbrugere med elektricitet.

Tabel 3.34. Den samlede produktion og salget af el i regnskabsårene 1965/66 og 1969/70 - 1972/73

	<u>65/66</u>	<u>69/70</u>	<u>70/71</u>	<u>71/72</u>	<u>72/73</u>
El-prod. mill. kWh	50,13	66,68	71,41	77,28	83,44
(heraf v. vandkraft)	43,20	47,10	55,93	53,06	55,45
Salg af strøm mill. kWh	42,35	59,10	63,52	68,78	73,04
Driftsindt. mill. kr.	6,70	13,97	14,73	16,17	17,45
Driftsudg. " "1)	7,90	13,23	13,64	15,34	17,00
Installeret effekt MW	24,10	27,70	27,70	27,70	27,70
Anlægsverdi mill. kr.	87,10	98,38	99,98	107,20	111,70
<u>Afskrivninger mill. kr.</u>	<u>15,38</u>	<u>29,20</u>	<u>33,06</u>	<u>37,01</u>	<u>41,23</u>

1) incl. renter

Kilde: SEV

El-selskabet havde pr. 1. april 1973 følgende fordelingsanlæg:

	<u>60 kV</u>	<u>20 kV</u>	<u>10 kV</u>	<u>0,6 kV</u>	<u>0,4 kV</u>
Ledninger og kabler <u>km</u>	43	309	174	13	452
Transformere <u>stk</u>	4	99	98	6	-

Havne- og landingspladser

Området havne er fællesanliggende. Kommuner anlægger og driver havnene. Staten og landskassen yder tilskud på henholdsvis 25 og 50 % af anlægsudgifterne til de havne, der er medtaget på de af lagtinget vedtagne havneplaner for henholdsvis Tórshavn havn og bygdehavnene. Havneplanerne udarbejdes for 10 år ad gangen. Den nuværende bygdehavneplan, der omfatter anlægsarbejder for 56 mill. kr., løber fra 1. april 1969 til 31. marts 1979. Landskassens tilskud udbetales med 10 % af det i henhold til planen bevilgede tilskud årligt, medens statens tilskud betales efterhånden, som dele af arbejderne gennemføres og godkendes teknisk. Den sidste fjerdedel af anlægsudgifterne finansieres ofte ved lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

Færøerne har 62 havne og 45 landingspladser, hvoraf 13 kan karakteriseres som ret gode.

Tabel 3.35. Aktiviteten i de 6 største havne i årene 1971-73

		Anløb		Godsmængde i 1.000 t.		Samlede indtægter	
		Antal	NRT i 1.000 t.	udlos- set	ind- ladet	år	1.000 kr.
Tórshavn ¹⁾	1971	5.923	931,2	99,0	9,8	1970/71	2.125
	1972	6.195	934,0	105,0	9,8	1971/72	2.450
	1973	6.678	1.037,4	109,1	11,4	1972/73	2.649
Klaksvík	1971	1.479	180,9	32,3	19,2	1971	576
	1972	1.502	187,3	34,4	20,1	1972	641
	1973	1.554	205,0	41,0	19,8	1972/73	872
Fuglafj.	1971	1.479	178,0	39,8	24,1	1970/71	344
	1972	1.572	258,8	35,7	20,9	1971/72	331
	1973	1.661	260,4	35,5	28,4	1972/73	314
Runavík	1971	1.241	148,6	53,6	28,7	1970/71	393
	1972	1.359	159,5	56,9	25,9	1971/72	454
	1973	1.357	164,1	66,8	30,9	1972/73	442
Tvøroyri	1971	805	135,0	21,5	3,7	1970/71	297
	1972	966	139,2	24,3	4,5	1971/72	354
	1973	1.025	140,0	24,0	5,0	1972/73	354
Vágur	1971	1.405	89,2	6,5	1,8	1970/71	134
	1972	1.413	85,2	5,6	3,5	1971/72	177
	1973	1.553	94,2	5,9	2,0	1972/73	182

1) Opgørelsen vedrørende Tórshavn havn omfatter også ruteskibe.

Kilde: Oplysning fra de enkelte havne.

Der har i 1973 været flere større havneanlæg i gang. Arbejdet med forlængelsen af østre mole i Tórshavn er afsluttet. I Klaksvík er anlæg af pier og færgeleje fortsat og forventes afsluttet i begyndelsen af 1974. I Leirvík er de i 1971 påbegyndte anlæg af et egentligt havnebassin med færgeleje afsluttet. I Gøta er den i 1972 påbegyndte forlængelse af eksisterende pier samt udførelse af molehoved afsluttet. Arbejdet med forlængelse af hovedpiere i Runavík fortsat. Overbygningen er under udførelse og nærmer sig sin afslutning. I Eiði er arbejdet med forstærkning og forlængelse af stenkastningen på ydersiden af den i 1972 fuldførte pier påbegyndt. Den i 1972 påbegyndte udvidelse af havnepladsen og udførelse af en åben trækaj i Haldarsvík er afsluttet. Et ca. 4.000 m² stort kajareal på havnen i Kollafjørður er reguleret og forsynet med betonbelægning. I Vestmanna er den i 1972 påbegyndte ombygning af en åben brokaj på østsiden af Heyganes til

en lukket betonkaj afsluttet. Endvidere er nedkørselen til havneområdet blevet delvis ændret. En udvidelse af det yderste bassin i Skopun er påbegyndt. Uden for den eksisterende bølgeskærm mod nordøst er støbningen af en ny bølgeskærm påbegyndt. I Sandur er anlæg af større yder- og inderbassin fortsat. Anlæg af 100 m lukket betonkaj langs den tidligere opfyldte havneplads i Tvøroyri er under udførelse, og endvidere er uddybning af havnebassinet påbegyndt. I Vágur er et ca. 1.200 m² stort kajareal på havnen reguleret og forsynet med betonbelægning.

Af mindre havneanlæg og landingspladser kan nævnes fuldførelsen af arbejder i Klaksvík, Skála, Strendur, Oyrabakki, Kollafjørður, Kvívík, Argir, Hoyvík, Kirkjubøur, Hestur, Trongisvágur, Fámjin, Lopra og Sumba.

Der er udført havnearbejder for 17,2 mill. kr. og arbejder med landingspladser for 6,5 mill. kr. ialt 23,7 mill. kr. i 1973. Heraf udgør arbejdslønnen ca. 10 mill. kr. svarende til, at 400 mand har haft størsteparten af deres årsindtægt ved dette arbejde.

De indenlandske telefonforbindelser

De indenlandske telefonforbindelser varetages af Telefonverk Føroya Løgtings, der siden lagtinget i 1906 overtog Færøernes første og eneste telefonlinie mellem Vestmanna og Tórshavn, har været en institution under landsstyret. I 1953 påbegyndtes en automatisering i Tórshavn. I løbet af sidste halvdel i 1973 er landsautomatiseringen nået langt, således at der nu er automatcentraler i Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Hvalba, Kunoy, Vágur, Norðdepli og Viðareiði, og der er nu selvvalg mellem Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Suðuroy, Kunoy, Norðdepli og Viðareiði. Enkelte mindre centraler er blevet indlagt under de nu automatiske centraler. Landsautomatiseringen er til en vis grad blevet finansieret ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne, der indtil 31. marts 1973 har bevilget lån på ialt 22,8 mill. kr., hvoraf 10,0 mill. kr. endnu ikke var udbetalt. Endvidere er der i 1973 blevet optaget et lån i Schweiz på 11 mill. kr.

Tabel 3.36. Antal centraler, abonnenter og samtaler i finansårene 1965/66 og 1970/71 - 1972/73

År	Centraler pr. 31/3		Abonnenter pr. 31/3			Samtaler	
	aut.	man.	aut.	man.	ialt	ialt pr. 1000	pr. abonn.
1965/66	5	50	3.105	1.670	4.775	9.826	2.180
1970/71	5	48	4.474	2.436	6.910	12.782	1.890
1971/72	5	48	4.531	2.570	7.101	13.409	1.914
1972/73	8	33	5.476	2.029	7.505	21.995	2.930

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Telefonværket ekspederer endvidere de indenlandske telegrammer. I modsætning til antallet af samtaler er antallet af telegrammer dalende. Det lå i finansåret 1965/66 på 98.000, medens det i finansåret 1972/73 var 75.800.

Tabel 3.37. Telefonselskabets økonomi i 1965/66 og 1970/71 - 1972/73

År	Driftsindt. i 1000 kr.	Driftsudg. i 1000 kr.	Anlægsudg. i 1000 kr.	Anlægs-værdi pr. 31/3 i 1000 kr.	Personele pr. 31/3	Vente-liste pr. 31/3
1965/66	3.847	3.820	1.412	9.199	132	...
1970/71	7.584	7.299	3.981	15.175	146	459
1971/72	8.824	8.466	12.719	26.760	149	750
1972/73	9.775	9.343	15.010	40.419	150	700

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings.

Der er et meget stort antal abonnenter på ventelisten, men det forventes, at ventelisten på oprettelse af telefon vil blive stærkt nedskåret i det kommende år.

Telekommunikationen med udlandet og med skibene.

I 1906 blev der af Det Store Nordiske Telegraf-Selskab etableret en søkabelforbindelse fra Shetlandsøerne til Tórshavn og videre til Island. Hermed fik Færøerne telegrafforbindelse med det europæiske fastland. I 1954 oprettede post- og telegrafvæsenet en radiotelefonforbindelse mellem Danmark og Færøerne, og i 1961 oprettede post- og telegrafvæsenet, det britiske Post Office og Det Store Nordiske Telegraf-Selskab i fællesskab et nyt, moderne søkabelanlæg mellem Skotland og Færøerne med videre forbindelse til Island. Disse anlæg blev taget i brug i 1962 og gav mulighed for samtidig overføring af telefon- og telegrafforbindelser samt oprettelse af telextjeneste.

I 1971 blev der nedlagt et nyt moderne søkabel mellem Shetlandsøerne og Færøerne. Dette blev indviet i slutningen af 1971. Telefontjenesten til udlandet sker nu i samarbejde mellem Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, post- og telegrafvæsenet og det færøske telefonvæsen. Samtidig blev radiotelefonforbindelsen, der var oprettet i 1954, nedlagt.

Tabel 3.38. Telekommunikation med udlandet og skibsfarten

	Udlandet			Kysttjenesten	
	Antal telegrammer (x 1000)	Antal rigs-telefon-samtaler (x 1000)	Antal telex abonnerter	Telegrammer	Samtaler
1965	96,5	87,0	16-20	16.262	23.365
1966	102,5	94,0	20-26	16.621	24.891
1967	98,5	104,5	26-33	14.715	24.841
1968	102,0	99,0	33-40	13.076	24.670
1969	97,0	99,5	40-42	12.171	26.641
1970	94,5	111,5	42-44	11.566	28.599
1971	92,5	118,5	44-57	9.449	28.420
1972	83,0	194,0	57-59	8.450	33.252
1973	79,0	242,5	59-64	6.245	35.786

Kilde: Store Nordiske Telegraf-Selskab.

Telextjenesten sker over en fuldautomatisk central, hvorfor det ikke er muligt at opgive antallet af telexskrivninger. Det sidste år, hvor den manuelle telexcentral eksisterede (i 1968) havde de 40 abonnenter, der fandtes ved årets udgang, haft ialt 38.500 telexskrivninger.

Tórshavn Radio blev oprettet i begyndelsen af 1920^{erne} til betjening af kysttjenesten, d.v.s. udveksling af trafikken mellem land og skib i søen. Indtil begyndelsen af 1930^{erne} var der kun tale om korrespondance pr. telegrafi; men ved denne tid begyndte de første færøske fiskerskibe at anskaffe radiotelefonanlæg, og kyststationen blev derfor også udstyret med telefonianlæg. Der var dog stadig kun tale om udveksling af telegrammer mellem skibe og land. I løbet af 1953 blev kyststationens anlæg udbygget og moderniseret, og fra 1. januar 1954 var der mulighed for udveksling af telegrammer pr. telegrafi eller telefoni samt for etablering af telefonsamtaler mellem skibe og telefonabonnenter i land.

Med det moderne radiofonianlæg til anvendelse i skibe er der mulighed for, at selv de helt små fiskerskibe kan have radio-

fonianlæg ombord. Dette har medført, at de egentlige telegrammers antal er blevet halveret, medens antallet af telefonsamtalerne er steget meget stærkt.

Det færøske postvæsen

Det færøske postvæsen henhører under generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet. Postvæsenet foretager dog i vid udstrækning toldopkrævning for oppebørselskontoret i forbindelse med udleveringen af posten.

Det færøske postvæsen anvender danske frimærker, men der blev i 1973 åbnet mulighed for udgivelsen af særlige færøske frimærker. De første forventes taget i anvendelse i 1974.

I finansåret 1972/73 blev der fra færøske posthuse uddelt 2,0 mill. avisnumre. På godt 1 mill. postanvisninger blev der indbetalt et samlet beløb på godt 313 mill. kr. og 307.000 postgirokort et samlet beløb på 121 mill. kr., medens der på 984.000 postanvisninger eller udbetalingskort blev udbetalt et samlet beløb på ca. 300 mill. kr., hvortil kom ca. 232.000 postindkasseringer og postopkrævninger. Der afsendtes 179.000 og ankom 303.000 pakker.

Det er ikke muligt at angive antallet af indkomne brevfor- sendelser til Færøerne, men det kan som målestok herfor angives, at der i 1972/73 ankom 133 tons post pr. flyvemaskine, heraf 41 tons breve. Ankomne forsendelser pr. skib udgjorde 1.578 tons. De tilsvarende tal i 1971/72 var henholdsvis ialt 104 tons pr. fly og 1.327 tons pr. skib.

Kap. 4

ØKONOMI

FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT

Eksport

Færøernes eksport har i 1973 været begunstiget af de meget store prisstigninger på verdensmarkedet på fisk og fiskeprodukter, og den samlede eksport har efter en foreløbig opgørelse indbragt 470,6 mill. kr. mod 322,1 mill.kr. i 1972. Det er en fremgang på 148,5 mill. kr. eller godt 46 %.

Tabel 4.1. Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper

<u>mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u> ¹⁾
Saltfisk	77,7	76,9	81,9	102,5	108,3
Saltfiskefilét	-	0,8	2,2	3,4	13,9
Klipfisk	21,2	0,1	-	-	-
Fiskefilét	11,9	59,0	70,0	68,8	71,7
Isfisk	17,4	2,8	1,1	1,1	0,5
Saltsild og kryddersild	17,9	7,9	10,4	19,4	15,2
Fersk sild og fisk	2,8	41,7	43,2	47,8	87,8
Sildefilét	-	4,2	4,6	4,7	16,8
Sildeolie	1,8	9,8	8,5	2,7	8,1
Sildemel	2,5	20,5	22,6	16,9	63,0
Helleflynder	1,0	1,7	2,0	1,4	2,2
Frossen hellefisk	-	9,3	4,3	6,8	3,4
Sildehaj	6,7	1,7	1,0	1,8	1,5
Laks	0,6	4,1	4,0	3,1	3,4
Rejer	-	1,8	3,5	10,0	12,4
Fiskemel	0,6	1,8	1,2	5,8	6,3
Fiskeaffald	0,8	2,2	1,4	1,6	1,8
Andre fiskevarer	1,2	2,1	8,7	10,3	5,3
Strikkede varer og uldgarn	0,6	1,2	2,8	2,5	2,6
Skibe	5,3	0,1	3,7	10,0	45,5
Andre varer	2,3	1,3	1,6	1,5	0,9
<u>Eksport ialt</u>	<u>172,3</u>	<u>251,0</u>	<u>278,7</u>	<u>322,1</u>	<u>470,6</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Bortset fra posten "skibe", der i 1973 er usædvanlig stor på grund af salget af 2 fabrikstrawlere til Island og 2 på Tórs-havnar Skipasmiðja byggede bilfærger til Shetlandsøerne, består

eksporten så godt som udelukkende af fisk og fiskevarer. Fra 1965 er der sket en betydelig omlægning af eksporten fra mindre til mere forarbejdede produkter. Således er eksporten af frosne fiskefiléer, sildefiléer og sildemel og -olie, der i 1965 udgjorde ca. 9 %, steget til godt en trediedel. Denne ændring i sammensætningen er muliggjort af de store investeringer i fiskeindustrien, der har fundet sted fra midten af 1960^{erne}. Udover fiskeeksporten er der en mindre traditionel eksport af uldgarn, strikkede varer og fåreskind på nogle få mill. kr. årlig.

Af opgangen i eksporten fra 1972 til 1973 på 148,5 mill. kr. hidrører ca. 6 mill. kr. fra saltfisken, ca. 46 mill. kr. fra sildemelseksporten og 40 mill. kr. fra fersk sild og fisk, hvortil kommer, at eksporten af skibe er steget med godt 35 mill. kr.

Stigningen i eksportværdien er som det fremgår af tabellerne 4.2. og 4.3. opnået ved stærkt stigende priser og en stærk forøgelse af de mere forarbejdede produkter, sildemel og -olie.

Stigningen i saltfiskeeksporten skyldes de forbedrede eksportpriser, idet der har været en mindre nedgang i de eksporterede mængder.

Eksporten af frosne fiskefiléer, der hovedsagelig går til U.S.A. udviser en mindre stigning, idet prisstigningerne på ca. 23 % mere end opvejer nedgangen på ca. 15 % i de eksporterede mængder.

Eksporten af fersk sild og fisk, der for den overvejende part landes direkte i dansk havn af kraftblokskibene, er næsten fordoblet som følge af både stigende priser og eksporterede mængder.

Sildeolie- og sildemelseksporten er i 1973 næsten 4-doblet som følge af dels en fordobling af priser og eksporterede mængder for sildemelens vedkommende, dels en prisstigning på 81 % og en stigning i eksporterede mængder på 66 % for sildeoliens vedkommende.

Eksporten af salt- og kryddersild har vist en mindre nedgang i 1973.

Rejefiskeriet, som udelukkende foregår i de grønlandske farvande, har i 1973 haft en mindre fremgang.

Tabel 4.2. Eksporterede mængder af de vigtigste varegrupper
1965 og 1970-73

<u>tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
Saltfisk	30.471	23.548	18.102	20.161	18.206
Fiskefilét	3.184	12.189	10.874	10.309	8.768
Sildemel	1.738	12.616	15.180	9.703	18.321
Sildeolie	1.510	6.133	5.432	2.699	4.480
Fersk sild og fisk	5.501	43.540	51.643	50.166	59.840
Salt- og kryddersild	10.325	3.498	4.373	7.248	5.472

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Tabel 4.3. De gennemsnitlige eksportpriser 1965 og 1970-73

<u>kr. pr. ton</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
Saltfisk	2.549	3.300	4.644	5.084	5.950
Fiskefilét	3.737	4.844	6.441	6.673	8.172
Sildemel	1.413	1.620	1.480	1.741	3.436
Sildeolie	1.209	1.547	1.557	1.000	1.810
Fersk sild og fisk	517	957	836	953	1.469
Salt- og kryddersild	1.736	2.264	2.395	2.676	2.785

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Tabel 4.4. Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
<u>1. EF</u>					
Danmark	19.398	60.333	59.577	73.019	140.266
Italien	33.468	31.493	33.718	38.034	41.410
Storbritannien	15.276	25.021	36.450	28.364	53.080
Vesttyskland	4.096	29.473	19.398	5.425	10.970
Frankrig	-	706	3.615	7.966	13.002
Benelux	1.921	3.357	2.434	7.847	11.674
Grønland	4.477	769	707	572	8
Irland	255	-	-	530	4.858
EF-lande ialt	78.891	151.152	155.899	161.757	275.268

<u>Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder (fortsat)</u>					
<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
<u>2. lande uden for EF</u>					
Norge	21.335	3.316	5.788	3.311	16.779
Sverige	10.699	6.670	9.856	12.341	13.964
Portugal	-	17.186	11.040	14.517	7.015
Spanien	22.715	17.067	26.326	34.799	41.156
Grækenland	12.569	10.614	8.038	11.382	14.321
Polen	-	6.312	11.153	24.803	24.268
U.S.A.	5.520	29.485	45.686	52.469	63.032
Øvrige lande	<u>20.610</u>	<u>9.214</u>	<u>4.922</u>	<u>6.677</u>	<u>14.799</u>
Lande uden for EF ialt	<u>93.448</u>	<u>99.864</u>	<u>122.809</u>	<u>160.299</u>	<u>195.334</u>
<u>3. 1 og 2 ialt</u>	<u>172.339</u>	<u>251.016</u>	<u>278.708</u>	<u>322.056</u>	<u>470.602</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Stigningen i eksportværdien i 1973 på godt 46 % falder for langt den overvejende dels vedkommende på eksport til EF-lande, herunder især Danmark. EF's andel af den samlede eksport er herved fra 1972 til 73 steget fra godt halvdelen til omkring tre femtedele. Dette skyldes især, at en stor del af den kraftige stigning i eksporten af fersk sild og fisk samt fiskemel er gået til EF-landene.

Hvis man sammenligner den 8 års periode, der er omhandlet i tabellen, fremgår det, at eksporten til EF-lande er knap 4-doblet, medens eksporten til andre lande er godt fordoblet indenfor perioden.

Import

Færøernes samlede vareimport androg i 1972 325,7 mill. kr., hvilket er en stigning på 24,6 mill. kr. eller 7,9 %.

Tabel 4.5. Importen fordelt på lande

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
<u>1. EF-lande</u>					
Danmark	128.230	148.778	167.876	213.571	237.096
Storbritannien	14.526	13.866	15.601	16.054	19.987
Øvrige EF-lande	<u>6.841</u>	<u>6.743</u>	<u>8.227</u>	<u>8.497</u>	<u>12.699</u>
EF ialt	<u>149.597</u>	<u>169.387</u>	<u>191.704</u>	<u>238.122</u>	<u>269.782</u>

Importen fordelt på lande (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
<u>2. Lande uden for EF</u>					
Norge	11.440	50.609	15.169	33.877	23.549
Island	2.409	6.372	4.985	4.705	6.457
Sverige	12.347	10.510	10.893	14.294	12.709
Øvrige lande	<u>6.531</u>	<u>6.913</u>	<u>5.617</u>	<u>10.054</u>	<u>13.239</u>
Lande uden for EF ialt	<u>32.727</u>	<u>74.404</u>	<u>36.664</u>	<u>62.930</u>	<u>55.954</u>
<u>3. 1 og 2 ialt</u>	<u>182.324</u>	<u>234.791</u>	<u>228.368</u>	<u>310.052</u>	<u>325.736</u>

Kilde: Danmarks Statistik.

Danmarks andel i den samlede import udgjorde i 1972 73 % mod 71 % i 1971 og 74 % i 1970. Bortset fra den stærkt forøgede import af skibe fra Norge i visse år er der iøvrigt ikke i tiden siden 1960 sket større ændringer i importens fordeling på lande. Importen fra de lande, der nu udgør det udvidede EF, har - bortset fra 1969 og 1971, hvor skibsimporten fra Norge var ekstraordinær stor - gennem hele perioden været 80-85 % af den samlede import.

Ved bedømmelsen af tallene i tabellen over importens fordeling på varegrupper må det tages i betragtning, at de betydelige indkøb af proviant og andre forsyninger, som færøske fiskere foretager i udlandet til brug ombord, ikke er medregnet i importen.

Tablet 4.6. Importen fordelt på varegrupper

<u>Mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Fødevarer	31,0	37,3	39,9	44,7	51,9
Drikkevarer og tobak	4,3	5,2	5,7	6,9	8,0
Tekstiler, beklædning og fodtøj	17,8	20,1	19,9	25,1	30,5
Elektrisk udstyr	10,8	12,7	11,9	25,3	20,7
Brændselsstoffer	13,1	20,0	22,2	28,3	26,9
Materialer til byggevirksomhed og industri	36,3	33,0	38,7	41,9	44,6
Råstoffer til landbrug	2,6	3,2	3,2	3,0	3,5
Råstoffer iøvrigt	5,9	7,5	6,6	7,4	7,5
Kemiske varer	8,7	12,4	13,6	15,0	16,4

Importen fordelt på varegrupper (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Papir og pap	4,5	5,8	7,4	6,8	8,9
Skibe og både	3,0	46,4	8,9	29,9	22,3
Andre transportmidler, herunder personbiler	6,6	8,6	10,3	16,4	24,2
Maskiner	22,9	15,4	20,8	28,9	34,5
Diverse	14,8	16,2	10,3	21,5	25,8
<u>Ialt</u>	<u>182,3</u>	<u>243,8</u>	<u>219,4</u>	<u>301,1</u>	<u>325,7</u>

Kilde: Danmarks Statistik

Importen af skibe er meget stærkt svingende fra år til år og afgørende for bevægelserne i den samlede import. I forhold til 1971 er der således et fald i importen af skibe på 6,6 mill. kr. Importen af de mere forbrugsprægede varer udviser i det store og hele jævn stigning, og importen af andre transportmidler end skibe, det vil navnlig sige biler, er nu næsten 3 gange så stor som i 1969. Den ekstraordinære store stigning i importen af elektrisk udstyr i 1971 skyldes udbygningen af telefonnettet og el-forsyningen.

For 1973 foreligger kun oplysninger om importen i det første halvår. Importen for hele 1973 kan på basis heraf anslås til godt 380 mill. kr.

Handelsbalancen

Tabel 4.7. Færøernes handelsbalance 1965-1973

<u>Mill. kr.</u>	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>	<u>Handelsbalance</u>
1965	172,3	182,3	+ 10,0
1966	149,7	195,3	+ 45,6
1967	177,8	186,3	+ 8,5
1968	154,1	211,3	+ 57,2
1969	182,2	243,8	+ 61,6
1970	251,0	228,4	22,6
1971	278,7	301,1	+ 22,4
1972	322,1	325,7	+ 3,6
1973	470,6 ¹⁾	380 ²⁾	90 ²⁾

1) Foreløbige tal. 2) Anslået.

Kilde: Danmarks Statistik og Færøernes landsstyre

I 1970 var der for første gang siden 1957 en positiv handelsbalance. I 1971 og 1972 var der underskud på handelsbalancen, medens der i 1973 forventes at blive et meget stort overskud. Bemærkelsesværdigt er det, at den meget store stigning i eksporten i de senere år ikke er blevet ledsaget af en væsentlig stigning i importen.

LØN- OG PRISFORHOLD

Arbejds-, løn- og prisforhold er overtaget som særanliggender. De vigtigste love er følgende:

Lagtingslov nr. 13 af 20. marts 1958 om funktionærer, lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 om lærlingeforhold med senere ændringer, lagtingslov nr. 21 af 16. maj 1961 om pristalsregulering af arbejds løn med senere ændringer, lagtingslov nr. 31 af 19. marts 1951 om ferie med løn med senere ændringer, lagtingslov nr. 35 af 2. juni 1970 om 42½ timers arbejdsuge, lagtingslov nr. 31 af 5. juli 1971 om landets tjenestemænd, lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond med senere ændringer, lagtingslov nr. 1 af 31. januar 1969 om mindsteløn og anden støtte med senere ændringer, lagtingslov nr. 25 af 24. april 1952 om valuta og priser og lagtingslov nr. 28 af 24. april 1952 om pristal.

Organisationer og overenskomster

På det private arbejdsmarked sluttet der 2-årige overenskomster mellem arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og håndværker- og arbejdsmandsforbundene på den anden side. Den sidste er indgået i 1973.

For håndværkernes vedkommende føres forhandlingerne lokalt af de store afdelinger, medens Føroya Handverkarafelag slutter aftaler for de mindre afdelinger. Forbundet har ca. 1000 medlemmer.

For arbejdsmændene er forhandlingsmønstret det samme, men her er foreningerne i Tórshavn og Klaksvík ikke medlemmer af Føroya Arbeiðarafelag. I de 3 forbund er der omkring 7.500 medlemmer. I tallet indgår kvindelige arbejdere uden for Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, idet kvindeforbundene disse steder ikke er medlemmer af Føroya Arbeiðarafelag. Det bemærkes, at en del fiskere er medlemmer af arbejdsmandsforbundene.

Fiskerne er sluttet sammen i en organisation, Føroya Fiskimannafelag. Endvidere har navigatører, maskinister og kokke deres egne organisationer. Disse indgår overenskomster med rederiforeningen. Den andel af fangstens værdi, der tilfalder mandskabet, varierer mellem 30 og 50 % afhængigt af skibets type og udstyr, behandling af fangsten og de driftsudgifter, som trækkes fra fangstværdien, før besætningsmedlemmernes hyre udregnes. Overens-

komsten indeholder endvidere bestemmelser om den indbyrdes fordeling mellem mandskabet. Den seneste overenskomst er sluttet i 1973 og omfatter foruden generelle bestemmelser 11 særbestemmelser vedrørende fordeling af fangsten.

Herudover yder landsstyret en række pristilskud, der ligeledes varierer efter fiskeriets art.

Føroya Fiskimannafelag har omkring 2.500 medlemmer. Næsten alle fjernfiskere og en del hjemmefiskere er medlemmer af foreningen.

Funktionærer inden for landsstyret og dets institutioner aflønnes i henhold til overenskomst mellem disses organisation, Starvsmannafelagið, og Færøernes landsstyre. Overenskomsterne er principielt 2-årige. Den seneste overenskomst er indgået i 1973. Foreningen har omkring 300 medlemmer.

En organisation af handels- og kontorfunktionærer, beskæftiget på det private arbejdsmarked, blev stiftet i 1973. Der er endnu ikke indgået overenskomst på dette område. Nogle private virksomheder følger overenskomsten på det offentlige område.

De færøske tjenestemandsløve er opbygget på samme måde som de danske fra 1969. Ændringer foretages ved aftale. Der er i 1973 indgået en aftale om opnormering af visse tjenestemandstilinger. En forening af tjenestemænd har omkring 50 medlemmer.

Herudover foretages der aflønning efter danske overenskomster, især inden for sundhedsvæsen og administration.

I 1973 har lagtinget vedtaget en ændring af ferieloven, således at ferien er udvidet til 4 uger, og feriepengene forhøjet fra 7 % til 9½ %. Ordningen træder i kraft fra og med ferieåret 1974/75.

Priser

Ved lagtingslov nr. 25 af 24. april 1952 oprettedes et valuta- og priskontrolråd. Rådet består af 3 medlemmer, der udpeges af landsstyret efter indstilling fra finansudvalget. Rådets opgave er at kontrollere priserne og prisudviklingen i landet.

Det færøske detailpristal udregnes hvert kvartal. Pristallet, der i sine priser har indregnet told og indirekte afgifter, bygger på et budget for årsforbruget for en familie bestående af 2 voksne og 2 børn. Forbrugssammensætningen er fastlagt i 1948,

og basis er priserne pr. 1. juli 1939. Det skal dog nævnes, at det færøske prisråd for tiden er ved at udarbejde et nyt pristalsbudget.

Det færøske pristal er lønregulerende for følgende hovedgrupper af lønmodtagere: tjenestemænd og kontorfunktionærer ved landsstyret og dets institutioner, folkeskolens lærere og den del af det øvrige arbejdsmarked, der aflønnes efter færøske overenskomster. Hovedparten af denne gruppe er faglærte og ufaglærte arbejdere. For de to første grupper pristalsreguleres lønningerne i april og oktober i overensstemmelse med pristalsændringerne i januar og juli kvartaler, medens den sidste gruppe reguleres fire gange årligt efter det sidst udregnede pristal.

Lønninger

Der udarbejdes ikke statistik over udbetalte arbejds lønninger på Færøerne. Med henblik på at give et billede af lønudviklingen er der foretaget en beregning af den overenskomstmæssige timeløn for typiske funktionær- og arbejdergrupper pr. 1. januar i årene 1965-74, som vist i tabel 4.8.

Funktionærlønnen er lønnen for en assistent på 1. løntrin. Timelønnen er beregnet som årslønnen med tillæg af særlig feriegodtgørelse i henhold til Starvsmannafelagiö's overenskomst med landsstyret divideret med det årlige antal arbejdstimer. Da der ikke udbetales tillæg for skæve helligdage, er disse dage fratrukket.

Lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere er den overenskomstmæssige timeløn ved sædvanligt arbejde med tillæg af feriepenge for henholdsvis faglærte håndværkere og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejdere, hvorimod tillæg for særligt arbejde og overarbejdstillæg ikke er medregnet.

Da lønningerne er angivet i årets priser, er der med henblik en vurdering af bevægelserne i reallønnen anført det færøske pristal pr. 1. januar i hvert af årene.

Tabel 4.8. Arbejds lønninger og pristal 1965-1974

Pr. l. jan.	Timeløn i øre					Index: 1960 100				
	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.		Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.	
1965	433	653	748	595	388	100	100	100	100	100
1966	459	882	859	755	530	106	135	115	127	137
1967	470	1019	1051	794	558	109	156	141	133	144
1968	492	1072	1078	864	610	114	164	144	145	157
1969	513	1158	1129	911	646	118	177	151	153	166
1970	556	1208	1182	996	724	128	185	158	167	187
1971	593	1350	1336	1100	944	137	207	179	185	243
1972	657	1533	1559	1326	1135	152	235	208	223	292
1973	710	1805	1707	1461	1259	164	276	228	246	324
1974	801	2114	2008	1734	1529	185	324	268	291	394

Kilde: Det færøske prisråd og organisationerne

I tiden siden 1965 har der for alle grupper været en lønstigning, der er $1\frac{1}{2}$ - 2 gange så stor som stigningen i pristallet, der er næsten fordoblet i dette tidsrum. Dette indikerer betydelige reallønsforbedringer for alle grupper. Assistentgruppen har i dag den højeste timeløn, men det indbyrdes forhold mellem de forskellige timelønninger har forskudt sig i det betragtede tidsrum. Trods en større stigningstakt, jfr. nedenfor, er gruppen kvindelige arbejdere stadig den lavest lønnede med en timeløn, der er ca. 12 % lavere end de ufaglærte mandlige arbejders. Forskellen mellem faglærte og ufaglærte arbejders lønninger er nu 14 %. Kvindelige ufaglærte arbejdere og assistenter har haft den relativt største lønstigning siden 1965, idet kvindelige arbejders timeløn er blevet ca. 4 gange så stor, og assistentlønnen er blevet godt 3 gange så stor. Kvindernes store lønfremgang i 1965 og i 1970 skyldes navnlig de ved lagtingslovene nr. 10 af 30. marts 1965 og nr. 17 af 11. maj 1970 gennemførte forbedringer af dyrtidsreguleringen for kvindelige arbejdere. Hertil kom i 1965 også en overenskomst-mæssig forbedring af pristalsreguleringen.

I 1973 er lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere steget med omkring 20 %. For kontorpersonalets vedkommende udgør stigningen ca. 17 %. Pristallet er i 1973 steget med ca. 13 %.

Stigningen i lønningerne består udelukkende af overenskomst- og dyrtidsreguleringer, idet lønglidning er et ukendt begreb på Færøerne.

Búskaparráðið har í de senere ár opgjort de gennemsnitlige mandskabsindkomster for de forskellige besætningskategorier om bord i de forskellige skibstyper, der væsentligst deltager i fjernfiskeriet.

I nedenstående tabel er for hvert af årene 1965 og 1969-1972 givet en oversigt over den gennemsnitlige årlige indkomst, en skipper, en 1. styrmand og en fisker i hver af de nævnte skibstyper har fået udbetalt som sin andel af fangsresultatet.

Tabel 4.9. Gennemsnitlig årlig indkomst fra fiskeriet pr. mand

<u>Beløb i kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
<u>Saltfisk- og fabrikstrawlere:</u>					
Antal skibe	9	11	12	13	11
Antal dage i søen	294	274	294	284	276
Gennemsn. løn for:					
Skipper	121.954	102.330	125.645	126.639	142.308
1. styrmand	61.272	56.310	69.526	71.336	86.866
Fisker	25.127	29.880	36.757	37.935	44.201
<u>Industrifisktrawlere:</u>					
Antal skibe	-	6	11	14	20
Antal dage i søen	-	300	257	262	277
Gennemsn. løn for:					
Skipper	-	44.592	62.643	57.966	63.140
1. styrmand	-	33.611	47.976	47.958	52.526
Fisker	-	30.462	38.566	38.315	43.979
<u>Stållineskibe:</u>					
Antal skibe	39	29	26	22	22
Antal dage i søen	290	274	264	275	253
Gennemsn. løn for:					
Skipper	69.045	50.809	57.054	95.553	101.744
1. styrmand	33.497	30.264	33.175	53.864	62.706
Fisker	19.955	21.227	23.441	35.850	39.326
<u>Kraftblokskibe:</u>					
Antal skibe	7	16	17	16	17
Antal dage i søen	313	315	287	272	280
Gennemsn. løn for:					
Skipper	61.070	79.984	163.800	133.330	132.285
1. styrmand	37.796	55.722	108.322	88.555	88.380
Fisker	23.435	33.659	64.765	52.996	53.977
<u>Fryseskibe</u>					
Antal skibe	7	6	8	8	9
Antal dage i søen	296	244	279	292	253
Gennemsn. løn for:					
Skipper	69.381	53.168	71.162	111.815	128.086
1. styrmand	41.904	35.040	46.953	72.204	81.762
Fisker	25.808	22.777	29.983	46.907	53.824

Kilde: Búskaparráðið

Mandskabsindkomster på saltfisk- og fabrikstrawlere er blevet forøget med 17 % fra 1971 til 1972, medens stigningen for industrifisktrawlere og fryseskibe udgør 15 % og for stållineskibe 10 %. Mandskabsindkomsten for kraftblokskibe er uforandret.

Indkomsternes størrelse varierer ligesom skibenes indtjening betydeligt fra skib til skib. Til illustration heraf kan nævnes, at fiskerhyren i 1972 på saltfisk- og fabrikstrawlere varierede mellem 31.900 og 78.400 kr., for industrifisktrawlere mellem 31.200 og 60.900 kr., for lineskibene mellem 21.600 og 68.400 kr., for kraftblokskibene mellem 27.900 og 103.900 kr. og for fryseskibene mellem 35.100 og 109.100 kr.

I beløbene er inkluderet de nævnte offentlige tilskud, feriepenge m.v.

Disse tilskud omfatter følgende:

I henhold til lagtingslov af 31. januar 1969 med senere ændringer ydes der direkte tilskud til mandskabet i form af mindsteløn og indirekte gennem tilskud beregnet efter fangsten.

Mindstelønsordningen omfatter alle mønstrede fiskere, d.v.s. hele besætningen incl. officererne (samt fiskere, der driver fiskeri med båd i Grønland). Ordningen sikrer, at en fisker, der på en fisketur ikke opnår en gennemsnitlig månedlig hyre på 2.932,50 kr. (pr. 1. januar 1974) for hver måned, turen varer, får udbetalt et tilskud svarende til forskellen mellem mindstelønnen og den indtjente hyre (excl. eventuelt pristilskud). Mindstelønnen pristalsreguleres 4 gange om året efter pristallet. Udgifterne til mindstelønsordningen afholdes af landskassen gennem lønudligningsfonden og udgjorde i 1972/73 2,9 mill. kr. mod 1,3 mill. kr. i 1971/72.

Endvidere ydes tilskud beregnet efter fangsten.

Tilskud ydes til saltfisk og industrifisk samt til fersk fisk landet på Færøerne. I henhold til lagtingslov nr. 20 af 9. maj 1972 ydes der fra 1. april 1972 tilskud til industrifisk.

Tilskudet til saltfisk bestemmes af fangstens kvalitet, fiskens størrelse og fangstmetoden. Tilskudet til fisk af største størrelse og bedste kvalitet varierer mellem 20 og 43 øre pr. kg. Landskassens udgifter til dette tilskud udgjorde i 1972/73 2,1 mill. kr. mod 1,8 mill. kr. i 1971/72.

Tilskudet til fersk fisk landet på Færøerne blev indført i

1965 og er i realiteten et tilskud til hjemmefiskeriet, der traditionelt omfatter fiskeri omkring Færøerne og Island af en varighed af højst 2 uger, hvor fangsten landes i fersk (iset) tilstand. Der foreligger ikke for tiden statistiske oplysninger om dette fiskeris økonomiske forhold, men det kan nævnes, at det i de senere år er blomstret op og danner grundlag for den store filétproduktion. Fiskeriet af denne art sker med små åbne udroerbåde, med dæksbåde og med større skibe, både ældre træskibe og helt nye stålskibe af størrelse 100 tons og derover. Herudover har enkelte af de skibe, der er omfattet af Búskaparráðið's materiale, drevet hjemmefiskeri.

Tilskudene til fangsten af fersk fisk omfatter et tilskud til fiskerne på for tiden 15 øre pr. kg og et tilskud til ejerne af fiskerfartøjer, der lander fersk fisk, beregnet efter særlige regler. Det samlede tilskud i denne kategori udgjorde i 1972/73 7,1 mill. kr. mod 6,7 mill. i 1971/72.

Tilskud til industrifisk var gældende for perioden 1. april - 31. december 1972. Tilskudet udgjorde 4 øre pr. kg landet til virksomheder på Færøerne og fordeltes mellem mandskab og skib på samme måde, som fangsten iøvrigt bliver fordelt. Tilskudet nedsattes med $\frac{1}{2}$ øre for hver øre indhandlingsprisen er højere end 20 øre pr. kg. Landingsprisen passerede i oktober 1972 denne mindstepris. Tilskudet til dette fiskeri udgjorde i 1972/73 1,1 mill. kr.

Der har herudover i perioden 15. september 1972 - 15. marts 1973 været udbetalt tilskud til fiskeri af kammuslinger i henhold til lagtingslov nr. 40 af 22. juni 1972. Tilskudet udgjorde 10 øre pr. kg landet på Færøerne og blev fordelt mellem mandskab og skib på samme måde, som fangsten iøvrigt fordeltes. Der blev i 1972/73 udbetalt godt 60.000 kr. i tilskud.

De samlede tilskud fra det offentlige udgjorde ialt ca. 13,5 mill. kr. i 1972/73 mod ca. 10 mill. kr. i 1971/72.

OFFENTLIGE INDTÆGTER

Skatter og afgifter er særanliggende. De fastsættes og indkræves af færøske myndigheder. Landskassen indkræver indkomstskatter, indførselsafgifter, produktionsafgifter, motorafgifter

og folkepensionsbidrag, medens kommunernes indtægter næsten udelukkende stammer fra indkomstskatter.

De vigtigste love er lagtingslov nr. 50 af 2. juli 1963 om landsskat og kommuneskat med senere ændringer, lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgift m. v. med senere ændringer, lagtingslov nr. 9 af 27. april 1961 om særlig indførselsafgift med senere ændringer og lagtingslov nr. 23 af 9. maj 1968 om afgift på motorkøretøjer.

Indkomstskatten til landet og kommunerne udskrives af den skattepligtige indkomst, der er fastsat som bruttoindkomsten med de undtagelser og begrænsninger, loven fastsætter. Skattefradragsreglen er bibeholdt, således at de betalte skatter eller en beregnet skat (den såkaldte ligevægtsskat) kan fradrages. Herudover kan fradrages hustru- og børnebidrag, renter af gæld, lønmodtagerfradrag, hustrufradrag og forsikringspræmier. Ægtepar er sambeskattede. Aktieselskaber og kommanditselskaber beskattes som personer og er derfor medregnet som sådanne i oversigterne.

Skatteåret løber fra 1. april til 31. marts det efterfølgende år, og skatten beregnes på grundlag af indtægten for det umiddelbart forudgående kalenderår.

Ved skatteudskrivningen til landskassen anvendes 2 skatte-skalaer, en for forsørgere og en for ikke-forsørgere.

Kommuneskatten udskrives med en fast procent, ligningsprocenten, af skatteindkomsten, der fremkommer efter nedsættelse eller forhøjelse af den skattepligtige indkomst efter skalaer, der er fastsat ved kommunale vedtægter. Renter af indestående i færøske banker og sparekasser indkomstbeskattes ikke, men beskattes endeligt med $\frac{1}{2}$ % af indestændet.

Alle importerede varer med undtagelse af visse fødevarer og bøger og tidsskrifter er belagt med en generel indførselsafgift på 13 % af fakturaværdien. Herudover er praktisk taget alle varer belagt med en mængdeafgift eller en værdiafgift eller en kombination af disse.

Der er endvidere produktionsafgift på øl (under 2,5 %), sodavand, chokolade og sukkervarer.

Tabel 4.10. Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst i skatteåren 1965/66 - 1973/74

<u>Skatteår</u>	<u>Antal skatteydere</u>	<u>Samlet skpl. indkomst 1.000 kr.</u>	<u>Gennemsn. skpl. indk. pr. skatteyder</u>
1965/66	17.053	167.764	9.838
1966/67	17.437	202.331	11.604
1967/68	17.691	219.080	12.384
1968/69	17.763	218.513	12.302
1969/70	17.723	236.851	13.364
1970/71	17.629	255.800	14.510
1971/72	17.501	299.130	17.092
1972/73	17.790	333.653	18.755
1973/74	17.945	382.071	21.291

Kilde: LÍkningarráð Føroya

Bortset fra en stagnation i skatteåret 1968/69 er de skattepligtige indkomster steget hvert år. For skatteåret 1973/74 (indtægtsåret 1972) er stigningen i forhold til skatteåret 1972/73 godt 48 mill. kr. eller ca. 15 %, medens stigningen det foregående skatteår var 12 %.

Tabel 4.11. Det samlede antal skatteydere, fordelt efter størrelsen af den ansatte indkomst, i skatteårene 1965/66, 1970/71 og 1973/74

<u>Ansats indk. kr.</u>	<u>1965/66</u>		<u>1970/71</u>		<u>1973/74</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
Under 5.000	5.172	30,4	2.853	16,2	2.037	11,3
5.000-7.000	1.979	11,6	1.727	9,8	871	4,9
7.000-10.000	2.781	16,3	2.660	15,1	2.350	13,1
10.000-15.000	3.703	21,7	3.464	19,6	2.485	13,8
15.000-20.000	2.038	12,0	2.858	16,2	2.026	11,3
20.000-30.000	994	5,8	2.821	16,0	4.410	24,6
30.000-40.000	188	1,1	775	4,4	2.074	11,5
40.000-50.000	92	0,6	256	1,5	871	4,9
50.000-75.000	73	0,4	150	0,9	592	3,3
75.000-100.000	20	0,1	38	0,2	135	0,8
100.000-200.000	8	-	18	-	76	0,4
200.000-300.000	2	-	5	-	12	0,1
Over 300.000 ¹⁾	3	-	4	-	6	-
Ialt	17.053	100,0	17.629	100,0	17.945	100,0

1) Det bemærkes, at alle skatteydere i denne gruppe er selskaber.

Kilde: LÍkningarráð Føroya.

Antallet af skatteydere med en indkomst under 10.000 kr. har været konstant faldende siden 1965/66 og udgør nu godt 12 % mod 42 % i 1965/66. Der er grund til at bemærke, at folkepensionister uden andre indtægter end folkepensionen beskattes efter de almindelige regler. Gruppen 20.-30.000 kr. og de efterfølgende grupper har været i stadig vækst.

I de følgende 2 tabeller er udskrevne skatter skatter uden fradrag for børnetilskud, der fradrages i den beregnede skat, (1973/74 ca. 3,8 mill. kr. i landsskatten og 1,9 mill. kr. i kommuneskatten). Tallene angiver de ved hovedligningen udskrevne beløb uden hensyn til senere ændringer.

Tabel 4.12. Udskrevne skatter i skatteårene 1965/66-1973/74

1.000 kr.	Kommunale skatter		Landsskatter		Skatter
	Indkomstskat	Bygnings- ¹⁾ skat	Landsskat	Folkepensionsbidr.	Ialt
1965/66	18.868	213	20.202	1.973	41.256
1966/67	23.917	305	28.261	2.403	54.886
1967/68	27.339	519	30.493	4.568	62.919
1968/69	27.808	559	28.251	3.858	60.476
1969/70	30.512	593	39.034	4.265	74.404
1970/71	34.437	617	36.364	4.777	76.195
1971/72	43.074	1.544	52.200	5.669	102.487
1972/73	53.852 ²⁾	-	63.021	6.667	123.540
1973/74	65.754 ²⁾	-	80.497	7.907	154.158

1) Opkrævet i Tórshavn til og med 1971/72. 2) Inklusive kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys.

Kilde: Føroya gjaldstova.

Nedgangen i landsskatten fra 1967/68 til 1968/69 på ca. 2,2 mill. kr. skyldes navnlig en forhøjelse af bundgrænsen for beskatning af forsørgere fra 6.000 kr. til 10.000 kr. skattepligtig indkomst. Den store stigning på 11,8 mill. kr. det følgende år skyldes hovedsagelig, at der i 1969/70 blev udskrevet en ekstraskat til landskassen på 20 % af skatten på den del af indkomsten, der oversteg 25.000 kr.

Tabel 4.13. Udskrevne skatter m. v. i skatteåret 1973/74

<u>Kommune</u>	<u>Antal</u>	<u>Gnsl.</u>	<u>Lig-</u>	<u>Lands-</u>	<u>Folkep.-</u>	<u>Komm.-</u>	<u>Ialt</u>
	<u>ydere</u>	<u>ind-</u>	<u>nings-</u>	<u>skat</u>	<u>bidrag</u>	<u>skat</u>	
		<u>komst</u>	<u>proc.</u>				
Tórshavn	5.023	26.942	15	37.845	2.865	26.403 ¹⁾	67.113
Fugloy	56	15.938	7	145	17	86	248
Svínoy	58	16.410	7	141	18	92	251
Viðareiði	97	17.391	10	274	31	217	522
Hvannasund	142	17.581	11	380	51	372	803
Klaksvík	2.011	21.309	13	8.258	925	7.046	16.229
Kunoy	46	18.078	7	129	16	77	222
Mikladalur	38	12.987	8,5	46	7	51	104
Húsar	44	14.725	9	72	12	77	161
Oyndarfjørður	99	17.017	8	281	35	175	491
Elduvík	58	16.912	9	130	19	111	260
Fuglafjørður	656	20.841	12	2.478	288	2.199	4.965
Leirvík	304	10.946	13	969	123	1.039	2.131
Gøta	339	21.784	12	1.421	160	1.202	2.783
Nes	382	17.784	12	1.044	142	1.066	2.252
Runavík	710	23.429	13	3.233	360	2.876	6.469
Sjógv	383	17.955	12	1.099	139	1.106	2.344
Skáli	229	24.783	10,5	1.206	129	811	2.146
Eiði	276	19.568	12	914	114	869	1.897
Sunda	133	18.844	10	447	54	342	843
Funningur	64	16.778	8	173	20	114	307
Gjógv	50	17.140	7	122	15	81	218
Haldarsvík	153	16.127	10	330	46	329	705
Saksun	20	14.560	8	33	5	23	61
Hvalvík	119	20.846	11	409	51	372	832
Hósvík	75	18.400	12	231	30	213	474
Kollafjørður	257	19.094	12	842	102	761	1.705
Kvívík	197	18.094	11	574	72	508	1.154
Vestmanna	573	19.898	12,5	2.205	238	1.893	4.336
Kaldbak	92	23.268	7	359	43	184	586
Tórsh.uttanb.	421	23.296	11	2.230	223	1.435 ¹⁾	3.888
Kirkjubøur	44	25.295	11	220	22	154	396
Hestur	43	16.753	12	96	14	118	228
Nólsoy	169	14.064	12,5	315	42	396	753
Sandavágur	303	17.607	12	827	101	854	1.782
Miðvágur	397	17.617	13	1.148	142	1.229	2.519

Udskrevne skatter m.v. i skatteåret 1973/74 (fortsat)

Sorvágur	495	14.976	11,5	1.179	141	1.131	2.451
Bøur	40	11.515	10	40	6	62	108
Mykines	28	10.629	8	29	3	32	64
Sandur	289	17.260	13,5	795	94	927	1.816
Skopun	228	15.462	13	457	66	633	1.156
Skálavík	123	19.777	13	411	50	417	878
Húsavík	95	14.844	12,5	175	24	241	440
Skúvoy	69	13.562	7,5	111	15	70	196
Hvalbøur	345	16.707	13	803	105	1.037	1.945
Froðba	891	18.002	14	2.372	308	2.841	5.521
Fámjin	63	15.308	8	107	15	99	221
Hov	83	10.652	11	79	11	125	215
Porkeri	168	17.398	11	437	55	446	938
Vágur	690	18.936	13,5	2.145	261	2.195	4.601
Sumba	277	16.272	10	731	82	618	1.431
<u>Ialt</u>	<u>17.945</u>	<u>21.291</u>	<u>-</u>	<u>80.497</u>	<u>7.907</u>	<u>65.755</u>	<u>154.159</u>

1) Incl. kirkeskat. Kilde: Føroya gjaldstova.

Restancerne udgjorde pr. 31. december 1973 19,9 mill. kr., heraf 5,4 mill. kr. vedrørende indeværende skatteår. De tilsvarende beløb udgjorde pr. 31. december 1972 13,1 mill. kr. og 2,0 mill. kr. De samlede restancer pr. 31. december 1973 udgjorde 12,9 % af de udskrevne skatter, fratrukket børnefradrag, i 1973/74 mod 11,1 % i det foregående år.

Tabel 4.14. Landskassens indtægter i finansårene 1965/66-1974/75

<u>1.000 kr.</u>	<u>Landsskat</u> ¹⁾²⁾	<u>Motor- afgifter</u>	<u>Told og an- dre afgifter</u>	<u>Andre ind- tægter</u>	<u>Ialt</u>
1965/66	22.332	2.550	34.793	491	60.166
1966/67	30.329	3.131	40.180	1.307	74.947
1967/68	35.012	3.547	42.029	2.039	82.627
1968/69	31.491	5.511	47.268	2.756	87.026
1969/70	41.534	6.138	56.088	836	104.596
1970/71	43.277	7.713	66.784	1.093	118.867
1971/72	57.127	8.764	81.908	5.337	153.136
1972/73	71.230	10.205	92.294	5.982	179.711
1973/74 (FL)	83.300	11.000	92.165	2.503	188.968
1974/75 (FL FSL)	90.300	12.000	95.165	2.503	199.968

1) incl. folkepensionsbidrag. 2) incl. landskassens andel i sømandsskat.

Kilde: landskasseregnskab og finanslove.

OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.

Øversigt over statsens og landskassens udgifter

En væsentlig del af landskassens anlægsudgifter finansieres af forskellige fonds, hvortil der over landskassens regnskab henlægges årlige beløb, eller ved optagelse af lån. Henlæggelser til sådanne fonds samt udgifter til renter og afdrag på lån er medregnet som anlægsudgifter.

Tabel 4.15. Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter
1965/66-1972/73

Mill. kr.	<u>Driftsudgifter</u>			<u>Anlægsudgifter</u>			<u>Samlede udgifter</u>		
	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt
1965/66	36,3	40,5	76,8	13,0	19,7	32,7	49,3	60,2	109,5
1966/67	42,8	52,3	95,1	14,1	22,7	36,8	56,9	75,0	131,9
1967/68	47,0	60,7	107,7	18,1	21,9	40,0	65,1	82,6	147,7
1968/69	53,9	62,2	116,1	16,3	24,8	41,1	70,2	87,0	157,2
1969/70	62,2	75,0	137,2	14,6	29,6	44,2	76,8	104,6	181,4
1970/71	72,1	88,2	160,3	15,5	30,7	46,2	87,6	118,9	206,5
1971/72	82,5	83,4	165,9	12,6	69,7	82,3	95,1	153,1	248,2
1972/73	102,4	98,9	201,3	9,3	80,8	90,1	111,7	179,7	291,4

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statens anlægsudgifter er i 1972/73 faldet med 3,3 mill. kr., dette skyldes hovedsagelig, at anlægsvirksomheden på landssygehuset og statshospitalet er standset indtil videre.

Tabel 4.16. Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
1.000 kr.

	1965/66	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
Administration m.v.	5.954	9.108	10.740	12.319	16.566
Sundhedsvæsen	16.602	28.066	31.110	32.854	35.853
Samfærdsel	13.022	21.222	24.013	40.133	48.836
Skolevæsen m.v.	17.228	26.085	29.246	32.741	45.583
Videnskab, litteratur og kunst	924	1.996	2.591	3.768	4.912
Fiskeri, søfart	16.597	29.553	28.308	35.319	40.012
Landbrug	1.626	1.754	2.067	2.315	2.782
Handel og industri	1.249	686	498	3.443	1.505
Socialvæsen ¹⁾	20.594	37.877	48.044	53.169	63.475
Rets- og politikvæsen	2.817	3.433	4.190	4.382	5.253
Kirkevæsen	1.072	1.702	1.936	1.823	2.233
Renter og afdrag	4.808	6.923	7.632	7.364	7.599
Garantihenlæggelser	400	5.000	5.000	3.500	3.500
Henl. t. driftskap.	2.114	1.633	3.562	5.614	3.064
Andre udgifter	4.495	6.402	7.581	9.458	10.208
Ialt	109.502	181.440	206.518	248.202	291.381

1) Invalide- og folkepensionsbidraget er ikke fradraget

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statens udgifter

Tabel 4.17. Statens udgifter efter hovedformål

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Administration m.v.	1.347	2.439	2.720	3.078
Sundhedsvæsen	11.640	21.150	20.947	23.327
Samfærdsel	2.514	3.805	4.245	4.065
Skolevæsen m.v.	9.575	16.758	18.645	25.976
Videnskab, litteratur og kunst	60	326	319	523
Fiskeri, søfart	6.934	9.138	9.933	11.035
Socialvæsen	11.288	26.282	29.148	33.778
Rets- og politivæsen	2.815	4.166	4.356	5.245
Kirkevæsen	912	1.526	1.443	1.819
Andre udgifter	2.251	2.061	3.310	2.823
<u>Ialt</u>	<u>49.336</u>	<u>87.651</u>	<u>95.066</u>	<u>111.669</u>

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Fra 1971/72 til 1972/73 er statens samlede udgifter på Færøerne steget med ca. 16,6 mill. kr. eller 17,5 %, medens landskassens udgifter er steget med 26,6 mill. kr. eller 17,4 %.

Tabel 4.18. Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1972/73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		<u>Drifts- og anlægsudg.</u>
	<u>Statsinstituti- oner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	<u>Statsinstituti- oner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	<u>Ialt</u>
<u>1. Statens administration:</u>					
Rigsombudet	2.360	-	-	-	2.360
Fær. oppebørselskontor	-	718	-	-	718
<u>Ialt</u>	<u>2.360</u>	<u>718</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.078</u>
<u>2. Sundhedsvæsen:</u>					
Vaccinationer m.v. ...	-	386	-	-	386
Landslægeembedet	168	-	-	-	168
Jordemødre og komm.læger	-	490	-	-	490
Alm. sygehuse	-	13.324	-	-	13.324
Statshospitalet	5.090	-	3.869	-	8.959
<u>Ialt</u>	<u>5.258</u>	<u>14.200</u>	<u>3.869</u>	<u>-</u>	<u>23.327</u>
<u>3. Samfærdsel:</u>					
Havnetilskud	-	-	-	2.200	2.200
Vågar flyveplads	883	-	982	-	1.865
<u>Ialt</u>	<u>883</u>	<u>-</u>	<u>982</u>	<u>2.200</u>	<u>4.065</u>

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1972/73 (fortsat)

1.000 kr.	Driftsudgifter		Anlægsudgifter		Drifts- og an- lægsudg. Ialt
	Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	
4. Skolevæsen:					
Folkeskolen	-	15.461	-	1.864	17.325
Seminarieret	1.996	-	-	-	1.996
Private skoler	-	736	-	-	736
Aftenskoler	-	196	-	-	196
Erhvervsskoler	-	2.279	-	263	2.542
Statens uddannelsesstøt.	-	3.181	-	-	3.181
Ialt	1.996	21.853	-	2.127	25.976
5. Videnskab, kunst:					
Fiskerilaboratoriet ...	-	256	-	-	256
Geologiske undersøgelser	-	207	-	-	207
Livsvarig hædersgave og fast årlig statsydelse.	-	60	-	-	60
Ialt	-	523	-	-	523
6. Fiskeri, søfart:					
Skibstilsynet	725	-	-	-	725
Inspektionsskibene	6.600	-	-	-	6.600
Marinestationen	2.200	-	-	-	2.200
Fyrvæsenet	889	-	-	-	889
Meteorologisk institut.	621	-	-	-	621
Ialt	11.035	-	-	-	11.035
7. Socialvæsen:					
Folke- og inv.pens. m.v.	162	25.777	-	-	25.939
Hjælp efter forsorgsloven	-	864	-	-	864
Sørforsorg	2.287	23	-	-	2.310
Børnebidrag	-	784	-	-	784
Børneforsorg	-	1.543	-	-	1.543
Sygekasser	-	2.338	-	-	2.338
Ialt	2.449	31.329	-	-	33.778
8. Rets- og politivæsen:					
Politivæsen og sysselm.	4.166	-	141	-	4.307
Dommerembedet	741	-	-	-	741
Arrestvæsen	197	-	-	-	197
Ialt	5.104	-	141	-	5.245
9. Kirkevæsen:					
Præstelønninger m.v. ..	1.718	-	-	-	1.718
Præstegårde	101	-	-	-	101
Ialt	1.819	-	-	-	1.819

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1972/73 (fortsat)

1.000 kr.	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		<u>Drifts- og an- lægsudg. ialt</u>
	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud</u> 1)	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud</u> 1)	
<u>10. Andre udgifter:</u>					
Postvæsenets underskud	2.808	-	-	-	2.808
Nyhedsformidling til Fær.	-	15	-	-	15
	<u>Ialt</u>	<u>2.808</u>	<u>15</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
					<u>2.823</u>
<u>Samtlige udgifter 1-10 ialt 33.721 68.638 4.992 4.327 111.669</u>					

1) Omfatter både lovbundne og ikke-lovbundne tilskud

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Staten yder lån til forskellige færøske formål, eksempelvis sygehusbyggeri og lån i henhold til egnsudviklingsloven, ligesom en række offentlige danske institutioner udøver en vis udlånsvirksomhed på Færøerne.

Investeringsfonden for Færøerne. Oprettet i henhold til lov nr. 28 af 29. januar 1964 om en investeringsfond for Færøerne m.v. med det formål at yde lån til investering i offentlige anlæg, som må anses for påkrævede eller ønskelige af hensyn til det færøske erhvervslivs udvikling. Fonden kan endvidere af indkomne renter og afdrag yde lån til erhvervsformål. Fondens midler fremskaffes med tilskrivninger fra staten. Disse tilskrivninger udgjorde i finansårene 1964/65 - 1971/72 10 mill. kr. pr. år og i finansårene 1972/73 og 1973/74 9 mill. kr. pr. år og vil i finansårene 1974/75 og 1975/76 udgøre 8 mill. kr. pr. år. Fondens udlån til erhvervsformål formidles af den færøske industrifond, jfr. p. 47.

Danmarks Skibskreditfond har siden finansåret 1964/65 ydet lån til færøsk indregistrerede skibe. Lånene ydes som 7 % obligationslån til parikurs, idet skibskreditfondens obligationer ligesom realkreditinstituttets obligationer overtages til parikurs af Danmarks Nationalbank.

Kreditforeningen af kommuner i Danmark. De færøske kommuner kan mod garanti fra landsstyret (efter lagtingslov for hver enkelt ansøger) og staten opnå lån i Kreditforeningen af kommuner i Danmark. Disse lån ydes med en løbetid, der varierer fra 18 til 30 år. I 1973 er der af kreditforeningen givet tilsagn om lån til 3 færøske kommuner.

Tabel 4.19. Statens og offentlige danske institutioners udlån
opgjort pr. 31. marts 1965 og 1970-73.

1.000 kr.	Staten	Investe- rings- fonden	Fiskeri- banken	Skibs- kredit- fonden	Kommune- kredit- for.	Ialt
1965	58.475	4.550	14.487	-	12.461	89.973
1970	68.992	37.687	18.532	14.178	20.969	160.358
1971	68.640	45.657	20.411	12.996	24.428	172.132
1972	64.669	61.553	26.016	15.024	22.625	189.887
1973	59.820	86.168	27.472	13.410	38.135	225.005

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.20. Udviklingen i statens og offentlige danske institu-
tioners udlån i 1972/73

1.000 kr.	Restgæld pr. 1/4-72	Tilgang 1972/73	Afgang 1972/73	Restgæld pr. 31/3-73	Renter 1972/73
<u>Statslån:</u>					
Landssygehuset	16.705	557	0	17.262	1.360
Klaksvik sygehus	1.294	0	90	1.204	88
Tórshavn kommune	9.513	0	188	9.325	317
El-selskabet SEV	29.210	0	4.038	25.172 ¹⁾	1.603
Håndv. og industri	14.417	0	221	196	19
Egnsudviklingslån	6.665	0	1.143	5.522	381
Erhvervsskoler	865	274	0	1.139	0
Statslån ialt	78.669	831	5.680	59.820	3.768
<u>Investeringsfondslån</u>	61.553	28.475	3.860	86.168	4.204
<u>Fiskeribanklån</u>	26.016	6.771	5.315	27.472	1.726
<u>Skibskreditfondslån</u>	15.024	1.138	2.752	13.410	892
<u>Kommunekred.for.lån</u>	22.625	17.436	1.926	38.135	1.831
<u>Ialt</u>	203.887	54.651	19.533	225.005	12.421

1) Hovedparten af denne lånemasse udgøres af 21,0 mill. kr. genudlåning til det færøske, fælleskommunale elværk af et af staten optaget dollarlån efter tilsvarende regler som for danske elværker.

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Statsgarantier

Nedenstående oversigt illustrerer udviklingen i statens garantier for færøske lån siden 1965, bortset fra garantier for kommunekreditforeningslån.

Tabel 4.21. Statsgarantier pr. 31. marts 1965 og 1970-73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Landskassen</u>	<u>Færøernes realkreditinstitut</u>	<u>S.E.V.</u>	<u>Egnsudviklingsgarantier m.v.</u>	<u>Ialt</u>
1965	14.750	33.404	2.701	5.294	56.149
1970	14.290	32.544	1.959	8.748	57.541
1971	11.630	36.163	1.811	8.142	57.746
1972	9.370	39.476	1.663	9.081	59.590
1973	7.095	42.756	1.514	13.457	64.822

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.22. Udviklingen i statsgarantier i 1972/73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld pr. 1/4-72</u>	<u>Tilgang 1972/73</u>	<u>Afgang 1972/73</u>	<u>Restgæld pr. 31/3-73</u>
Færøernes realkreditinstitut	39.476	10.000	6.720	42.756
Landskassen	9.370	0	2.275	7.095
S. E. V.	1.663	0	149	1.514
Egnsudviklingsgarantier m.v.	9.081	5.400 ¹⁾	1.024	13.457
<u>Ialt</u>	<u>59.590</u>	<u>15.400</u>	<u>10.168</u>	<u>64.822</u>

1) I henhold til egnsudviklingsloven af 3. juni 1967.

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Landskassens udgifter

Tabel 4.23. Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene 1965/66 og 1970/71-1974/75

<u>1.000 kr.</u>	<u>Regnskab 1965/66</u>	<u>Regnskab 1970/71</u>	<u>Regnskab 1972/73</u>	<u>Finanslov 1973/74</u>	<u>Finanslovsforslag 1974/75</u>
Lagting og landsadministration	4.607	8.301	13.488	14.525	16.384
Sundhedsvæsen	4.962	9.960	12.526	14.238	14.425
Samfærdsel	10.508	20.208	44.771	41.496	45.889

Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene 1965/66
og 1970/71-1974/75 (fortsat)

<u>l.ooo kr.</u>	<u>Regn- skab 1965/66</u>	<u>Regn- skab 1970/71</u>	<u>Regn- skab 1972/73</u>	<u>Finans- lov 1973/74</u>	<u>Finans- lovs- forslag 1974/75</u>
Skolevæsen	7.653	12.488	19.607	21.565	23.249
Videnskab, kunst	864	2.265	4.389	5.262	6.046
Fiskeri, søfart	9.663	19.170	28.977	28.008	27.262
Landbrug	1.626	2.067	2.782	3.135	3.748
Handel og industri	1.249	498	1.505	5.738	5.923
Socialvæsen	9.306	21.762	29.697	35.590	36.046
Rets- og politivæsen	2	24	8	6	8
Kirkevæsen	160	410	414	490	520
Renter og afdrag ¹⁾	4.808	7.632	7.599	9.823	10.423
Garantihenl.	400	5.000	3.500	4.000	4.000
Henl. til driftskapital	2.114	3.562	3.064	285	289
Andre udgifter	<u>2.244</u>	<u>5.520</u>	<u>7.385</u>	<u>4.807</u>	<u>5.756</u>
Talt	<u>60.166</u>	<u>118.867</u>	<u>179.712</u>	<u>188.968</u>	<u>199.968</u>

1) Denne post omfatter landskassens nettoudgifter til renter og dens udgifter til afdrag på lån.

Kilde: Landskasseregnskab og finanslove

Stigningen i landskassens samlede udgifter fra 1971/72 til 1972/73 på 26,6 mill. kr. mod 34,3 mill. kr. året før skyldes i det væsentlige stigning i udgifterne på samfærdselsområdet. Det må ses i sammenhæng med, at dispositionerne over overskudet her registreres som udgift. I henhold til lagtingslov om fordeling af landskassens overskud, vedtaget den 20. december 1972, overføres en trediedel af overskudet til fonden for fiskerflådens fornyelse og en trediedel til fonden til bygning af tunneller og broer. Overskudet var i 1972/73 godt 9 mill. kr. mod ca. 16. mill. kr. i 1971/72.

Landskassens låneoptagelse og garantiforpligtelser

Tabel 4.24. Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts
1965 og 1969-73

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervis- ning m.v.</u>	<u>Fisker- flåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
1965	7,6	1,6	12,5	4,2	0,7	26,6
1969	14,6	0,9	6,6	16,0	13,5	51,6
1970	15,9	3,9	4,7	22,3	13,2	60,0
1971	17,1	3,3	3,5	26,2	13,8	63,9
1972	18,0	2,8	2,5	32,7	12,2	68,2
1973	18,5	2,3	1,3	38,4	10,6	71,1

Kilde: Landskasseregnskab

Af det under "andre lån" optagne beløb vedrører 6,4 mill. kr. det af landskassen i foråret 1969 optagne likviditetslån.

Tabel 4.25. Landskassens garantiforpligtelser pr. 31.
marts 1965 og 1969-73

<u>Mill. kr.</u>	<u>Kommuner</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Telefon- værket</u>	<u>Erhvervs- livet</u>	<u>Ialt</u>
1965	18,1	48,0	2,5	28,4	97,0
1969	26,7	58,6	7,3	48,8	141,4
1970	28,1	59,2	9,2	55,7	152,2
1971	32,3	57,4	9,3	70,8	169,8
1972	30,0	59,8	18,2	67,5	175,5
1973	37,8	50,5	17,1	67,4	172,8

Kilde: Landskasseregnskab

PENGE OG KREDITFORHOLD

I medfør af lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m. v. på Færøerne har Færøerne egne pengesedler. Sedlerne, der er det lovlige betalingsmiddel på Færøerne, fremstilles af Danmarks Nationalbank med pålydende værdi 100 kr., 50 kr. og 10 kr. og har samme værdi som de tilsvarende danske sedler.

Ombytning og udlevering af sedler foregår på rigsombudet. Færøernes landsstyre, de færøske banker, Færøernes realkreditinstitut og Føroya Sparikassi har hver en foliokonto hos rigsombudet.

Danske pengesedler kan anvendes på Færøerne, og som skille-mønt anvendes den i Danmark anvendte skille-mønt. Færøske penge-sedler omveksles uden provision i danske pengeinstitutter.

Færøerne har 2 banker, Føroya Banki og Sjóvinnubankin i Tórshavn, og 3 sparekasser, Føroya Sparikassi i Tórshavn, Norðoya Sparikassi i Klaksvík og Suðuroya Sparikassi i Vágur.

Andre pengeinstitutter er det tidligere nævnte Færøernes realkreditinstitut, det monopoliserede forsikringsselskab "Tryggingarsambandið Føroyar", den af landsstyret oprettede boliglån-fond - Húsalánsgrunnurin - der yder prioritetslån til boligbyggeri, og Føroya Banki's datterselskab, p/f Húsalán, der formidler bankens 2. prioritetslån til husbyggeri.

Tabel 4.26. Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen 1965-1974

	<u>Indlån</u>			<u>Udlån</u>			<u>Seddelcirkulation</u>
	<u>Sparekasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	<u>Sparekasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	
1/1 1965	81,2	120,8	202,0	71,4	129,4	200,8	32,0
1/1 1966	92,0	143,8	235,8	83,0	142,1	225,1	36,6
1/1 1967	103,6	163,1	266,7	93,6	191,8	285,4	39,4
1/1 1968	111,1	181,9	293,0	100,5	185,7	286,2	40,0
1/1 1969	122,1	207,8	329,9	111,1	209,0	320,1	41,3
1/1 1970	130,7	219,3	350,0	120,3	213,2	333,5	44,6
1/1 1971	148,8	268,1	416,9	135,3	246,8	382,1	47,4
1/1 1972	177,9	335,3	513,2	155,0	295,2	450,2	54,6
1/1 1973	208,2	408,5	616,7	185,9	352,1	538,0	60,1
1/1 1974	241,0	517,3	758,3	215,6	429,2	644,8	76,8

Kilde: Pengeinstitutterne og materiale ved rigsombudet.

De samlede indlån udgjorde pr. 1. januar 1974 758,3 mill. kr. mod 616,7 mill. kr. pr. 1. januar 1973, en stigning i løbet af 1973 på 23 %. De samlede udlån androg pr. 1. januar 1974 644,8 mill. kr. mod 538 mill. kr. pr. 1. januar 1973, en stigning i løbet af 1973 på 20 %.

Tabel 4.27. Pengeinstitutternes udlån pr. 30. september 1971-73 fordelt efter hovedformål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Banker</u>			<u>Sparekasser</u>			<u>Ialt</u>		
	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Låneformål</u>									
Udrustningslån til skibe	12,5	17,0	12,3	-	-	-	12,5	17,0	12,3
Fiskeri, rederi m.v.	28,3	43,3	52,5	-	0,1	-	28,3	43,4	52,5
Skibsbyggelån	21,9	16,6	18,9	-	-	-	21,9	16,6	18,9
Bilfinansiering	12,3	13,9	16,5	-	0,1	0,2	12,3	14,0	16,7
Handel	31,9	37,5	44,3	0,1	0,1	0,2	32,0	37,6	44,5
Håndværk og industri	36,5	53,4	58,0	0,7	1,1	1,2	37,2	54,5	59,2
Prioritets- og byggelån	66,9	80,8	112,3	122,9	142,5	166,8	189,8	223,3	279,1
Andre private lån	23,9	24,3	32,2	5,7	9,0	10,4	29,6	33,3	42,6
Off. lån	36,3	41,0	60,9	21,8	28,3	32,1	58,1	69,3	93,0
Ialt	270,5	327,8	407,9	151,2	181,2	210,9	421,7	509,0	618,8

Kilde: Pengeinstitutterne.

Pengeinstitutternes samlede udlån pr. 30. september er fra 1972 til 1973 steget med 109,8 mill. kr. Prioritets- og byggelån tegner sig for godt 50 % og offentlige lån for ca. 22 % af denne stigning, medens stigningen i udlån til erhvervsformål i modsætning til tidligere år kun udgør en mindre del af stigningen. Godt 45 % af bankernes samlede udlån pr. 30. september 1973 var ydet til erhvervsformål og godt en fjerdedel til prioritets- og byggelån, medens prioritets- og byggelån udgjorde fire femtedele af sparekassernes samlede udlån.

Af de samlede prioritets- og byggelån pr. 30. september 1973 på 279,1 mill. kr. er 39,2 mill. kr. byggelån og 239,9 mill. kr. udlån til boligbyggeri og erhvervs- og forbrugsformål med pant i fast ejendom. Herudover yder p/f Húsalán 2. prioritetslån og Húsalánsgrunnurin 3. prioritetslån. Den normale finansieringsmåde for bo-

ligbyggeri, der på Færøerne overvejende består af eenfamiliehuse, er følgende:

1. prioritet i sparekasse inden for 30-40 % af værdien, normalt ikke over 60.000 kr.

2. prioritet i bank eller p/f Húsalán med højst halvdelen af sparekasselånet.

3. prioritet i Húsalánsgrunnurin ligeledes med højst halvdelen af sparekasselånet. Fondens midler er begrænsede.

Til belysning af boligbyggeriets omfang, navnlig tilgangen af nye prioritetslån i perioden 1. oktober 1972 - 30. september 1973 kan på basis af oplysninger fra pengeinstitutterne opstilles nedenstående tabel.

Tabel 4.28. Prioritetslån i boligbyggeri 1/10 1972 - 30/9 1973
i sparekasserne, p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld</u> <u>1/10-72</u>	<u>Tilgang</u> <u>1972/73</u>	<u>Afgang</u> <u>1972/73</u>	<u>Restgæld</u> <u>30/9-73</u>
Føroya Sparikassi	90.799	20.847	6.248	105.398
Norðoya Sparikassi	25.999	7.094	3.273	29.820
Suðuroya Sparikassi	9.635	2.781	964	11.452
Sparekasser ialt	126.433	30.722	10.485	146.670
P/f Húsalán	14.032	3.528	854	16.706
Húsalánsgrunnurin	12.239	4.493	790	15.942
Ialt	152.704	38.743	12.129	179.318

Kilde: Pengeinstitutterne.

Af tilgangen i sparekasselån på 31 mill. kr. vedrører godt 40 % lån i nyopførte huse og ca. 60 % lån i ældre huse som følge af ombygning eller omprioritering. Ifølge oplysninger fra sparekasserne kan følgende tabel over færdige huse i de sidste 3 år opstilles. Opgørelsen vedrører ikke de angivne kalenderår, men er forskudt et kvartal bagud.

Tabel 4.29. Boligbyggeriet 1971-73

	<u>Antal færdige huse</u>		
	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Tórshavn	53	71	107
Bygd	83	118	113
Ialt	136	189	220

Kilde: Sparekasserne.

Antallet af færdige huse steg med 16 % fra 1972 til 1973 mod 39 % fra 1971 til 1972.

Til støtte for bankernes og dermed erhvervslivets likviditet har de færøske banker adgang til at rediskontere vekslere i Danmarks Nationalbank.

Tabel 4.30. Nationalbankens genbelåning af færøske vekslere

1.000 kr.	1965	1971	1972	1973
Beholdning af rediskonterede vekslere pr. 1/1	7.763	o	o	6.472
Redisk. i årets løb	30.845	851	8.961	o
Betalt diskonto	259	14	60	43
Ialt	38.867	865	9.021	6.515
Indfriet i årets løb..	33.972	865	2.549	6.370
Beholdning af rediskonterede vekslere pr.31/12	4.895	o	6.472	145

Kilde: Materiale ved rigsombudet.

Tabel 4.31. De færøske pengeinstitutteres obligationsbeholdninger

1.000 kr.	31/12-65	31/12-71	31/12-72	31/12-73
<u>Færøske obligationer:</u>				
Realkreditobligationer	5.202	1.062	506	192
Andre fær. obligationer	10.129	19.785	16.871	18.198
Færøske obligat. ialt	15.331	20.847	17.377	18.390
<u>Danske obligationer:</u>				
Statsobligationer	16.079	16.485	20.259	20.141
Fiskeribankobl.	3.725	15.867	18.119	17.104
Skibskreditfondsobl. .	930	249	1.000	1.000
Kommunekreditf.obl. ..	6.664	9.474	10.009	8.827
Kreditf.- og hypotekforeningsobl. o.l. ...	13.867	82.281	101.707	141.650
Danske obligat. ialt	41.265	124.356	151.094	188.722
Færøske + danske obl. ialt	56.596	145.203	168.471	207.112

Kilde: Pengeinstitutterne.

Den meget store stigning i obligationsbeholdningen i 1973 på 38,6 mill. kr. falder næsten udelukkende på danske obligationer, idet beholdningen af færøske obligationer kun er steget med 1,0 mill. kr. Det er bankerne, der har forøget beholdningerne.

NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE

Búskaparráðið (Færøernes økonomiske råd) har siden 1962 udarbejdet Færøernes nationalregnskab (Tjóðarroknskapur). Det sidst udgivne vedrører året 1971. Nationalproduktet udarbejdes ikke i faste priser, hvilket gør det vanskeligt at drage videregående konklusioner af beregningerne.

Bruttonationalproduktet er værdien af produktionen i samtlige erhverv med fradrag af værdien af de rå- og hjælpestoffer, erhvervene har brugt ved produktionen. Bruttonationalproduktet opgøres i markedspriser, d. v. s. incl. indirekte afgifter og med fradrag af offentlige tilskud til nedbringelse af priserne. Bruttonationalproduktet androg i 1971 735,9 mill. kr. mod 637,0 mill. kr. i 1970.

Bruttofaktorindkomsten er bruttonationalproduktet med fradrag af indirekte afgifter og med tillæg af offentlige pristilskud. Den androg i 1971 674,2 mill. kr. mod 590,6 mill. kr. i 1970.

Tabel 4.32. Bruttofaktorindkomsten i 1970 og 1971 fordelt på erhverv

<u>Årets priser</u>	<u>1970</u>		<u>1971</u>	
	<u>mill. kr.</u>	<u>%</u>	<u>mill. kr.</u>	<u>%</u>
Fiskeri	198,7	33,7	215,4	31,9
Landbrug m.v.	17,2	3,0	17,8	2,6
Grinde- og hvalfangst				
Fuglefangst og pelsdyrhold				
Kulminer				
Håndværk og industri	80,3	13,6	92,3	13,7
Pengeinstitutter	31,1	5,3	40,2	6,0
Handel m.v.	56,7	9,6	68,6	10,2
Bygge- og anlægsvirksomhed	60,6	10,2	77,4	11,5
Skibsfart	11,7	2,0	14,0	2,1
Transport	19,9	3,4	20,9	3,1
Post, telegraf og telefon	11,8	2,0	13,5	2,0
El-værker	11,9	2,0	12,7	1,9
Liberale erhverv	6,1	1,0	6,4	1,0
Boligbenyttelse	25,0	4,2	26,5	3,9
Husgerning	6,7	1,1	7,0	1,0
Offentlige lønninger	<u>52,9</u>	<u>8,9</u>	<u>61,5</u>	<u>9,1</u>
<u>Ialt</u>	<u>590,6</u>	<u>100,0</u>	<u>674,2</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Búskaparráðið.

Bruttoinvesteringerne består af de faste investeringer og af tilvæksten i lagerbeholdningerne. De faste investeringer omfatter foruden nyinvesteringerne også udgifter til reparation og vedligeholdelse af de allerede eksisterende bygninger, anlæg, transportmidler og maskiner m. v.

Tabel 4.33. Samlede bruttoinvesteringer 1970-72

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972¹⁾</u>
<u>I. Faste investeringer:</u>			
1. Private investeringer:			
Fiskerskibe	11,0	38,6	22,7
Fiskeindustri	4,1	7,5	11,6
Fragt og passagerskibe	10,1	9,0	11,0
Andre erhvervsinvesteringer	18,5	27,4	26,8
Boligbyggeri	23,0	28,0	29,6
Private nyinvesteringer ialt	<u>66,7</u>	<u>110,5</u>	<u>101,7</u>
Private nyinvesteringer med undtagelse af skibe	<u>45,6</u>	<u>62,9</u>	<u>68,0</u>
2. Offentlige investeringer:			
Veje, havne og flyveplads	25,3	39,3	64,2
SEV, Telefonselskabet m. v.	8,1	15,9	19,1
Undervisning	8,2	8,8	10,3
Sygehuse m. v.	13,2	7,1	3,2
Andre offentlige investeringer	8,2	10,8	13,8
Offentlige nyinvesteringer ialt	<u>63,0</u>	<u>81,9</u>	<u>110,6</u>
Samlede faste nyinvesteringer	<u>129,7</u>	<u>192,4</u>	<u>212,3</u>
Vedligeholdelse	<u>40,7</u>	<u>45,6</u>	<u>47,0</u>
Samlede faste investeringer	<u>170,4</u>	<u>238,0</u>	<u>259,3</u>
<u>II. Lagerinvesteringer:</u>			
Forøgelse af fiskelagre	+ 0,3	17,2	0,6
Forøgelse af andre lagre	<u>3,8</u>	<u>0,5</u>	<u>-</u>
Bruttoinvesteringer ialt	<u>173,9</u>	<u>255,7</u>	<u>259,9</u>

1) Foreløbige tal.

Kilde: Búskaparráðið

Sammenlignet med 1970 viste bruttoinvesteringerne herunder de samlede faste nyinvesteringer i 1971 en kraftig stigning. Stigningen gjorde sig gældende for både private og offentlige investeringer, men var dog kraftigst i den private sektor, også selvom investeringer i skibe fraregnes. Investeringerne i skibe har fra år til år vist betydelige udsving, uden at dette har afspejlet

den løbende konjunkturudvikling, idet der hengår nogen tid mellem kontrahering og levering.

I 1972 var der en meget beskedent stigning i bruttoinvesteringerne sammenlignet med 1971. Stigningen dækker formentlig ikke engang prisstigningerne, så målt i faste priser er der sandsynligvis tale om et fald i bruttoinvesteringerne under ét.

Udviklingen i 1972 har imidlertid været præget af modsatrettede tendenser for henholdsvis den private og den offentlige sektor, således at de offentlige nyinvesteringer under ét er steget i samme takt som i 1971. Der har været en særlig stærk stigning i vejinvesteringerne blandt andet på grund af byggeriet af broen mellem det østlige Streymoy og den vestlige del af Fysturoy. Derimod har de private nyinvesteringer vist et direkte fald, som dog modificeres til en svag stigning, når man ser bort fra investeringer i skibe.

Betalingsbalancen for 1971 udviser et underskud på de samlede vare- og tjenesteydelser på 68,7 mill. kr., hvortil kommer en nettoudgift på 11,3 mill. kr. ialt 80,0 mill. kr. Da posten "Den danske stat" udgør 93,1 mill. kr., bliver der et overskud på betalingsbalancens løbende poster på 13,1 mill. kr. Fejl og udeladelser reducerer dette overskud til 12,7 mill. kr.

Tabel 4.34. Færøernes betalingsbalance 1971

A. Løbende poster

<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto- indtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	278,7	301,1	+ 22,4
2. Sætransport: a. fragtskibe	10,7	5,5	5,2
b. fiskerskibe	-	29,5	+ 29,5
3. Rejser udenlands o. l.	10,0	30,0	+ 20,0
4. Forsikringer, prov. o. l.	3,7	6,5	+ 2,8
5. Varer og tjenester iøvrigt	<u>12,6¹⁾</u>	<u>11,8</u>	<u>0,8</u>
Varer og tjenester ialt	315,7	384,4	+ 68,7
6. Renter o. l. til og fra udlandet	13,2	24,5	+ 11,3
7. Den danske stat	<u>93,1</u>	<u>-</u>	<u>93,1</u>
Løbende poster ialt	422,0	408,9	13,1
Fejl og udeladelser			<u>+ 0,4</u>
			<u><u>12,7</u></u>

B. Kapitalbevægelser

<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	<u>netto-</u> <u>passiver</u>
1. Landskassen	4,8	8,2	3,4
2. Kommuner, SEV m. fl.	1,6	16,8	15,2
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	29,2	-	+ 29,2
b. realkreditinstituttet	-	6,5	6,5
4. Seddelomløbet	7,2	-	+ 7,2
5. Eksportselskaberne netto	8,9	-	+ 8,9
6. Andre virksomheder og personer	<u>13,5</u>	<u>21,0</u>	<u>7,5</u>
Kapitalbevægelser ialt	65,2	52,5	+ 12,7

1) Incl. indtægter fra sømænd på udenlandske skibe.

Kilde: Búskaparráðið

I 1970 udgjorde overskudet på betalingsbalancens løbende poster 49,2 mill. kr. Den kraftige reduktion skyldes en stigning i importen på godt 30 %, medens eksporten steg godt 10 %. (Se årsb. 1972 p. 33 ff). I 1971 var der således underskud på handelsbalancen.

Tabel 4.35. Færoernes betalingsbalance 1972¹⁾

A. Løbende poster

<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto-</u> <u>indtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	322,1	321,4	0,7
2. Søtransport: a. fragtskibe	12,5	6,9	5,6
b. fiskerskibe	-	39,0	+ 39,0
3. Rejser udenlands o. l.	11,0	35,0	+ 24,0
4. Forsikringer, prov. o. l.	4,1	8,4	+ 4,3
5. Varer og tjenester iøvrigt	<u>13,8</u> ²⁾	<u>12,9</u>	<u>0,9</u>
Varer og tjenester ialt	363,5	423,6	+ 60,1
6. Renter o. l. til og fra udlandet	20,2	28,4	+ 8,2
7. Den danske stat	<u>107,4</u>	-	<u>107,4</u>
Løbende poster ialt	491,1	452,0	39,1
Fejl og udeladelser			+ 1,6
			<u><u>37,5</u></u>

<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>B. Kapitalbevægelser</u>		<u>netto-</u> <u>passiver</u>
	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	
1. Landskassen	5,2	1,3	+ 3,9
2. Kommuner, SEV m. fl.	5,0	10,2	5,2
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	28,6	-	+ 28,6
b. realkreditinstituttet	-	4,6	4,6
4. Seddelomløbet	5,5	-	+ 5,5
5. Eksportselskaberne netto	+ 2,8	-	2,8
6. Andre virksomheder og personer	<u>22,4</u>	<u>10,3</u>	<u>+ 12,1</u>
Kapitalbevægelser ialt	63,9	26,4	+ 37,5

1) Foreløbig opgørelse. 2) Incl. indtægter fra sømænd på udenlandske skibe.

Kilde: Búskaparráðið

Ifølge foranstående foreløbige opgørelse viser betalingsbalancen for 1972 et overskud på de løbende poster, der er væsentligt større end i 1971. Dette skyldes hovedsaglig den stærke stigning i eksporten.

Med henblik på at belyse den økonomiske udvikling i perioden 1968-71 er der i det følgende foretaget et sammendrag af bruttonationalproduktets anvendelse, bruttoinvesteringerne, betalingsbalancen samt en opgørelse over opsparingen for de pågældende år. Der er endvidere anført de foreløbige tal for 1972 for bruttoinvesteringerne og betalingsbalancen.

Tabel 4.36. Bruttonationalproduktets anvendelse 1968-71

<u>Mill. kr.</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>
Bruttofaktorindkomst ¹⁾	453,7	489,7	590,6	674,2
+ indirekte afgifter	51,0	55,2	64,2	78,2
+ pristilskud	<u>15,8</u>	<u>19,1</u>	<u>17,8</u>	<u>16,5</u>
Bruttonationalprodukt	488,9	525,8	637,0	735,9
Import + eksport af varer og tjenester ²⁾	<u>87,3</u>	<u>96,9</u>	<u>33,5</u>	<u>76,5</u>
Varer og tjenester ialt til rådighed	<u>576,2</u>	<u>622,7</u>	<u>670,5</u>	<u>812,4</u>
der er anvendt således:				
Til faste nyinvesteringer	125,3	160,2	129,7	192,4
" vedligeholdelse	31,7	34,9	40,7	45,6
" lagerinvesteringer	7,7	+ 6,3	3,5	17,7
" offentligt konsum	57,5	63,6	71,4	80,4
" privat konsum	<u>354,0</u>	<u>370,3</u>	<u>425,2</u>	<u>476,0</u>
Ialt	<u>576,2</u>	<u>622,7</u>	<u>670,5</u>	<u>812,1</u>

1) excl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe. 2) incl. fejl og udeladelser.

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4.37. Samlede bruttoinvesteringer 1968-72

<u>Mill. kr.</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972¹⁾</u>
<u>Faste nyinvesteringer:</u>					
Boligbyggeri	22,0	21,0	23,0	28,0	29,6
Skibe	27,2	65,2	21,1	47,6	33,7
Andre erhvervsinvesteringer	18,5	18,7	22,6	34,9	38,4
Offentlige investeringer	<u>57,6</u>	<u>55,3</u>	<u>63,0</u>	<u>81,9</u>	<u>110,6</u>
Faste nyinvesteringer ialt	125,3	160,2	129,7	192,4	212,3
Vedligeholdelse	<u>31,7</u>	<u>34,9</u>	<u>40,7</u>	<u>45,6</u>	<u>47,0</u>
Faste investeringer ialt	157,0	195,1	170,4	238,0	259,3
Lagerinvesteringer	<u>7,7</u>	<u>+ 6,3</u>	<u>3,5</u>	<u>17,7</u>	<u>0,6</u>
<u>Samlede bruttoinvesteringer</u>	<u>164,7</u>	<u>188,8</u>	<u>173,9</u>	<u>255,7</u>	<u>259,9</u>

1) Foreløbige tal Kilde: Búskaparráðið.

Tabel 4.38. Betalingsbalancens hovedposter 1968-72

	<u>Løbende poster</u>				
<u>Mill. kr.</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972¹⁾</u>
<u>Eksport (fob):</u>					
Fisk og fiskeprodukter	147,1	180,4	248,4	270,5	308,0
Skibe	5,0	-	0,1	3,7	10,0
Andre varer	<u>2,0</u>	<u>1,8</u>	<u>2,5</u>	<u>4,5</u>	<u>4,1</u>
Ialt eksport	<u>154,1</u>	<u>182,2</u>	<u>251,0</u>	<u>278,7</u>	<u>322,1</u>
<u>Import (cif):</u>					
Skibe	20,9	37,3	8,8	29,8	22,2
Andre varer	<u>190,5</u>	<u>197,2</u>	<u>219,6</u>	<u>271,3</u>	<u>299,2</u>
Import ialt	<u>211,4</u>	<u>234,5</u>	<u>228,4</u>	<u>301,1</u>	<u>321,4</u>
Handelsbalance	+57,3	+52,3	22,6	+22,4	0,7
Varer og tjenesteydelser iøvrigt netto ²⁾	<u>+16,5</u>	<u>+30,4</u>	<u>+42,6</u>	<u>+46,3</u>	<u>+60,8</u>
Saldo på vare- og tjenestebalance ²⁾	+73,8	+82,7	+20,0	+68,7	+60,1
Renter, udbytte, gaver netto	+ 5,0	+11,7	+10,4	+11,3	+ 8,2
Den danske stat	<u>68,8</u>	<u>76,0</u>	<u>85,9</u>	<u>93,1</u>	<u>107,4</u>
Saldo på løbende poster	+10,0	+18,4	55,5	13,1	39,1
Fejl og udeladelser	<u>+ 7,1</u>	<u>+ 7,3</u>	<u>+ 6,3</u>	<u>+ 0,4</u>	<u>+ 1,6</u>
	+17,1	+25,7	49,2	12,7	37,5

Betalingsbalancens hovedposter 1968-72 (fortsat)

Kapitalbevægelser

<u>Mill. kr.</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972¹⁾</u>
<u>Nettoforøgelse af passiver:</u>					
Landskassen	5,6	19,2	1,9	3,4	+ 3,9
Kommuner, SEV	1,6	+ 5,2	+ 2,1	15,2	5,2
Banker og sparekasser	+ 7,3	3,1	+37,1	+29,2	+28,6
Realkreditinstituttet	2,7	8,2	+ 1,8	6,5	4,6
Seddelomløbet	+ 1,3	+ 3,3	+ 2,8	+ 7,2	+ 5,5
<u>Private virksomheder o.l.:</u>					
Eksportselskaberne netto	6,8	+ 7,7	2,1	+ 8,9	2,8
Andre virksomheder og personer	<u>9,0</u>	<u>11,4</u>	<u>+ 9,4</u>	<u>7,5</u>	<u>+12,1</u>
<u>Ialt</u>	<u>17,1</u>	<u>25,7</u>	<u>+49,2</u>	<u>+12,7</u>	<u>+37,5</u>

1) Foreløbige tal. 2) Incl. søtransport, rejser udenlands samt forsikringer o. l.

Kilde: Búskaparráðið

Idet beløb modtaget fra den danske stat henregnes til indkomsten, kan der opstilles følgende beregning af opsparingen på Færøerne:

Tabel 4.39. Opsparingen 1968-71

<u>Mill. kr.</u>	<u>1968</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>
Bruttonationalprodukt	488,9	525,8	637,0	735,9
Renter m. v. ¹⁾ , vedr. udlandet netto	<u>1,4</u>	<u>+ 4,8</u>	<u>+ 3,2</u>	<u>+ 4,2</u>
Bruttonationalindkomst	490,3	521,0	633,8	731,7
Den danske stat	<u>68,8</u>	<u>76,0</u>	<u>85,9</u>	<u>93,1</u>
Ialt	559,1	597,0	719,7	824,8
+ Offentligt og privat konsum	<u>411,5</u>	<u>433,9</u>	<u>496,6</u>	<u>556,4</u>
Bruttoopsparing	147,6	163,1	223,1	268,4

1) incl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe.

Kilde: Búskaparráðið.

Kap. 5

SOCIALE FORHOLD

Regler og forvaltning

Sociale forhold omfatter almindelig forsorg, særforsorgen, sygesikring, folke- og invalidepension og lovpligtig ulykkesforsikring. Området er fællesanliggende.

De gældende regler er fastlagt i følgende særlige love for Færøerne, alle med senere ændringer: Lov nr. 55 af 15. marts 1967 om invalidepension m. v., nr. 56 af 15. marts 1967 om offentlig forsorg, nr. 261 af 10. juni 1960 om børneforsorg, nr. 57 af 15. marts 1967 om børnebidrag til enlige forsørgere m. v., nr. 58 af 15. marts 1967 om folkepension, nr. 573 af 19. december 1969 om den offentlige sygeforsikring samt kgl. anordning nr. 389 af 15. november 1966 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde.

Der er nedsat et fast udvalg vedrørende Færøernes sociallovgivning under socialministeriet. Dette udvalg behandler løbende sociale spørgsmål for Færøerne, herunder om gennemførelse af nye principper i sociallovgivningen i Danmark også bør overføres til Færøerne.

Almindeligvis udarbejdes forslag til sociale love i dette udvalg, hvorefter de af landsstyret forelægges lagtinget. De af lagtinget vedtagne og af landsstyret anbefalede forslag fremlægges herefter i folketinget og behandles endeligt som andre forslag til rigslove.

De kommuner, der har over 2000 indbyggere, Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri administrerer selv reglerne i forsorgsloven om de trængsbestemte ydelser, almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Ellers varetages forvaltningen af rigsombudets sociale afdeling, der også er ankeinstans for så vidt angår afgørelser truffet af de lokale forvaltninger. Administrationen omfatter den direkte forvaltning med kontakt med klienterne samt afgørelser og beregning vedrørende de fleste sociale ydelser (på samme måde som kommunerne i Danmark). Herudover har rigsombudsmanden visse overordnede og (i samråd med landsstyret) regelfastsættende funktioner. Rigsombudsmandens afgørelser i personsager er i nogle tilfælde endelige og kan i andre tilfælde indankes for socialministeriet, eksempelvis er afgørelser efter forsorgsloven endelige, medens afgørelser om beregning af invalidepension kan indankes.

I visse tilfælde er den direkte forvaltning henlagt til andre organer. Afgørelser om tilkendelse af invalidepension og revalideringsydelse træffes således af Færøernes ulykkesforsikringsråd, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og 3 lagtingsvalgte medlemmer. Ulykkesforsikringsrådet træffer tillige afgørelser i henhold til ulykkesforsikrings-anordningen, der iøvrigt forvaltes af det gensidige forsikringsselskab Føroya Vanlukkutrygging.

De færøske sygekasser varetager sikringen mod følger af sygdom. De ledes af deres bestyrelser under tilsyn af sikringsstyrelsen.

Reglerne i børneforsorsloven administreres af børneværnsudvalg i hver enkelt kommune. Deres afgørelser kan i visse tilfælde indankes for Færøernes nævn for børneforsorg, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og en af landsstyret valgt person med pædagogisk indsigt, og i andre tilfælde for rigsombudsmanden.

Tabel 5.1. Antal modtagere af sociale ydelser

	<u>1/1-65</u>	<u>1/1-72</u>	<u>1/1-73</u>	<u>1/1-74</u>
Indtægtsbestemt folkepension	2.650 ¹⁾	3.173	3.281	3.372
Folkepensionens mindstebeløb	200 ¹⁾	101	65	42
Invalidepension heraf: laveste	800 ¹⁾²⁾	968	1.014	1.011
mellemste	-	74	99	103
højeste	-	632	619	585
Invaliditetsydelse	-	262	296	323
Enkepension	-	38	37	38
Enkebørnsbidrag	86	117	125	134
Sørforsorg	250 ¹⁾	424	424	433
Børneforsorg	277	590	537	584
Børneforsorg	50	60	63	59
Udvidet hjælp	-	29	43	35
Enkehjælp	81	192	189	201
Alm. underholdshjælp	83	125	103	142
<u>Ialt</u>	<u>4.477</u>	<u>5.817</u>	<u>5.881</u>	<u>6.051</u>

1) Skønnede tal, da man indtil 1968 anvendte en anden opgørelsesmåde. 2) Heri incl. modtagere af invaliditetsydelse.

Kilde: Materiale i rigsombudet.

Ydelsernes omfang og finansiering

Reglerne om kontantydelse i folkepensionsloven, invalidepensionsloven (der også indeholder regler om revalidering) og for-

sorgsloven (der også indeholder regler om enkepension) svarer med hensyn til betingelserne for at opnå ydelser nogenlunde til de tilsvarende danske regler, idet ydelsernes størrelse dog er noget mindre end de tilsvarende danske.

Ulykkesforsikringsanordningens regler svarer i princippet til de tilsvarende danske, dog med ret betydelige afvigelser; således er dagpenge bibeholdt, og ydelserne er uden hensyn til indtægten mindst halvdelen af den højeste ydelse. Desuden er dækningsområdet større end i Danmark, idet f. eks. færdene til og fra arbejde er dækket.

Sygekasserne er bibeholdt på Færøerne og reglerne svarer til de tidligere danske med den forskel, at befordring er en sygekasseydelse. Sygekassernes virksomhed omfatter således hovedsagelig betaling for lægehjælp, medicin, sygehusophold og befordring. Færing på midlertidigt ophold i Danmark er omfattet af den danske sygesikring og en tilsvarende ordning søges gennemført for danskere på midlertidigt ophold på Færøerne.

Til personer, der er ramt af midlertidig sygdom eller arbejdsløshed, ydes underholdshjælp efter forsorgsloven, idet der ikke findes altomfattende lovregulerede regler om dagpenge i sådanne tilfælde. For sygdoms vedkommende bemærkes dog, at den i kapitel 4 omtalte lønudligningsfond i visse tilfælde udreder mindsteløn som sygeløn til skibsfiskere, ligesom der nogle steder er etableret sygelønsordninger for faglærte arbejdere ved organisationsaftaler.

Ulykkesforsikringen finansieres udelukkende ved forsikringspræmier og sygekasserne får statstilskud på omkring 25 % af udgifterne, der iøvrigt finansieres ved medlemskontingenter.

De transbestemte ydelser efter forsorgsloven afholdes med en fjerdedel af statskassen og tre fjerdedele fra færøsk side.

Alle andre kontantydelse, således særlig de store udgifter til folkepension og invalidepension, afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

De udgifter, der således afholdes fra færøsk side afholdes med fem sjettedele endeligt af landskassen, medens en sjettedel reparerer på kommunerne, således at halvdelen fordeles efter befolkningstal og halvdelen efter skatteindtægt. Kommunernes andel fordeles således ikke efter antallet af modtagere af sociale ydelser.

Tabel 5.2. Sociale udgifter i finansåret 1972/73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Andre³⁾</u>	<u>Ialt</u>
Folkepension m. v.	14.236 ²⁾	15.594	1.434	-	31.264
Invalidepension m. v.	7.746	9.294	1.549	-	18.589
Revalidering	361	314	52	-	727
Enkepension	479	575	96	-	1.150
Underholds- og enkehjælp	1.640	656	328	-	2.624
Udvidet hjælp	173	208	35	-	416
Sørforsorg	-	23	-	-	23
Børnebidrag	654	784	131	-	1.569
Børneforsorg	616	1.543	725	-	2.884
Specialskolen	-	2.093	-	-	2.093
Sygekasser ¹⁾	-	2.338	-	6.740	9.078
Visse administrationsudg.	-	356	-	-	356
Landsstyrets midler	152	-	-	-	152
Diverse tilskud	640	-	-	-	640
Ulykkesforsikring ¹⁾	-	-	-	2.460	2.460
Sygeløn (lønudligningsfond)	-	-	-	414	414
Boliglånefonden	2.500	-	-	-	2.500
Hensat til byggeri	500	-	-	-	500
<u>Ialt</u>	<u>29.697</u>	<u>33.778</u>	<u>4.350</u>	<u>9.614</u>	<u>77.439</u>

1) Vedrører kalenderåret 1972. 2) Heri ikke fradraget folkepensionsbidrag. 3) Medlemskontingenter, forsikringspræmier m. v.

Kilder: Landskasseregnskabet, statsregnskabet og materiale i rigsombudet.

Tabel 5.3. Sociale udgifter i hovedposter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Forsorg og bidrag	1.709	4.671	5.335	6.309
Børneforsorg	802	1.917	2.473	2.884
Syge- og befordringskasser	3.754	6.033	7.629	9.078
Folke- og enkepension incl. folkepens.bidrag	13.078	26.642	28.654	32.414
Invalidepension	5.179	12.775	14.658	18.589
Revalidering	185	565	706	727
Ulykkesforsikring	1.214	1.921	2.180	2.460
Andre udgifter	324	2.746	2.890	4.777
<u>Ialt</u>	<u>26.245</u>	<u>57.270</u>	<u>64.525</u>	<u>77.238</u>

Kilder: Landskasseregnskaberne, statsregnskaberne og materiale i rigsombudet.

"Andre udgifter" omfatter bl.a. landskassens tilskud til Húsalánsgrunnurin og landskassens henlæggelser på 0,5 mill. kr. til investeringsformål vedrørende specialskole og plejehjem i 1972/73. Stigningen i de samlede udgifter fra 1965/66 til 1970/71 skyldes et større antal modtagere, især af hjælp efter forsorgsloven, og de fra 1967 gennemførte ændringer af pensionslovene.

Institutioner m. v.

De 9 daginstitutioner for børn, 3 vuggestuer og 5 børnehaver i Tórshavn samt 1 børnehave i Klaksvík med ialt 348 pladser, står under tilsyn af socialstyrelsen og rigsombudet, og de i Danmark gældende almindelige regler for sådanne institutioners forhold finder anvendelse her.

Der ydes tilskud fra staten med 40 % og fra kommunen med 30 % af driftsudgifterne, medens 30 % af driftsudgifterne afholdes af forældrenes betaling for børnenes ophold. Som i Danmark er der mulighed for ydelse af friplads til mindre bemidlede forældre.

For børn findes kun en døgninstitution, Føroya Barnaheim, (Færøernes børnehjem). Dette er under tilsyn m. v. på samme måde som daginstitutionerne, og driftsudgifterne dækkes fuldtud med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side (landskassen og kommunerne som angivet ovenfor).

I Tórshavn findes et alderdomshjem med 18 pladser og i Miðvágur på Vágur et alderdoms- og plejehjem med 35 pladser. Disse hjem er under tilsyn af rigsombudet. 80 % af driftsudgifterne afholdes af den almindelige folkepensionskonto, 5 % direkte af landskassen og de resterende 15 % kommunalt. Herudover findes plejefdelinger på sygehusene i Tórshavn (26 pladser) og Klaksvík (17 pladser) (samt enkelte plejepatienter på sygehuset i Tveroyri). I disse tilfælde har sygehusene formel status som plejehjem.

I Tórshavn findes et mindre hjem - Tórshavnar privata vistarheim - for selvhjulpne patienter, der ikke kan klare sig alene. I henhold til overenskomst med hjemmet, der har ca. 10 pladser, afholdes udgiften ved driften af den almindelige invalidepensionskonto.

Revalideringsinstitutionen ALV driver en handelsskole på lokaliteten við Áir nord for Tórshavn og et beskyttet værksted i Tórshavn, hvortil kommer salgsvirksomhed for ting, der er fremstillet af invalider. Institutionen er under tilsyn af Færøernes ulykkesforsikringsråd, og udgifterne til handelsskolen afholdes i form

af elevdagsbetaling efter invalidepensionsloven, medens udgifterne ved de øvrige foranstaltninger afholdes af en fast bevilling på lagtingsfinansloven og af indsamlede midler.

Statens specialskole yder undervisning til alle former for handicappede ikke alene i skolealderen, men også før og efter denne. Skolen har et elevhjem. Den er en statsinstitution under socialstyrelsen, og udgifterne afholdes udelukkende af statskassen. Der er 575 elever. Det ugentlige lærertimetotal er ca. 350.

Tabel 5.4. Antal elever ved Statens specialskole, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder

<u>Pr. l/1</u>	<u>Taleli- dende¹⁾</u>	<u>Høre- lidende</u>	<u>Syns- lidende</u>	<u>Ånds- svage</u>	<u>Ialt</u>	<u>In- terne</u>	<u>Ex- terne</u>	<u>Ambu- lante</u>	<u>Ialt</u>
1963	6	7	0	0	13	8	3	2	13
1965	31	15	1	0	47	19	20	8	47
1970	147	14	7	0	168	53	30	85	168
1971	179	16	6	0	201	55	38	108	201
1972	185	125	7	0	317	50	42	225	317
1973	192	244	5	0	441	56	46	339	441
1974	208	341	6	20	575	47	65	463	575
Heraf									
under	10	8	2	1	21	3	11	7	21
i	74	8	2	11	95	25	36	34	95
over	124	325	2	8	459	19	18	422	459

undervisningspligtig alder

1) Samt ordblinde og bevægelseshæmmede.

Kilde: Oplysninger fra specialskolen.

Åndssvageforsorgen driver et værksted i Tórshavn og udøver virksomhed med hjemmevejledning for de hjem, der har åndssvage slægtninge boende. I samarbejde med åndssvageforsorgen drives en afdeling på statshospitalet for 22 åndssvage børn samt i tilknytning til statshospitalet et pensionat for 11 yngre selvhjulpne åndssvage. Åndssvageforsorgens virksomhed på Færøerne henhører under forsorgscenter VI (Rødbygård) og udgifterne afholdes udelukkende af staten.

Der ydes hjemmehjælp adskillige steder på Færøerne (pr. 1. januar 1974 til 80 hjem af 49 hjemmehjælpere). Hjemmehjælpen ydes som midlertidig hjemmehjælp, hvor husmoderen er syg, og som vedvarende hjemmehjælp til pensionister.

Færøernes ulykkesforsikringsråd

Rådet har i 1973 afholdt 45 møder og behandlet 1.729 sager, fordelt med 1.105 sager vedrørende invalideforsikringen, 605 sager vedrørende ulykkesforsikringen og 19 sager om andre, navnlig generelle, spørgsmål.

Tabel 5.5. Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet i 1971-73

<u>A. Ulykkesforsikringen</u>			
	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
a) afvist som ikke henhørende under ulykkesforsikringsanordningen ..	14	9	17
b) ingen helbredsforringelse	45	60	81
c) invaliditetsgrad under 5 %	53	58	54
d) invaliditetserstatning	37	42	28
e) erstatning til efterladte	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
Ialt	<u>151</u>	<u>173</u>	<u>184</u>
<u>B. Invalideforsikringen</u>			
a) sager om invalidepension sluttet med tilkendelse af invalidepension (højeste 55, mellemste 42, laveste 11)	145	124	108
sluttet med afslag på forhøjelse af invalidepension	4	11	9
sluttet med afslag på invalidepension	<u>30</u>	<u>24</u>	<u>27</u>
Ialt	<u>179</u>	<u>159</u>	<u>144</u>
b) sager vedrørende berettigelsen af fortsat invalidepension ("kontROLSager"):			
afgjort med fortsat invalidepension (højeste 29, mellemste 41, laveste 19)	67	74	89
afgjort med inddragelse af invalidepension	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>7</u>
Ialt	<u>73</u>	<u>79</u>	<u>96</u>
c) sager om hjælp i henhold til invalidepensionslovens § 31:			
Bevillinger til medicin	34	39	32
" " ortopæd. fodtøj	70	60	66
" " høreapparater ..	136	138	108
" " bandager m. v.	58	98	68
" " kørestole m. v.	19	17	16

Bevillinger til rejser	6	14	13
" " uddannelse hos ALV	14	14	11
" " anden uddannelse	23	19	18
" " andre bevillinger	37	32	41
Afslåede bevillinger	42	34	23
	<u>Ialt</u>	<u>439</u>	<u>465</u>
			<u>396</u>

d) andre sager:

Vedrørende bistandstillæg	14	16	19
" plejetillæg	12	12	5
folkepension i henhold til folke- pensionslovens § 2, stk. 3	49	43	68
vedrørende toldfritagelser	17	20	19
inddragelse af medicin	3	0	3
invaliditetsydelse (invalidepen- sionslovens § 16)	6	3	5
	<u>Ialt</u>	<u>101</u>	<u>119</u>

Kilde: Ulykkesforsikringsrådet.

Udviklingen i 1973

I årets løb er der ved lov nr. 46 af 31. januar 1973 om ændring af folkepensionsloven og lov nr. 47 af samme dato om ændring af invalidepensionsloven gennemført forhøjelse af pensionerne med ca. 15 %, således at de stort set kom på højde med tilsvarende pensioner i Danmark på daværende tidspunkt.

Der er truffet forberedelser til opførelse af bygninger til et plejehjem i Tvoroyri i tilknytning til sygehuset og til Føroya Spesialskúli, der skal afløse Statens specialskole. Føroya Spesialskúli er en selvejende institution, i hvis bestyrelse er repræsentanter for de faglige myndigheder under staten og landet, hvis interesser berøres. Opførelsen af bygningerne finansieres af statskassen, således at tre fjerdedele af udgiften afholdes endeligt af staten, medens en fjerdedel udgør et lån til landskassen.

Omkring 30 åndssvage, der tidligere havde ophold på Rødbygård (og institutioner i tilknytning til denne) er i årets løb kommet hjem ved åbningen af de ovennævnte opholdsinstitutioner ved statshospitalet.

Hjemmehjælpen, som ikke fandtes tidligere på Føroerne, er begyndt i efteråret 1973.

Landsstyret har i 1973 i lagtinget fremlagt forslag til ændring af ulykkesforsikringsanordningen, således at ydelse-
stør-

relse forhøjes med godt 50 % og fremtidig sættes i forhold til skibsfiskernes mindsteløn, således at de ikke alene - som hidtil - pristalsreguleres, men også følger eventuelle yderligere forhøjelser af nævnte mindsteløn. Desuden foreslås, at løbende ydelser reguleres på samme måde. Ved årets udgang var forslaget ikke færdigbehandlet i lagtinget.

Kap. 6

SUNDHEDSVÆSEN

Sundhedsvæsenet omfatter landslægen, sygehusene, kommunelægerne, tandlægerne, sygeplejerskerne, jordemødrene og apotekerne. Bortset fra apotekervæsenet er området fællesanliggende.

LANDSLÆGEN

Landslægen er lagtingets og rigsombudsmandens sagkyndige i alle lægelige, hygiejniske, miljømæssige og socialmedicinske forhold. Landslægen fører på sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med sygehusene og den virksomhed, der udøves på Færøerne af apoteker, læger, tandlæger, jordemødre og andre medarbejdere inden for sundhedsvæsenet. Endelig yder landslægen som embedslæge bistand til rets- og politimyndighederne på Færøerne.

De med landslægeembedet forbundne udgifter betales af statskassen.

SYGEHUSENE

Der er tre sygehuse, Landssjúkrahúsið, Klaksvík og Suðuroy sygehuse samt et statshospital. Selv om området er fællesanliggende, drives sygehusene som institutioner under landsstyret. Statshospitalet administreres sammen med Landssjúkrahúsið, men er underlagt direktoratet for statshospitalerne.

Den gældende sygehuslov er lov nr. 76 af 15. marts 1939 for Færøerne om sygehuse. Hvert sygehus har en selvstændig bestyrelse, der består af 3 af lagtinget valgte medlemmer samt 2 af indenrigsministeriet valgte medlemmer (hidtil rigsombudsmanden og landslægen). Rigsombudsmanden er valgt formand. De tre bestyrelser, der administrativt bliver bistået af en under landsstyret ansat sygehusdirektør. Den daglige ledelse varetages af en sygehusinspektør for Landssjúkrahúsið og Suðuroy sygehus og en inspektør for Klaksvík sygehus. Statens tilskud til driften af de færøske sygehuse udgør halvdelen af de samlede sygedagsudgifter. Tilskudets størrelse forelægges hvert år finansudvalget til godkendelse. Statshospitalets udgifter dækkes fuldt ud af staten.

Udbygningen af Landssjúkrahúsið (Dronning Alexandrines Hospital), der påbegyndtes i 1954, blev afsluttet i 1973, og hospitalet har nu en kirurgisk og en medicinsk afdeling, en fødeafdeling, en røntgenafdeling, en fysiurgisk afdeling samt en øjen-, næse-, øre- og halsklinik. Den sidstnævnte er dog uden faste

chefer. Tuberkuloseafdelingen, der blev oprettet i 1962 til afløsning af det selvstændige tuberkulosehospital, er nedlagt i foråret 1973. I begyndelsen af 1974 vil en afdeling for intensiv terapi blive taget i brug, og antallet af sengepladser på Landssjúkrahúsið vil da stige til 214. Sygehusene i Klaksvík og Tvøroyri er mindre, blandede sygehuse med henholdsvis 46 og 36 sengepladser.

Statshospitalet, der er beregnet til psykiatriske og åndssvage patienter, begyndte at modtage patienter i 1969 og har nu plads til 80 sindslidende patienter og 31 åndssvage patienter. Opførelsen af statshospitalet påbegyndtes i 1963, og der er i 1973 givet en bevilling til projektering af yderligere 2 patientbygninger med tilsammen 52 pladser til henholdsvis 28 åndssvage voksne og 24 åndssvage børn. Byggeriet ventes påbegyndt i finansåret 1974/75.

Mellem statshospitalet og Landssjúkrahúsið er der indgået en overenskomst om fordeling af udgifterne ved driften af de forskellige fællesfaciliteter, bl.a. økonomiafsnittet (køkken, vaskeri, varmecentral, administration m.v.).

Tabel 6. 1. Sygehusenes kapacitet og belægning

<u>Antal sengepladser</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Landssjúkrahúsið	158	158	158	158	188
Klaksvík sygehus	46	46	46	46	46
Suðuroy sygehus	36	36	36	36	36
Statshospitalet	-	20	20	60	80 ^x)
<u>Ialt</u>	<u>240</u>	<u>260</u>	<u>260</u>	<u>300</u>	<u>350</u>
<u>Antal indlæggelser</u>					
Landssjúkrahúsið	3.184	3.990	4.008	4.095	4.726
Klaksvík sygehus	931	1.310	1.071	1.057	1.034
Suðuroy sygehus	829	848	842	756	749
Statshospitalet	-	73	141	231	224
<u>Ialt</u>	<u>4.944</u>	<u>6.221</u>	<u>6.062</u>	<u>6.139</u>	<u>6.733</u>
<u>Antal sygedage</u>					
Landssjúkrahúsið	54.822	58.406	57.921	58.427	61.138
Klaksvík sygehus	19.287	19.905	18.183	17.486	18.090
Suðuroy sygehus	12.645	13.057	11.475	10.337	10.525
Statshospitalet	-	2.346	6.649	12.620	20.675
<u>Ialt</u>	<u>86.754</u>	<u>93.714</u>	<u>94.228</u>	<u>98.870</u>	<u>110.428</u>
<u>Gnsn. antal sygedage pr. patient</u>					
Landssjúkrahúsið	16,4	14,1	14,5	14,3	12,6
Klaksvík sygehus	19,7	14,6	16,0	15,7	17,0
Suðuroy sygehus	14,7	14,8	13,6	13,1	13,5
Statshospitalet	-	32,0	47,2	50,3	92,3
<u>Alle sygehuse</u>	<u>16,7</u>	<u>14,5</u>	<u>15,5</u>	<u>16,5</u>	<u>16,4</u>

Sygehusenes kapacitet og belægning (fortsat)

<u>Gnsn. belægnings-</u> <u>procent</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Landssjúkrahúsið	95,6	101,3	100,4	101,3	89,1
Klaksvík sygehus	114,8	118,5	108,3	104,1	107,7
Suðuroy sygehus	96,2	99,4	87,3	78,6	80,1
Statshospitalet	-	76,6	91,1	90,2	70,8
<u>Alle sygehuse</u>	<u>99,0</u>	<u>104,1</u>	<u>99,3</u>	<u>95,4</u>	<u>86,4</u>

- 1) 1 afdeling med 20 sengepladser blev først taget i brug i efteråret 1972.
Kilde: Sygehusinspektørerne.

Stigningen i antallet af sengepladser og faldet i den gennemsnitlige belægningsprocent på Landssjúkrahúsið skyldes til en vis grad, at sygehusets gamle bygning, det tidligere Dronning Alexandrines Hospital, først i slutningen af finansåret 1972/73 blev taget i brug som fødeafdeling.

Det høje gennemsnitlige antal sygedage pr. patient og den høje belægningsprocent på Klaksvík sygehus hænger sammen med, at en del af sengepladserne på dette hospital er optaget af plejepatienter. Når det gennemsnitlige antal sygedage pr. patient på statshospitalet er steget så voldsomt, skyldes dette et stigende antal kronisk syge patienter, og det samtidig registrerede fald i den gennemsnitlige belægningsprocent hænger sammen med en praksis, hvorefter patienter sendes hjem på ferie i sommertiden og i forbindelse med højtider.

Tabel 6. 2. Sygehusenes virksomhed beskrevet ved
behandlingsformer for indlagte patienter

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>Operationer:</u>					
Landssjúkrahúsið	936	1.335	1.358	1.600	1.753
Klaksvík sygehus	153	110	215	310	187
Suðuroy sygehus	433	678	456	363	275
<u>Ialt</u>	<u>1.522</u>	<u>2.123</u>	<u>2.029</u>	<u>2.273</u>	<u>2.215</u>
<u>Fødsler:</u>					
Landssjúkrahúsið	408	554	501	489	559
Klaksvík sygehus	144	108	119	107	114
Suðuroy sygehus	122	100	105	108	84
<u>Ialt</u>	<u>674</u>	<u>762</u>	<u>725</u>	<u>704</u>	<u>757</u>

Sygehusenes virksomhed beskrevet ved
behandlingsformer for indlagte patienter (fortsat)

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>Røntgenundersø-</u> <u>gelser og -behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	3.642	4.520	4.974	5.053	6.132
Klaksvík sygehus	604	1.099	809	776	903
Suðuroy sygehus	<u>1.672</u>	<u>1.829</u>	<u>1.707</u>	<u>1.556</u>	<u>1.658</u>
Ialt	5.918	7.448	7.490	7.385	8.693
<u>Fysiurgiske behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	11.644	14.521	15.001	15.800	14.136
Klaksvík sygehus	1.055	1.949	1.691	2.023	1.385
Suðuroy sygehus	<u>2.705</u>	<u>2.726</u>	<u>4.606</u>	<u>2.000</u>	<u>2.298</u>
Ialt	15.404	19.196	21.298	19.823	17.819
<u>Laboratorieunders. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	70.845	80.514	78.748	78.599	87.473
Klaksvík sygehus	6.245	10.291	10.501	11.093	29.254
Suðuroy sygehus	<u>253</u>	<u>280</u>	<u>167</u>	<u>262</u>	<u>328</u>
Ialt	77.343	91.085	89.416	89.954	117.055

Kilde: Landslægen på Færøerne.

Tabel 6. 3. Sygehusenes ambulante virksomhed

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>Skadestuebehandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	461	921	873	941	889
Klaksvík sygehus	.	706	634	411	451
Suðuroy sygehus
Ialt	461	1.627	1.507	1.352	1.340
<u>Røntgenunders. er og</u> <u>-behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	3.732	5.132	5.302	7.058	7.963
Klaksvík sygehus	924	1.114	1.162	922	1.253
Suðuroy sygehus	<u>3.245</u>	<u>3.248</u>	<u>3.073</u>	<u>3.456</u>	<u>2.731</u>
Ialt	7.901	9.494	9.537	11.436	11.947
<u>Fysiurgiske behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	2.268	1.511	1.702	2.069	3.294
Klaksvík sygehus	6.125	5.381	4.900	3.695	3.327
Suðuroy sygehus	<u>3.560</u>	<u>4.383</u>	<u>4.473</u>	<u>2.371</u>	<u>2.469</u>
Ialt	11.953	11.275	11.075	8.135	9.090
<u>Laboratorieunders. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	2.412	5.370	5.467	6.449	11.543
Klaksvík sygehus	1.225	2.460	2.997	2.275	2.150
Suðuroy sygehus	<u>231</u>	<u>356</u>	<u>193</u>	<u>210</u>	<u>289</u>
Ialt	3.868	8.186	8.657	8.934	13.982

Kilde: Landslægen på Færøerne.

Det stærkt stigende antal laboratorieundersøgelser på Lands-sjúkrahúsið hænger sammen med ansættelse af mere personale og anskaffelse af mere moderne apparatur, men udover det i tabellerne 6. 2. og 6. 3. nævnte antal undersøgelser har sygehuset i finans-året 1972/73 fået udført 2.216 laboratorieundersøgelser andetsteds, fortrinsvis i Danmark.

I takt med udbygningen af sygehusene og intensiveringen af sygehusenes virksomhed er der sket en betydelig udvidelse af sygehusenes personale.

Tabel 6. 4. Sygehusenes normerede personale

<u>Antal personer</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>Læger</u>					
Landssjh.+statshosp.	14	20	20	20	25
Klaksvík sygehus	2	2	2	2	2
Suðuroy sygehus	2	2	2	2	2
Ialt	18	24	24	24	29
<u>Sygeplejepersonale</u>					
Landssjh.+statshosp.	103	126	138	181	211
Klaksvík sygehus	22	23	23	28	28
Suðuroy sygehus	14	15	16	16	16
Ialt	139	164	177	225	255
<u>Løgesekr., lab.personale, fysio- og ergoterapeuter m.v.</u>					
Landssjh.+statshosp.	19	30	25	27	29
Klaksvík sygehus	4	6	6	5	5
Suðuroy sygehus	3	3	3	3	3
Ialt	26	39	34	35	37
<u>Køkken-, vaskeri- og rengøringspersonale</u>					
Landssjh.+statshosp.	50	73	80	94	123
Klaksvík sygehus	19	25	26	23	23
Suðuroy sygehus	20	21	21	21	21
Ialt	89	119	127	138	167
<u>Kontorpersonale</u>					
Landssjh.+statshosp.	8	14	15	15	18
Klaksvík sygehus	2	2	2	2	2
Suðuroy sygehus	1	2	2	2	2
Ialt	11	18	19	19	22

Sygehusenes normerede personale (fortsat)

<u>Antal personer</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>Andet personale</u>					
Landssjh.+statshosp.	17	22	28	24	33
Klaksvík sygehus	5	5	5	5	5
Suðuroy sygehus	2	2	2	2	2
<u>Ialt</u>	<u>24</u>	<u>29</u>	<u>35</u>	<u>31</u>	<u>40</u>
<u>Personale ialt</u>					
Landssjh.+statshosp.	211	285	306	361	439
Klaksvík sygehus	54	63	64	65	65
Suðuroy sygehus	42	45	46	46	46
<u>Samlet personale</u>	<u>307</u>	<u>393</u>	<u>416</u>	<u>472</u>	<u>550</u>

Kilde: Sygehusinspektørerne.

Udvidelsen af landssjúkrahúsið og den fortsatte udbygning af statshospitalet har bevirket en stærk stigning i disse institutioners driftsudgifter og dermed i sygehusenes samlede driftsudgifter.

Tabel 6. 5. Sygehusenes samlede driftsudgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Landssjúkrahúsið	6.432	11.499	13.227	15.454	19.301
Klaksvík sygehus	2.009	3.020	3.147	4.417	4.532
Suðuroy sygehus	1.525	2.136	2.371	2.906	3.095
Statshospitalet	-	597	1.950	2.673	5.090
<u>Ialt</u>	<u>9.966</u>	<u>17.252</u>	<u>20.695</u>	<u>25.450</u>	<u>32.018</u>

Kilde: Sygehusenes regnskaber.

Tabel 6. 6. Sygehusenes driftsudgifter pr. sygedag

<u>kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Landssjúkrahúsið	117,69	196,88	228,36	264,51	315,70
Klaksvík sygehus	104,18	151,70	173,07	252,63	250,54
Suðuroy sygehus	120,63	163,56	206,64	280,58	294,09
Statshospitalet	-	254,48	275,38	211,81	246,19
<u>Alle sygehuse</u>	<u>114,88</u>	<u>184,09</u>	<u>219,63</u>	<u>257,41</u>	<u>289,94</u>

Kilde: Sygehusenes regnskaber.

Den gennemsnitlige driftsudgift pr. sygedag for samtlige sygehuse er i finansåret 1972/73 kun steget med godt 11 % i forhold til det foregående finansår. Den gennemsnitlige driftsudgift for de almindelige sygehuse er ca. 300 kr. i finansåret 1972/73. Til sammenligning kan nævnes, at en foreløbig opgørelse over samtlige amtskommuners og Københavns og Frederiksberg kommuners tilskudsberettigede sygehusudgifter i finansåret 1972/73 viser en gennemsnitlig driftsudgift på 348 kr. pr. sygedag.

På grund af den fortsatte udbygning af statshospitalet, og i forbindelse hermed åbning af nye afdelinger på forskellige tidspunkter i finansåret, er sygedagsudgiften her fortsat svingende.

Tabel 6. 7. De samlede sygehusudgifters fordeling

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Statens andel	3.965	9.114	9.587	12.521	18.413
Landskassens andel	4.650	6.705	9.525	11.438	12.021
Sygekassepatienter o.a.	<u>1.351</u>	<u>1.433</u>	<u>1.583</u>	<u>1.491</u>	<u>1.584</u>
Ialt	9.966	17.252	20.695	25.450	32.018

Kilde: Statsregnskabet og landskasseregnskabet.

Et udvalg under landsstyret arbejder for tiden med forslag til en ny sygehuslov for Færøerne. Udvalget forventes at afgive betænkning i foråret 1974.

SUNDHEDSPLEJEN

Kommunelægerne

Færøerne er opdelt i 11 kommunelægedistrikter, hvor der i øjeblikket praktiserer ialt 15 kommunelæger. Kommunelægerne er almindeligt praktiserende læger, der udover faste takster fra sygekasserne og indtægter ved profylaktiske undersøgelser (samme regler som i Danmark) modtager et fast honorar fra det offentlige, pr. 1. oktober 1973 ca. 40.000 kr. årligt. Statskassen betaler halvdelen af dette honorar og landskassen og kommunerne hver en fjerdedel. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og - uden for Tórshavn - instrumentarium til rådighed.

Et af landsstyret nedsat udvalg har i 1973 afgivet betænkning, hvori der bl.a. stilles forslag om, at antallet af kommunelæger forøges fra de nuværende 15 til 23, samt at landskassen og kommunerne deler udgifterne til konsultationslokaler og instrumentarium.

Tandlægerne

Udøvelse af tandlægevirksomheden på Færøerne sker i henhold til lov nr. 190 af 11. juni 1954 om tandlægevirksomhed. Ifølge lagtingslov nr. 38 af 11. juni 1958 om tandlægeordning bemyndiges landsstyret til at drage omsorg for, at der ansættes en tandlæge i hvert kommunelægedistrikt.

Ved årets udgang var der i Tórshavn 8 privatpraktiserende tandlæger og 3 skoletandlæger. Endvidere var der på Suðuroy 3 tandlæger og på Sandoy, på Vágur, i Gøta, Vestmanna, Fuglafjørður og Klaksvík hver én. Tandlægerne uden for Tórshavn er samtidig skoletandlæger.

Alle driftsudgifter ved skoletandplejen afholdes af kommunerne.

Sygeplejerskerne

Der er ikke nogen lov om hjemmesygepleje på Færøerne, og de nuværende 12 ansatte hjemmesygeplejerskers ansættelsesforhold og lønvilkår er vidt forskellige og beror på lokale aftaler.

I henhold til lov nr. 140 af 31. marts 1960 for Færøerne om skolelæger er der for tiden ansat 11 skolesundhedsplejersker. Statskassen yder et tilskud pr. undersøgt person. Dette indbringer lidt under en trediedel af de samlede lønudgifter, medens den resterende del betales af kommunerne.

Der er i 1973 ansat 2 spædbørnssundhedsplejersker i Tórshavn kommune. Lønudgiften deles mellem statskassen og kommunen, jfr. den gældende lov nr. 423 af 7. december 1972 om sundhedsplejerskeordning.

Det under kommunelæger nævnte udvalg har i sin betænkning foreslået, at en udvidet og koordineret hjemmesyge-, spædbørns- og skolesundhedspleje kommer til at bestå af 11,5 hjemmesygeplejersker, 3 skolesundhedsplejersker, 4 spædbørnssundhedsplejersker, 8 blandede stillinger samt 1 leder, og at lønudgifterne deles med halvdelen til statskassen og en fjerdedel til henholdsvis landskassen og kommunerne (jfr. den tilsvarende fordeling af lønudgifterne til kommunelæger).

Jordemødrene

Der har tidligere været 28 distriktsjordemoderstillinger på Færøerne, men for tiden er der kun ansat 13 distriktsjordemødre, hvortil kommer 2 privatpraktiserende jordemødre i Tórshavn. Ansættelse, aflønning m.v. sker i henhold til anordning nr. 33 af 25. oktober 1962 om distriktsjordemødre på Færøerne. Distriktsjordemødrene er tjestemandsansatte, og lønudgiften deles med 50 % til statskassen, 25 % til landskassen og 25 % til kommunerne. Ud over den faste løn får jordemødrene betaling for svangerskabsundersøgelser og medvirken ved fødsler.

Hovedparten af fødslerne foregår på sygehusene, således fødte kun 9 % hjemme i 1972. Kommunelægeudvalget har på denne baggrund foreslået en nyordning, hvorefter distriktsjordemoderordningen ophæves og jordemødrene hospitalsansættes.

APOTEKERVÆSEN

Apotekervæsenet er som den eneste del af sundhedsvæsenet overtaget som særansliddende ved lagtingslov nr. 14 af 28. marts 1949.

Den færøske apotekerfond ejer apotekervæsenets bygninger,

varelagre og inventar, og administration, eftersyn m.v. sker ifølge et af landsstyret fastsat regulativ.

Foruden landsapotekeren, der udnævnes af landsstyret, er der ansat 5,6 farmaceuter, 6,5 apoteksassistenter, 22 defektricer og 13 øvrige funktionærer (omregnet til heltidsansatte).

Distribution af receptmedicin foregår fra apoteket i Tórshavn, filialerne i Klaksvík og Tvøroyri samt fra 9 distribuerende læger. Herudover forhandles apotekets håndkøbsvarer af 43 autoriserede håndkøbsudsalg, der samtidig fortrinsvis er købmandsforretninger.

Den samlede omsætning var i finansåret 1972/73 6,9 mill. kr.

Udgifterne til det færøske sundhedsvæsen

De samlede udgifter til sundhedsvæsenet på Færøerne udgjorde i 1972/73 ca. 49,2 mill. kr. Af dette beløb afholdt statskassen ca. 23,3 mill. kr., landskassen ca. 12,5 mill. kr., kommunerne ca. 1,5 mill. kr. og sygekasser og private under ét ca. 11,9 mill. kr. I det sidstnævnte tal indgår et statstilskud til de færøske sygekasser på ca. 2,3 mill. kr. Udgifterne til skolelægeordningen og til skoletandlæger er ikke medtaget her, men indgår som en del af undervisningsvæsenets driftsudgifter.

Kap. 7.

UNDERVISNINGSVÆSEN.

Det færøske undervisningsvæsen omfatter børneskolen til og med studentereksamen. Der er herudover mulighed for lærlingeuddannelse såvel indenfor handels- og kontorfagene som indenfor de tekniske fag. I nogle tilfælde må den teoretiske uddannelse foregå på tekniske skoler i Danmark.

Af videregående uddannelser er der mulighed for at få sygeplejerskeuddannelse, der dog for et kortere tidsrum kræver ophold på en dansk sygeplejeskole, alle former for navigations- og skibsmaskinuddannelser bortset fra den udvidede maskinmestereksamen, lærereksamen samt videnskabelige specialkurser herunder basisuddannelse på universitetsplan.

Af de mere almene former for undervisning findes en højskole, ligesom der er etableret aftenskoleundervisning i de fleste kommuner.

Folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler, handelskolen, maskinskolen og aftenundervisningen er fællesanliggender, medens Færøernes gymnasium (Føroya studentaskúli), Færøernes folkehøjskole, navigationsskolerne og det færøske akademi (Fróðskaparsetur Føroya) er overtaget som særanliggender.

I henhold til folkeskoleloven for Færøerne kan man endnu tage realeksamen her, og på Færøernes gymnasium, der er indrettet med kostafdeling, er der fortsat realklasser, specielt beregnet for elever fra de fjernere områder. Realafdelingen på gymnasiet er dog under afvikling og det forventes, at den i løbet af nogle ganske få år vil forsvinde samtidig med, at realeksamen bliver afskaffet i den færøske folkeskole.

Administration og tilsyn med den del af undervisningsvæsenet varetages af landsstyret direkte, idet der ikke findes nogen særlig institution til varetagelse af disse opgaver.

Administrationen af folkeskolen varetages af Færøernes skoledirektion, der i henhold til lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne består af rigsombudsmanden (født formand), vicebiskoppen og tre af lagtinget valgte medlemmer. En ændring i skoledirektionens sammensætning, der medfører, at denne fortsat har 5 medlemmer, hvoraf de 3 udpeges af lagtinget, en af landsstyret og en af undervisningsministeren, samt at formanden vælges af direktionen blandt dens medlemmer, er vedtaget af folketinget i 1974.

Skoledirektionen har en pædagogisk rådgiver, landsskolekonsulenten, der har en pædagogisk medhjælper, ligesom der er ansat en konsulent for specialundervisningen.

Færøernes skoledirektion har først og fremmest overtilsynet med folkeskolen i henhold til nævnte lov, men har tillige i et vist omfang tilsyn med seminariet, der er et statsseminarium, de private skoler og aftenskolerne.

De tekniske skoler, handelsskolen og maskinskolen er selvstændige institutioner, underlagt undervisningsministeriet, men forbindelsen mellem institutionerne og ministeriet formidles i vidt omfang gennem rigsombudet.

De af skoledirektionen truffne afgørelser kan som hovedregel indankes til undervisningsministeriet, der træffer afgørelse i sådanne sager efter stedfundet samråd med landsstyret. Der har indtil nu ikke formelt været rejst sådanne sager.

Undervisningsvæsenets udgifter er fordelt på landskassen, statskassen, kommunerne og andre efter forskellige kriterier for de enkelte områder, jfr. tabel 7. 2.

Tabel 7. 1. Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>A. Grundskolen:</u>					
Studentereksamen	30	38	63	42	51
Realeksamen	217	247	272	274	273
Udskrevet efter 10. kl.	-	-	18	76	119 ²⁾
Udskrevet efter 9. kl. og 2. real	19	108	94	105 ¹⁾	152 ³⁾
Udskrevet efter 8. kl. og 1. real	82	42	84	87	71
Udskrevet efter 7. kl.	<u>341</u>	<u>111</u>	<u>49</u>	<u>73</u>	<u>28</u>
	<u>Ialt 689</u>	<u>546</u>	<u>580</u>	<u>657</u>	<u>694</u>
<u>B. Faglige skoler:</u>					
<u>Færøernes seminarium</u>					
Lærereksamen	-	-	23	25	-
<u>Færøernes sygeplejerskeskole</u>					
Sygeplejersker	20	14	21	18	14
<u>Maskinskoler</u>					
Maskinister	9	33	14	19	24
Fær. maskineks.	-	31	22	31	-
Maskinmestereks. 3. sem.	-	13	10	11	31

Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne (fortsat)

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Tekniske skoler</u>					
Svendeprøver	111	188	123	101	98
Tekn. forb. eks.	12	16	15	15	7
Tekn. driftsass.	-	6	-	-	-
<u>Handelsskoler</u>					
Handelsmedhj. gl. ord.	67	-	-	-	-
Handelsmedhj. ny ord.	-	77	89	79	66
Statskontr. fagpr.	-	90	96	147	158
Statskontr. højere fagpr.	-	-	-	-	22
Merconomprøver	-	-	-	-	17
<u>Sømandsskoler</u>					
Skibsførere	25	12	19	17	11
Styrmænd	21	20	23	21	22
Fiskeskippere	35	26	25	16	45
Telegrafister	7	1	7	-	7
Skibskokke	-	-	-	-	20
<u>Ialt</u>	<u>Ialt 307</u>	<u>527</u>	<u>487</u>	<u>500</u>	<u>542</u>

- 1) Heraf 100 med 9. kl. prøve
- 2) Heraf 118 med 10. kl. prøve
- 3) Heraf 130 med 9. kl. prøve

Kilde: Skolerne.

Tabel 7. 2. Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1972/73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Private</u>	<u>Ialt</u>
<u>Folkeskolen</u>					
Lærerlønninger m.v.	13.178	10.873	-	-	24.051
Pensioner	1.774	416	-	44	2.234
Skolernes drift (lys, varme, ved- ligeh., materiel m.v., skolelæge og -tandlæge)	102	49	5.300	-	5.451
Skolekørsel	345	345	600	-	1.290
Andre udgifter (læ- rerkursus m.v.)	62	168	-	-	230
<u>Ialt</u>	<u>15.461</u>	<u>11.851</u>	<u>5.900</u>	<u>44</u>	<u>33.256</u>
Private skoler	736	-	24	971	1.731
Gymnasiet	-	2.702	-	-	2.702
Handelsskoler	411	-	46	72	529

Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1972/73 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Private</u>	<u>Ialt</u>
Tekniske skoler	1.093	-	184	88	1.365
Færøernes seminarium	1.996	-	-	-	1.996
Sømandsskoler	-	1.670	5	41	1.716
Færøernes maskinskole	775	-	-	-	775
Færøernes folkehøjskole	-	230	3	232	465
Færøernes akademi	-	709	-	-	709
Aftenskoler	196	110	131	-	437
1972/73 ialt	20.668	17.272	6.293	1.448	45.681
1971/72 ialt	15.706	11.843	5.453	1.289	34.291
1970/71 ialt	13.449	10.648	4.901	1.440	30.438

Kilde: Statsregnskab, Landskasseregnskab, Kommuneregnskaber og skolernes regnskaber.

Undervisningsvæsenets driftsudgifter er tilvejebragt fra stats- og landskasseregnskabet for 1972/73 samt fra regnskaber for de enkelte institutioner. Kommunernes udgifter til folkeskolen er skønnet på basis af de foreliggende kommuneregnskaber for finansåret 1972/73 for 32 kommuner. For aftenskolen er skønnet baseret på statens og landets udgifter til dette formål.

Den private del er i vid udstrækning en rest-størrelse, der skyldes forskellige regnskabsår for staten, landskassen, kommunerne og institutionerne. Iøvrigt fremkommer den private andel som skolepenge fra eleverne selv eller deres mestre.

Udover driftsudgifterne på 45,7 mill. kr. har anlægsudgifterne i finansåret 1972/73 andraget 10,3 mill. kr. Hertil kommer elevunderstøttelser til et samlet beløb af 5,1 mill. kr. De samlede udgifter har i finansåret 1972/73 således andraget ca. 62 mill. kr., der udredes med 40 % af statskassen, og 30 % af landskassen, 24 % af kommunerne og 6 % af private.

En række udvalg arbejder med en nyordning af undervisningsvæsenet. På foranledning af skoledirektionen har landsstyret nedsat en arbejdsgruppe af sagkyndige til at udforme et forslag til landsstyret til en ny folkeskolelov m.v. En anden arbejdsgruppe, ligeledes nedsat af landsstyret, skal udforme forslag til en fornyelse af lovgivningen om fritidsundervisning m.v.

Endvidere arbejder et af landsstyret nedsat udvalg med erhvervsuddannelserne, medens et af skoledirektionen nedsat

udvalg arbejder med forslag til en ny læreruddannelseslov. Endvidere arbejdes på sekretariatsbasis med gennemførelse af HF-uddannelse på Færøerne på grundlag af en i 1972 afgiven betænkning vedrørende HF. Endelig har skoledirektionen for nogle år siden nedsat et permanent læseplansudvalg, der årligt skal afgive betænkning om skolens forhold, herunder udarbejdelse af nye undervisningsplaner m.m.

BØRNESKOLEN

Folkeskolen

Folkeskolen på Færøerne er ligesom i Danmark kommunal. Dens styrelse er fastlagt i førnævnte lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelser om alle forhold vedrørende folkeskolen, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Selve tilsynet med og styrelsen af en kommunes skolevæsen føres af en skolekommission. Denne vælges samtidig med og efter samme regler som kommunalbestyrelsen. Som nævnt ovenfor er folkeskolen under tilsyn af Færøernes skoledirektion.

Lærerne ansættes af skoledirektionen efter indstilling fra den lokale skolekommission og byggerådet. Der kræves efter loven, at en lærer skal have eksamen fra Færøernes seminarium eller bestået en særlig prøve i færøsk. Skoledirektionen kan fritage for dette krav, men det sker kun i ringe omfang. Inspektørerne er kgl. udnævnt efter indstilling fra undervisningsministeriet. Undervisningspligten er ikke blevet forlænget og udgør fortsat 7 år.

Lærernes lønningsforhold m.m. er fastsat i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Lærerne i den færøske folkeskole er bortset fra de højeste stillinger fra viceinspektør og opefter indplaceret i samme lønrække som lærerne i den danske folkeskole. Da grundbeløbene samt de nærmere indplaceringer sker efter aftale mellem Færøernes landsstyre og den færøske lærerforening, og dyrtidsreguleringen sker efter det færøske pristal, er lønningerne dog ikke identiske. Lærernes lønninger reguleres således på samme måde som de færøske tjenestemænds lønninger. Den færøske tjenestemandsgivning er opbygget efter de samme principper som den danske tjenestemandsgivning.

Lærerlønningerne, der udgør ca. 3/4 af samtlige driftsudgifter for folkeskolen, udredes med 55 % af staten og 45 % af landskassen, medens pensionerne fordeles med 80 % til staten og 20 % til

landet. Størsteparten af de øvrige driftsudgifter udredes af kommunerne. Fordelingen af folkeskolens samlede driftsudgifter har i de sidste år stort set været 45 % på statskassen, 35 % på landskassen og 20 % på kommunerne, jfr. nærmere tabel 7. 2.

I den danske folkeskole får kommunerne refunderet 60 % af lærerlønningerne af statskassen, medens de af pensionsudgifterne selv betaler 20 % og ligesom på Færøerne størsteparten af de øvrige driftsudgifter. De danske kommuner får ca. halvdelen af folkeskolens driftsudgifter refunderet af statskassen, medens resten dækkes af kommunerne selv.

Til anlægsudgifterne ved folkeskolebyggeri ydes der 30 % tilskud af landskassen og 20 % af statskassen, medens kommunerne selv dækker 50 % af anlægsudgifterne ofte ved optagelse af lån i Kreditforeningen af kommuner i Danmark. I finansåret 1972/73 er der af kommunerne investeret ca. 7,3 mill. kr. i skolebyggeri. I kalenderåret 1973 er skolebygninger i Klaksvík, Hvalba og Gota taget i brug.

Private skoler

Der findes to private skoler, begge i Tórshavn. De får i henhold til finansudvalgsbeslutning af 25. juni 1952 et tilskud af statskassen på 85 % af de udbetalte lærerlønninger, svarende til de regler, der gjaldt i Danmark efter den gamle friskolelov af 12. juli 1946, medens de nye danske regler, der medfører tilskud på 85 % af alle tilskudsberettigede driftsudgifter, ikke er gennemført. De to skoler er godkendte af skoledirektionen, landsstyret og undervisningsministeriet og står under tilsyn af skolekommissionen i det omfang, tilsyn kræves efter lovgivningen. Der ydes ikke tilskud af landskassen, men Tórshavn kommune yder et beskedent tilskud. Herudover deltager børn i de to skoler på lige fod med børn i kommunens skoler i den kommunale skolelæge- og skoletandlægeordning.

Gymnasiet

Gymnasiet er en institution under landsstyret. Det modtager ingen finansiel støtte fra rigsmyndighederne, men følger i henhold til anordning nr. 350 af 14. december 1964 for Færøerne om gymnasieskoler i pædagogisk henseende undervisningsministeriets regler. Skolen har udover gymnasieundervisning efter sproglig, matematisk/naturvidenskabelig og samfundslinie tillige realafdeling oprettet

især for ungdommen fra de bygder, hvor det ikke på anden vis er muligt at få realundervisning. Denne del af skolens undervisning har efterhånden fået mindre betydning i takt med den udbygning af undervisningen i folkeskolen udover 7. årgang, der har fundet sted på Færøerne i de senere år. Det er nu kun et fåtal af bygder, hvor det er nødvendigt for eleverne at flytte hjemmefra for at komme i skole udover 7. årgang. Der er planer om at oprette HF-undervisning på gymnasiet.

Tabel 7. 3. Antal skoler, elever og lærere

	<u>65/66</u>	<u>70/71</u>	<u>71/72</u>	<u>72/73</u>	<u>73/74</u>
A. <u>Antal skoler</u>	77	72	70	71	71
heraf med undervisning udover 7. årgang	9	13	14	15	15
B. <u>Antal lærere</u>	<u>281</u>	<u>353</u>	<u>368</u>	<u>389</u>	<u>422</u>
C. <u>Elevantal</u>					
gymnasieafdeling	108	175	172	219	282
realafdelinger	807	942	986	1.014	1.104
8.-10. klasser	164	447	571	671	745
folkesk. iøvrigt	4.995	5.153	5.142	5.189	5.277
privatskoler	325	434	463	488	496
<u>Elever ialt</u>	<u>6.399</u>	<u>7.151</u>	<u>7.334</u>	<u>7.581</u>	<u>7.904</u>

Kilde: Oplysninger fra skolerne og materiale ved rigsombudet.

Fra midten af 60'erne er der sket en stor udbygning af antallet af skoler med undervisning ud over 7. årgang. Med den senest oprettede skole, Fællesskolen i Oyrabakki, er så godt som hele landet dækket med skoler med undervisning ud over 7. årgang, således at det kun er fra de fjernest liggende øer, det vil være nødvendigt at flytte børn hjemmefra for at få skolegang udover 7. årgang. Et voksende børnetal i Tórshavn-området i forbindelse med gymnasiets forventede afskaffelse af realafdelingen vil naturligt medføre, at der i Tórshavn-området vil blive behov for yderligere skoler med undervisning ud over 7. årgang.

I takt med udbygningen af de nævnte skoler er der sket en stigning i antallet af lærere. Der er i årets løb i folkeskolen normeret 10 nye stillinger, således at der nu ialt er normeret 341 lærerembeder, hvoraf 301 er besat. De ledige stillinger samt 24 midlertidige vikarstillinger varetages af vikarer, hvoraf kun få har lærereksamen. Hertil kommer, at der læses et betydeligt antal overtimer, navnlig ved de større skoler.

Det samlede elevtal i skolerne har vist en fortsat stigning. Der er sket en meget stor stigning i antallet af elever i gymnasieafdelingen, der nu såvel i 1. som 2. g er 4-sporet. Antallet af elever i 8.-10. årgang, d. v. s. 8.-10. klasse og realafdelingerne viser ligeledes en stigning svarende til ca. 10 % - noget større for 8.-10. klasserne end for realklasserne. Af den årgang, der i 1972/73 gik i 7. klasse, har i 1973/74 97 % fortsat skolegangen i 8. eller 1. real. Dette er en meget høj andel og procentandelen må tages med et vist forbehold, idet der i tallene indgår dels elever, der efter at have gået i 8. eller 9. klasse, er gået ind i 1. real, dels en særlig øget tilgang på grund af nyoprettede afdelinger, men selv når disse forhold tages i betragtning, ligger procenten af børn, der får skolegang udover 7-årgang, meget højt mellem 90 og 95 %.

Tabel 7. 4. Antal elever i skoleårene 1971/72 - 1973/74 fordelt på årgange og klassetrin

	1971/72			1972/73			1973/74		
	Dreng	Piger	Ialt	Dreng	Piger	Ialt	Dreng	Piger	Ialt
Forsko- lekl.	29	21	50	24	20	44	26	18	44
1. årgang	424	400	824	454	427	881	499	457	956
2. årgang	483	375	858	418	391	809	442	430	872
3. årgang	367	413	780	468	379	847	406	403	809
4. årgang	401	362	763	379	410	789	471	376	847
5. årgang	374	348	722	404	364	768	359	419	778
6. årgang	412	422	834	357	356	713	410	361	771
7. årgang	<u>395</u>	<u>379</u>	<u>774</u>	<u>408</u>	<u>418</u>	<u>826</u>	<u>357</u>	<u>339</u>	<u>696</u>
8. klasse	123	154	277	176	151	327	173	168	341
9. klasse	87	105	192	92	132	224	139	124	263
10. klasse	<u>34</u>	<u>41</u>	<u>75</u>	<u>52</u>	<u>68</u>	<u>120</u>	<u>58</u>	<u>83</u>	<u>141</u>
1. real	201	194	395	168	206	374	203	254	457
2. real	142	174	316	178	175	353	147	188	335
3. real	<u>119</u>	<u>156</u>	<u>275</u>	<u>134</u>	<u>153</u>	<u>287</u>	<u>156</u>	<u>156</u>	<u>312</u>
1. gymn.kl.	52	21	73	53	42	95	64	55	119
2. gymn.kl.	34	24	58	51	18	69	50	41	91
3. gymn.kl.	27	14	41	31	24	55	54	18	72
Ialt	3.704	3.603	7.307	3.847	3.734	7.581	4.014	3.890	7.904

Kilde: Oplysninger fra skolerne.

Som det vil ses, er der sket en reelstigning antallet af børn i 1-7 årgang. Dette hænger sammen med den meget store fødselsårgang i 1966, den højeste i Færøernes historie. Også i de kommende år må man regne med en stigning, når henses til, at man ikke de kommende år kommer ned på et fødselstal, der ligger så lavt, som de årgange, der for tiden hører til de ældste årgange i folkeskolen.

SPECIALUNDERVISNINGEN

Udbygningen af specialundervisning for handicappede børn er fortsat i 1973. Undervisningen finder sted såvel inden for de almindelige skoler, som på Statens Specialskole. Pr. 1. januar 1974 blev der givet specialundervisning på 35 almindelige skoler. Egentlige hjælpeklasser fandtes kun på 3 af disse skoler. Høre- og taleundervisning inden for folkeskolen er blevet påbegyndt, og der er nu 3 høre- og talelærere, der underviser ialt 52 elever. Udbygningen af denne del af folkeskolen vil blive fortsat i de kommende år.

Tabel 7. 5. Specialundervisning pr. 1/1-1974 fordelt efter

<u>Handicap</u>	<u>hovedhandicap</u>		<u>Samlet</u>
	<u>Folkeskolen og privatskoler</u>	<u>Statens specialskole¹⁾</u>	
Synshæmmede	3	2	5
Hørehæmmede	10	9	19
Talehæmmede	42	67	109
Læseretarderede	429	-	429
Bevæg.hæmmede	5	-	5
Svagt begavede	37	-	37
Åndsvage	-	20	20
<u>Adfærdsvanskelige</u>	<u>12</u>	<u>-</u>	<u>12</u>
1/1 1974 ialt	538	98	636
1/1 1973 ialt	525	76	601
1/1 1972 ialt	530	76	606

1) Herudover har skolen 14 elever under undervisningspligtig alder.
Kilde: Oplysninger fra skolerne

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Færøernes akademi.

Færøernes akademi er en selvejende institution, der er oprettet i henhold til lagtingslov nr. 28 af 20. maj 1965. Området er særansvarlig, og samtlige udgifter ved institutionen dækkes af landskassen.

I skoleåret 1972/73 påbegyndte akademiet undervisning til 2-årig naturvidenskabelig-filosofisk basisuddannelse. Denne undervisning fortsætter nu i skoleåret 1973/74 på 3. og 4. semester. Undervisningen omfatter fysik med kemi, biologi, matematik og filosofi med psykologi. Den er opdelt i et grundkursus på et semester og 2 semestre, hvor de studerende specialiserer sig. Endvidere deltager de studerende i tværfaglig projektarbejde. Undervisningen i 4. semester bestemmes af, hvor de studerende agter at fortsætte uddannelsen. Der er truffet aftaler med Odense og Roskilde universitetscentre, hvor de studerende, der har gennemgået basisuddannelse ved akademiet, kan fortsætte i disse centres overbygning over basisuddannelsen.

Der deltager 6 studerende i undervisningen.

Endvidere har akademiet påbegyndt undervisning til bifagseksamen (exam. art.) i filosofi. Der deltager 3 elever i undervisningen. 1 elev er dimitteret i løbet af 1973.

Den videregående dagundervisning i færøsk er fortsat med deltagelse af 3 lærere og 4 studenter (1 færøsk, 2 islandske og 1 skotsk). I denne undervisning har enkelte udenlandske studenter deltaget i et kortere tidsrum.

Undervisningen varetages af 3 heltidsansatte og 10 deltidsbeskæftigede lærere. Det ugentlige timetal andrager 36, hvortil kommer vejledning ved projektarbejde og af udenlandske studerende.

Som led i akademiets aftenskoleundervisning afholdes kursus i sømandskundskab med 55 deltagere, engelsk med 41 deltagere og fransk med 20 deltagere. Endvidere har akademiet kursus i færøsk med 37 deltagere, i islandsk med 27 deltagere og i gammel sprog og slægtshistorie med 41 deltagere. Det har endvidere kursus i arkæologi med 6 elever, og der har været et kortere kursus i sociallovgivning med 22 elever.

Undervisningen varetages af 10 lærere med et samlet ugentligt timetal på 27.

Herudover har der i 1973 været afholdt 3 foredragsrækker med 4 forelæsninger og 2 foredragsrækker med 2 forelæsninger. Disse foredrag har været fulgt af ialt 750 tilhørere.

Færøernes seminarium.

Færøernes seminarium er et statsseminarium og uddannelsen sker i henhold til lov nr. 36 af 7. februar 1962 om læreruddannelsen på Færøerne.

Tabel 7. 6. Antal elever pr. 1. januar ved Færøernes seminarium

	<u>Præp.kl.</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
1974	27	20	19	21	20	107
1973	24	19	21	21	-	85
1972	24	21	21	-	25	91
1971	22	24	-	25	23	94

Kilde: Seminariet.

Seminariet har 7 fastansatte lærere, og herudover har det 19 deltidsansatte. Det ugentlige lærertimetotal andrager 299.

Der er, som tidligere nævnt, nedsat et udvalg, der skal fremkomme med forslag til en modernisering af læreruddannelsen ved Færøernes seminarium. Forudsætningen for, at dette vil kunne ske, er, at der bliver oprettet HF på Færøerne, således at det vil kunne kræves, at eleverne ved optagelsen enten har studentereksamen eller HF, medens der i dag kræves realeksamen og deltagelse i præparandklassen.

Efteruddannelse af lærere.

Lærerne efteruddannes ved deltagelse i årskursus og andre kortere kurser, først og fremmest på Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks sløjdlærerskole og Statens gymnastikhøjskole samt på Fróðskaparsetur Føroya (Færøernes akademi). Herudover kan færøske lærere også deltage i årskursus i andre lande. Endelig afholdes årligt kortere kurser på Færøerne. I 1973 afholdte således Danmarks Lærerhøjskole et kursus i formning for lærere på Færøerne med 19 deltagere. Kurset varede i 2 uger.

Færøernes sygeplejerskeskole.

Færøernes sygeplejerskeskole er oprettet af de 4 sygehuse og godkendt af sundhedsstyrelsen som egentlig sygeplejerskeskole. Bortset fra det 3. skoleår, hvor eleverne har 7 måneders uddannelse i Danmark, foregår hele uddannelsen på de færøske sygehuse. Den teoretiske undervisning er koncentreret på selve sygeplejerskeskolen, der ligger i forbindelse med Landssjúkrahúsið og Stats-hospitalet.

Udgifterne ved undervisningen betales af de 4 sygehuse i det omfang, de får uddannet sygeplejersker på skolen.

Tabel 7. 7. Antal elever på sygeplejerskeskolen pr. 1. januar

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>Ialt</u>
1974	19	17	14	17	48
1973	20	14	17	14	45
1972	17	20	14	18	52
1971	19	15	17	22	54

Kilde: Skolen.

Skolen har 3 heltidsbeskæftigede lærere samt 15 deltidsbeskæftigede med et samlet ugentligt timetal på 30-36.

ERHVERVSUDDANNELSER

Færøernes maskinskole.

Færøernes maskinskole er en selvejende institution, anerkendt af undervisningsministeriet. Den modtager statstilskud i henhold til anordning nr. 392 af 3. november 1965 for Færøerne om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler. Skolen har indtil videre til huse i navigationsskolen i Tórshavn.

Tabel 7. 8. Antal elever på Færøernes maskinskole pr.

	<u>1/1-1972, 73 og 74.</u>		
	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Maskinistelever	22	30	24
Færøsk maskineksamen	12	-	-
Maskinmesterekksamen			
1. semester	-	-	16
2. semester	6	-	23
3. semester	14	32	-
<u>Ialt</u>	<u>54</u>	<u>62</u>	<u>63</u>

Kilde: Skolen.

I henhold til den nye lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre bliver maskinmesteruddannelsen af 1½ års varighed, og optagelsesbetingelsen er bestået maskinisteksamen. Ved indførelsen af de nye bestemmelser afskaffedes færøsk maskineksamen. På grund af nye optagelsesterminer var der pr. 1/1-1973 ingen elever i 1. og 2. semester af maskinmesteruddannelsen. Udover de i tabellen anførte elever afholdes der på skolen et aspirantkursus til maskinisteksamen med 14 elever i 1972 og 18 i 1973.

Skolen har 2 fastansatte lærere og 4 timelærere. Det sam-

engelsk, 4. trin, samt merkonomlinie i regnskabsvæsen og EDB. lede ugentlige lærertimetale er på ca. 130 timer.

Fremtidig vil der blive påbegyndt aspirantkursus i januar måned og maskinistkursus i august måned, medens maskinmesterkursus vil blive påbegyndt hvert år i januar og afsluttes 1½ år senere. Skolen vil således have 3 kurser i første halvdel af året og 2 i anden halvdel.

Tekniske skoler.

De tekniske skoler på Færøerne er selvejende institutioner, der som Færøernes maskinskole er anerkendt af undervisningsministeriet og får statstilskud i henhold til den under maskinskolen nævnte anordning. Der ydes af statskassen driftstilskud til lærlingeundervisning med indtil 65 % og fra kommunerne med indtil 30 % af statens tilskud. Det resterende beløb betales af mestrene.

Endvidere kan der af statskassen ydes rente- og afdragsfrie lån på indtil halvdelen af opførselsværdien. Til anskaffelse af udstyr til lærlingeundervisningen yder statskassen tilskud på 85 % af udgifterne.

De to tekniske skoler - i Tórshavn og Klaksvík - underviste i skoleåret 1972/73 i ialt 12 håndværksfag. Al lærlingeundervisning foregår på dagskole. Teknisk skole i Klaksvík har undervisning i tømrer-, snedker-, maskinarbejder og elektrikerfagene. Begge skoler har forskoleundervisning i tømrer-, snedker-, og maskinarbejderfagene. Skolen i Tórshavn har herudover forskoleundervisning i elektrikerfaget og påbegyndte i 1971/72 en sådan undervisning i skibsbyggerfaget. Fra og med skoleåret 1971/72 skal lærlinge, der påbegynder et læreforhold inden for maskinarbejder-, snedker- og tømrerfagene fra Eysturoy og Norduroyar, gå på skole i Klaksvík, medens de øvrige lærlinge undervises i Tórshavn.

Tabel 7. 9. Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1972/73.

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Automekanikere	-	13	9	11	20	53
Bagere	-	3	3	1	4	11
Blikkenslagere og rørleggere	-	2	4	5	3	14
Bygningsmalere	-	2	0	1	4	7
Bygningsssnedkere	16	-	4	14	-	34
Bygningstømrere	14	-	10	8	23	55
Elektrikere	9	-	11	15	20	55
Frisører	-	8	2	7	1	18

Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1972/73 (fortsat)

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Maskinarbejdere	36	-	50	40	22	148
Radiomekanikere	-	-	-	-	-	-
Skibsbyggere	-	-	2	6	2	10
Syersker	-	12	-	-	-	12
Ialt 1972/73	75	40	95	108	99	417
Ialt 1971/72	89	36	130	105	83	443
Ialt 1970/71	82	53	115	87	123	460

Kilde: Skolerne.

I 1972/73 var eleverne fordelt med 343 på tekniske skole i Tórshavn og 74 på tekniske skole i Klaksvík. De tilsvarende tal for skoleåret 1971/72 var henholdsvis 370 og 73.

Skolen i Tórshavn havde endvidere i 1972/73 15 elever og tekniske skole i Klaksvík ligeledes 15 elever, der forberedte sig til teknisk forberedelseseksamen (2-årigt aftenkursus). Der har ikke i 1972/73 været maskinistkursus på teknisk skole i Klaksvík.

Herudover har teknisk skole i Tórshavn haft et efteruddannelseskursus for elektrikersvende i elektronik. I kurset deltog 12, og kurset varede 2 uger.

Den tekniske skole i Tórshavn har beskæftiget ialt 14 lærere, hvoraf 8 fuldtidsbeskæftigede og 6 deltidsbeskæftigede. Det ugentlige lærertimetal ligger på 215 i gennemsnit.

Klaksvík tekniske skole beskæftiger 10 lærere, hvoraf 1 heltidsbeskæftiget og de øvrige deltidsbeskæftigede. Det ugentlige lærertimetal andrager mellem 110 og 150 incl. undervisningen af maskinister.

Handelsskolen.

Handelsskolen, der er en centralskole for hele landet, er en selvejende institution, der modtager tilskud efter samme regler som de tekniske skoler. Skolen har afdelinger i Tórshavn, Klaksvík, Fuglafjørður, Tvøroyri, Sørvágur og Sandur. Ved de fire sidste afdelinger kan eleverne alene tage visse statskontrollerede fagprøver. Al undervisning sker om aftenen.

Afdelingen på Sandoy er ny og har 3 fag. I afdelingen i Fuglafjørður har man påbegyndt undervisning til højere fagprøver i regnskabslære, medens man i Tórshavn er påbegyndt højere fagprøve i

Navigationsskoler.

På Færøerne findes 2 navigationsskoler - Føroya Sjómannsskúli i Tórshavn og Klaksvíkar Sjómannsskúli i Klaksvík. Færøernes navigationsskole er en institution under landsstyret, medens skolen i Klaksvík er en selvejende institution, der modtager tilskud fra landsstyret og Klaksvík kommune og endvidere opkræver skolepenge.

Tabel 7. 11. Antal elever på navigationsskoler pr. 1. januar

	1972	1973	1974
Skibsførerelever (12 mdr.s kursus)	8	1o	15
Styrmandselever (24 mdr.s kursus)	54	63	51
Fiskeskipperelever (12 mdr.s kursus)	36	48	36
Radiotelegrafistelever (18 mdr.s kursus)	11	9	4
Kokkeskoleelever (5 mdr.s kursus)	-	12	4
Sømandshøjskoleelever (5 mdr.s kursus)	-	4	-
<u>Ialt</u>	<u>1o9</u>	<u>146</u>	<u>11o</u>

Kilde: Skolerne.

Skibsfører- og styrmandseleverne samt 27 fiskeskipperelever undervises i Tórshavn. De øvrige 9 fiskeskipperelever og radiotelegrafisterne bliver undervist i Klaksvík. Ved skolen i Klaksvík er der oprettet kokke-kursus og sømandshøjskolekursus samt et aftenskolekursus i navigation på 6o timer med 39 elever. På Færøernes navigationsskole er der i 1973 afholdt et 1o ugers kursus for kystskippere med 1o elever og et radiotelefonistkursus (ugekursus) med 64 elever.

Skolen i Tórshavn har 12 lærere, hvoraf de 3 er deltidsbeskæftigede med samlet ugentligt lærertimetal på ca. 23o timer, medens der på skolen i Klaksvík er ansat 4 lærere med et samlet ugentligt timetal på 11o.

HØJSKOLEN OG AFTENSKOLERNE

Færøernes folkehøjskole.

Færøernes folkehøjskole er en selvejende institution, der i henhold til lagtingslov nr. 48 af 1. juni 1961 modtager tilskud fra landskassen. Området folkehøjskoler er overtaget som særanslgende.

Skolen havde på sommerholdet 1973 13 drenge og 7 piger og på vinterholdet 1973/74 16 drenge og 13 piger, d. v. s. et samlet elevtal på 44 højskoleelever. I skoleåret 1972/73 havde skolen ialt 4o højskoleelever.

Tabel 7. 1o. Antal lærlinge og elever i handelsskolen
pr. 1. januar 1974.

	Afdelingen i						Ialt
	Tórs- havn	Klaks- vík	Eyst- uroy	Suð- uroy	Vág- ar	Sand- oy	
Lærling på kontorlinien	<u>81</u>	<u>19</u>	-	-	-	-	<u>100</u>
heraf 1. år	42	14	-	-	-	-	56
heraf 2. år	39	5	-	-	-	-	44
Lærling på butikslinien	<u>20</u>	-	-	-	-	-	<u>20</u>
heraf 1. år	12	-	-	-	-	-	12
heraf 2. år	8	-	-	-	-	-	8
Fagprøver	<u>83</u>	<u>33</u>	<u>114</u>	<u>30</u>	<u>28</u>	<u>48</u>	<u>336</u>
heraf maskinskrivning	27	25	50	19	12	17	150
heraf bogføring	27	4	36	11	16	22	116
heraf engelsk	17	4	28	-	-	9	58
heraf tysk	8	-	-	-	-	-	8
heraf diverse	4	-	-	-	-	-	4
Højere fagprøver	<u>39</u>	<u>8</u>	<u>14</u>	-	-	-	<u>61</u>
heraf regnskabslære	24	8	14	-	-	-	46
engelsk	15	-	-	-	-	-	15
Bogholderprøven	<u>11</u>	-	-	-	-	-	<u>11</u>
Merkonomprøven	<u>65</u>	-	-	-	-	-	<u>65</u>
heraf virksomheds- økonomi	32	-	-	-	-	-	32
organisation	33	-	-	-	-	-	33
Fagdeltagere	<u>299</u>	<u>60</u>	<u>128</u>	<u>30</u>	<u>28</u>	<u>48</u>	<u>593</u>
Elever ialt 1/1-74	239	60	79	25	28	36	467
Elever ialt 1/1-73	246	64	56	24	30	-	420
Elever ialt 1/1-72	458

Kilde: Handelsskolen.

De statskontrollerede fagprøver omfatter dels de almindelige fagprøver, dels højere fagprøver. Begge er 1-årige. Bogholderiprøven er et 2-årigt kursus og det samme gælder merkonomprøverne.

Skolen har ialt 39 lærere, der alle er deltidsbeskæftigede. Det samlede ugentlige lærertimetotal andrager ca. 220 timer.

Undervisningen ved handelsskolen omfattede pr. 1. januar 1974 467 personer, hvoraf kvinderne udgjorde 270. De tilsvarende tal pr. 1. januar 1973 var 420 og 232.

Herudover har skolen i sommeren 1973 sammen med Fróðskaparsetur Føroya et kursus på 1 uge for 22 botanikere og et 2 ugers kursus på 40 danskere og nordmænd, der læste færøsk.

Herudover har skolen holdt et ugekursus i februar måned for 17 landmænd og et sommerferiekursus på 1½ uge med 10 elever til vævning og 8 elever til lærarbejde.

Aftenskolerne.

Aftenskolerne godkendes af Færøernes skoledirektion efter regler baseret på bekendtgørelse nr. 176 af 7. oktober 1935 om tilskud fra staten til ungdomsskoler og aftenskoler på Færøerne. Der ydes tilskud af staten og landet med 70 % af lærerlønningerne. Udgifterne iøvrigt afholdes af kommunerne. Skolerne havde i vinteren 1972/73 ialt 2.221 elever med ialt 12.820 timer mod 2.168 elever og 11.851 timer året før. Af eleverne i 1972/73 var 2.004 kvinder og 217 mænd.

UDDANNELSESSTØTTE

Tabel 7. 12. Statens uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
<u>A. Stipendier:</u>					
8.-9. klasse og)					
1.-2. real)	241 ¹⁾	584 ¹⁾	602 ¹⁾	197 ²⁾	192 ²⁾
10. klasse og)				393	1.212
3. real)					
gymnasiet	106	301	397	571	847
seminariet	136	191	267	304	260
sømandsskoler	104	225	265	334	403
maskinskoler	15	79	204	197	241
akademiet	-	-	-	-	26
<u>Ialt</u>	<u>602</u>	<u>1.380</u>	<u>1.735</u>	<u>1.996</u>	<u>3.181</u>
<u>B. Studielån:</u>					
gymnasiet	-	-	-	65	37
seminariet	144	197	268	307	268
sømandsskoler	92	228	272	332	421
maskinskolen	9	79	208	222	249
akademiet	-	-	-	-	21
<u>Ialt</u>	<u>245</u>	<u>504</u>	<u>748</u>	<u>926</u>	<u>996</u>

1) excl. kommunernes tilskud på mindst 1/3 af de anførte tal.

2) excl. kommunernes tilskud på mindst 3 gange det anførte beløb.

Kilde: Statens uddannelsesstøtte.

Endvidere får føringer på de højere læreanstalter i Danmark stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte efter sædvanlige regler.

Tabel 7. 13. Landskassens elevtilskud

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1969/70</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>
Gymnasiet ¹⁾	81	169	238	433	296
Seminariet	30	20	40	25	30
Folkehøjskolen	69	69	82	121	81
Erhvervsskoler	100	130	200	200	200
Universiteter etc.	60	100	115	140	150
Anden uddannelse	77	137	156	176	198
<u>Ialt</u>	<u>417</u>	<u>625</u>	<u>831</u>	<u>1.095</u>	<u>955</u>

1) omfatter kostafdelingens underskud samt de direkte elevtilskud.

Kilde: Landskasseregnskab.

Kap. 8

RETS- OG POLITIVÆSEN

FÆRØERNES RETSVÆSEN

Færøernes ret har hovedtingsted i Tórshavn, hvor ordinær retsdag normalt afholdes 1. og 3. tirsdag i hver måned. Retten har desuden fast bitingsted i Tvøroyri, hvor der afholdes retsmøder 6 gange årlig. Herudover afholdes der i et vist omfang retsmøder i Klaksvík og andre bygder.

Sorenskriveren er overformynder på Færøerne og herudover formand for Færøernes Ulykkesforsikringsråd, Plantagenævnet, Overfredningsnævnet, Lejenævnet for Tórshavn kommune, Færøernes Overlandvæsenskommission, Færøernes Overudskiftningskommission og Færøernes Nævn for Børneforsorg. Endelig er sorenskriveren medlem af Sterilisationsnævnet.

På dommerkontoret var pr. 1. januar 1974 foruden sorenskriveren, 1 retsassessor og 1 dommerfuldmægtig beskæftiget 10 kontorfunktionærer, heraf 2 halvdagsansatte.

Nedenstående tabel angiver antallet og arten af retssager og andre retshandlinger i året 1973. Endvidere er medtaget antallet af de af huslejenævnet og overfredningsnævnet behandlede sager. Til sammenligning er medtaget tal for de to foregående år.

Tabel 8.1. Oversigt over Færøernes rets virksomhed 1971-73

	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Borgerlige sager</u>			
Stævninger indleveret til berømmelse	1213	1027	982
Afsagte domme ialt	777	625	634
heraf udeblivelses- og erkendelsesdomme	706	570	539
<u>Straffesager</u>			
Indleveret til berømmelse	428	388	291
Afsagte domme	218	212	208
<u>Fogedforretninger</u>			
Indleverede begæringer	1282	1127	676
heraf udpantningsbegæringer for radiolicens	423	400	0
<u>Auktioner</u>			
Auktionsbegæringer ialt	63	54	48
heraf faste ejendomme	38	32	34
skibe	7	4	3

	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Afholdte auktioner:			
over faste ejendomme	2	3	3
over skibe	5	2	2
<u>Tinglæste dokumenter</u>	2299	2415	2503
heraf tinglæste skøder	392	570	665
<u>Tinglyste dokumenter</u>	5676	6790	6455
heraf tinglyste skøder	509	708	708
<u>Protesterede vekslers og anvisninger^{x)}</u>	214	304	228
<u>Skifteretten</u>			
Anmeldte boer ialt	340	284	348
Afsagte konkursdekreter	1	0	0
Offentligt behandlede boer	41	41	32
<u>Huslejenævnet i Tórshavn</u>			
Indkomne sager	123	70	77
<u>Overfredningsnævnet</u>			
Indkomne sager	16	22	128

x) omfatter kun Tórshavn og omegn
Kilde: Sorenskriveren.

POLITIVÆSEN

Færøerne udgør een politikreds og indgår i den almindelige politikredsinddeling. Politikredsen er opdelt i 7 sysler.

Den øverste leder af politivæsenet på Færøerne er landfogeden (politimesteren) med sæde i Tórshavn. Fra landfogedembedet ledes den almindelige politi- og anklagervirksomhed samt arrestvæsenet. I sin egenskab af anklager er landfogeden tillige statsadvokat.

Under landfogedembedets arbejds- og ansvarsområde henhører herudover en række områder af ikke-politimæssig karakter. Blandt andre kan nævnes, at landfogeden er formand for Færøernes elektricitetsråd, for Tórshavns sundhedskommission og bygningskommission, ligesom han er næstformand i Tórshavns brandkommission. Han er fremdeles skibsregistrator for Færøerne, ligesom aktieselskabs-, handels- og foreningsregistret føres af embedet. Det kan yderligere nævnes, at landfogeden er mønstringsbestyrer i Tórshavn. Fra det familieretlige område kan nævnes, at landfogeden (uden for Tórshavn sysselmændene) er borgerlig vielsesmyndighed.

Pr. 1. januar 1974 beskæftigede politiet på Færøerne ialt 79 personer, heraf foruden landfogeden 1 politiassessor, 1 politifuldmægtig og 7 sysselmænd. Selve politistyrken omfattede 32

politifolk og 13 reservebetjente. 18 politifolk og 4 reservebetjente var tilknyttet politistationen i Tórshavn, medens antallet af politifolk og reservebetjente i syslerne udgjorde henholdsvis 14 og 9. Ved arrestvæsenet var ansat 3 personer. Kontorpersonalet udgjorde (incl. halvdagsansatte) 21 personer, heraf 12 på politikontoret i Tórshavn.

Politiets virksomhed i 1973

I tiden 1. januar til 31. december 1973 modtog politiet 597 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I samme tidsrum blev 166 straffelovsovertrædelser opklaret.

Fordelingen på de enkelte bestemmelser i borgerlig straffelov fremgår af tabel 8.2. I tabellen er de tilsvarende tal for 1971 og 1972 anført til sammenligning.

Tabel 8.2. Oversigt over overtrædelser af straffeloven 1971-73

	<u>Anmeldt</u>			<u>Opklaret</u>		
	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Vold mod offentlig myndighed	2	1	3	2	1	3
Falsk forklaring o. lign.	o	1	1	o	1	o
Dokumentfalsk	o	o	1	o	o	1
Sædelighedsforbrydelser	6	8	8	5	5	7
Voldsforbrydelser	26	46	3o	19	4o	3o
Manddrab og forsøg herpå	o	o	o	o	o	o
Frihedsberøvelse	o	1	o	o	1	o
Freds- og æreskrænkelser	12	3	9	9	1	6
Indbrudstyverier	99	117	119	43	51	21
Andre tyverier	75	13o	67	28	63	31
Andre berigelsesforbrydelser	17	1o	12	13	6	1o
Brugstyveri	2o4	264	234	37	32	22
Hærværk	1o1	155	111	44	44	32
Øvrige	8 ¹⁾	2	2 ²⁾	6	2	3
Overtrædelser af straffeloven ialt	55o	738	597	2o6	247	166

1) heraf et uagtsomt manddrab. 2) uagtsomt manddrab og forsætlig brandstiftelse.

Kilde: Landfogeden.

Tabel 8.3.

Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser 1971-73

	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Antal tiltalte i <u>statsadvokatsager</u>	124 ¹⁾	184	149
Heraf vedrørende <u>spirituskørsel eller anden forseelse med påstand om frakendelse af førerretten</u>	77	123	78
Antal tiltalte i <u>politisager</u>	330 ²⁾	176 ^{2),3)}	70 ^{2),3)}
Antal <u>udenretligt vedtagne bødeforlæg</u>	908	557 ³⁾	585
<u>Idømte og vedtagne bødebeløb</u>	139.870	334.515 ⁴⁾	202.240

Tabel 8.4. Oversigt over politiets øvrige virksomhed 1971-73

	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Antal <u>indsatte til afsoning</u>	45	84	107
Antal <u>afsoningsdage</u>	1.044	2.080	2.034
Antal <u>detentionsanbragte</u>	450	578	500
Antal <u>udrykninger</u>	1.591	1.740	2.172
Antal <u>færdselsuheld uden personskade</u>	876	1.170	1.403
Antal <u>færdselsuheld med personskade</u>	58	57	70
Antal <u>dræbte ved færdselsuheld</u>	7	4	1
Antal <u>dræbte ved andre ulykker</u>	11	7	21
Antal <u>brande</u>	28	17	19

1) Heraf en nævningesag. 2) Heri indgår sager, hvori tiltale er rejst som følge af, at en den tiltalte forelagt bøde ikke er betalt i rette tid, og hvor bøden er betalt inden sagens foretagelse i retten. 3) Nedgangen i forhold til de tidligere år skyldes hovedsagelig ændringer i behandlingen af mindre betydelige sager. 4) Heraf 190.000 kr. hidrørende fra 6 trawlersager.

Kilde: Landfogeden.

Kap. 9

FOLKEKIRKEN PÅ FÆRØERNE

Folkekirken på Færøerne er et fællesanliggende. De vigtigste love, der kun er gældende for den færøske folkekirke, er lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirkernes styrelse og lov nr. 48 af 25. februar 1963 om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne.

Den øverste lokale embedsmand, vicebiskoppen, har i mange henseender, f.eks. ved ordination af præster og indvielser af kirker, samme beføjelser som en biskop. I administrativ henseende henhører Færøerne under biskoppen over Københavns stift.

Færøerne er delt i 11 præstegæld med ialt 59 kirker og 17 præsteembeder, hvoraf 4 for tiden er vakante. Hver præst betjener således flere kirker.

Tabel 9. 1. Kirkernes placering og befolkningsgrundlag

<u>Præstegæld</u>	<u>Præster</u>	<u>Kirker</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Bygder</u>	<u>Indbyggere</u> pr. 31/12 73
Norðuroyar østre (Viðareiði)	1 ²⁾	5	4	9	745
Norðuroyar vestre (Klaksvík)	2 ²⁾	5	4	11	4.825
Fuglafjørður	1	5	5	10	3.138
Nes	2	6	4	18	4.150
Eiði	1	4	4	8	1.125
Norðurstreymoy (Kvívík og Hvalvík)	2	8	7	16	3.039
Suðurstreymoy (Tórshavn)	3 ¹⁾	5	6	18	12.935
Vágar (Miðvágur)	1	5	5	7	2.646
Sandoy (Sandur)	1	6	5	8	1.704
Suðuroy nordre (Tvøroyri og Hvalba)	2 ²⁾	5 ³⁾	3	8	2.903
Suðuroy søndre (Vágur)	1 ²⁾	5	4	8	2.590
Ialt	17	59	51	121	39.800

1) Herunder vicebiskoppen på Færøerne, der tillige er sognepræst for Suðurstreymoy præstegæld. 2) Heraf 1 vakant embede. 3) Heraf 1 bønhus.

Kilde: Vicebiskoppen og materiale i rigsombudet.

Lagtinget er kirkernes øverste styrelse. Det løbende tilsyn med kirkerne føres af Færøernes kirkeinspektion, der består

af rigsombudsmanden som formand og forretningsfører, vicebiskoppen og 3 medlemmer valgt af lagtinget.

I økonomisk - administrativ henseende gælder, at statskassen (Sjællands stifts fond) afholder udgiften til præster og præstegårde, hvilket administreres gennem stiftsovrigheden over Københavns stift og rigsombudsmanden, medens udgifterne til kirkerens udvendige vedligeholdelse afholdes af kirkefonden, der administreres af kirkeinspektionen. Kirkefonden, hvis midler bevilges på de årlige lagtingsfinanslove, yder endvidere tilskud til kirkegårdsgærder og til bygning af nye kirker. Anlæg og drift af kirkegårde henhører under kommunerne.

Udgifterne til kirkerens indvendige vedligeholdelse og kirkerens drift samt til anskaffelse af inventar afholdes af de enkelte menigheder. En stor del af kirkebetjeningen udføres ved frivillig arbejdskraft, således at hvervet som organist, degn og klokker ved de fleste kirker normalt ikke vederlægges.

I skatteåret 1972/73 er hjemlen i styrelsesloven fra 1924 til at udskrive skatter til kirkens drift for første gang bragt i anvendelse. Der udskrives foreløbig kun kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner.

Tabel 9.2. Kirkelige udgifter i finansåret 1972/73

<u>1.000 kr.</u>	<u>Staten</u> ¹⁾	<u>Lands-</u> <u>kassen</u> ²⁾	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Ialt</u>
Udv. vedligeholdelse af kirker	-	208	-	208
Andre driftsudgifter	-	47	-	47
Nye kirker	-	134	-	134
Kirkegårde (netto)	-	-	462	462
Præstelønninger	1.706	-	-	1.706
Præsternes befordring	12	25	-	37
Vedligeholdelse af præstegårde	101	-	-	101
<u>Ialt</u>	<u>1.819</u>	<u>414</u>	<u>462</u>	<u>2.695</u>

1) Herunder Sjællands stifters fællesfond. 2) Foreløbige tal.
Kilde: Landskasse- og Statsregnskabet 1972/73.

Herudover er der i finansåret 1972/73 af menighedskasserne afholdt ca. 300.000 kr. til indvendig vedligeholdelse af kirkerne og til udgifter i forbindelse med gudstjenester m.v.

Kap. 10.

KULTURELLE FORHOLD.

RADIO

Útvarp Føroya blev oprettet i 1956. Den daglige ledelse varetages af en direktør, medens et radioråd på 6 medlemmer (5 valgt af lagtinget og 1 af lytterforeningerne) fastlægger hovedlinierne for programlægningen.

Sendetiden er ca. 5 timer daglig fordelt med 1 time om morgenen, 1 time om middagen og 2-3 timer om aftenen.

Tabel 10. 1. Færøernes Radios udsendelser

Udsendelsens art	1970/71		1971/72		1972/73	
	Sendetid timer	%	Sendetid timer	%	Sendetid timer	%
Musik	819	48,1	740	47,4	772	46,6
Foredrag m.v.	70	4,1	72	4,6	79	4,8
Gudstjenester	134	7,9	133	8,5	136	8,2
Oplæsning	53	3,1	39	2,5	39	2,4
Dramatiske udsendelser	7	0,4	7	0,4	1	-
Reportager	57	3,4	36	2,3	90	5,4
Ønskekoncerter	183	10,7	170	10,9	177	10,7
Underholdning	74	4,3	80	5,1	60	3,6
Børneudsendelser	21	1,3	27	1,7	32	1,9
Nyhedsudsendelser	230	13,5	214	13,7	227	13,7
Lagtingsudsendelser	42	2,4	37	2,4	28	1,7
Genudsendelser	14	0,8	8	0,5	16	1,0
<u>Ialt</u>	<u>1.704</u>	<u>100,0</u>	<u>1.563</u>	<u>100,0</u>	<u>1.657</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Útvarp Føroya

Útvarp Føroya påbegyndte stereo-udsendelser i 1971.

Ved siden af sine egne udsendelser producerer den færøske radio ugentlige udsendelser på færøsk til den grønlandske og danske radio samt til den norske kortbølgeradio.

Útvarp Føroyas FM-sendere er indrettet således, at de senere vil kunne indgå i en eventuel etablering af TV-udsendelser på Færøerne.

AVISER

Der udkommer 7 aviser. Dimmalætting, 14. September, Dagblæðið, Sosialurin og Tingakrossur udkommer i Tórshavn, Fjarðbúgvín på Østerø og Norðlýsið i Klaksvík. Ingen af aviserne udkommer daglig.

14. September udkommer 5 gange, Dimmalætting 3 gange, Dagblaðið og Sosialurin 2 gange og Norðlýsið og Tingakrossur hver 1 gang om ugen, medens Fjarðbúgvín udkommer hver anden uge.

Tabel 10. 2. Avisernes oplagstal i 1965 og 1970-73.

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
"Dimmalætting"	7.750	8.900	9.500	9.500	9.500
"14. September"	2.300	3.650	3.700	3.200	3.800
"Dagblaðið"	2.500	2.650	2.600	2.700	3.000
"Sosialurin"	2.060	2.500	2.550	2.625	2.935
"Fjarðbúgvín"	-	1.500	2.200	2.700	2.500
"Norðlýsið"	950	1.200	1.300	1.500	1.600
"Tingakrossur"	750	1.030	950	950	950
Ialt	16.310	21.430	22.800	23.175	24.285

Kilde: Avisredaktionerne

Fem af aviserne må betragtes som talerør for hver sit politiske parti: "Dagblaðið" for folkeflokkun, "Dimmalætting" for sambandspartiet, "14. September" for tjóðveldispartiet, "Sosialurin" for socialdemokratiet og "Tingakrossur" for gl. selvstyre, medens "Norðlýsið" og "Fjarðbúgvín" ikke giver udtryk for noget bestemt partis synspunkter.

BØGER

Bogudgivelser

Ifølge oplysninger fra det færøske landsbibliotek - Føroya Landsbókasavn - er der i 1973 udgivet ialt 66 bøger på færøsk, 35 originale værker og 31 oversættelser, medens der i 1972 blev udgivet 48 bøger på færøsk, 32 originale værker og 16 oversættelser. Det er især antallet af nyudkomne skolebøger og oversatte børnebøger, der er steget.

Tabel 10. 3. Udgivne færøske bøger 1973

<u>Antal udgivelser</u>	<u>Skønlitteratur</u>		<u>Faglitteratur</u>	<u>Skolebøger</u>	<u>Børnebøger</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u>				
<u>Originale værker</u>						
Trykt på Færøerne	2	5	10	11	1	29
" i Danmark	-	2	2	-	-	4
" i Island	1	-	1	-	-	2

Udgivne færøske bøger 1973 (fortsat)

	<u>Skønlitteratur</u>		<u>Faglitteratur</u>	<u>Skolebøger</u>	<u>Børnebøger</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u>				
<u>Oversættelser</u>						
Trykt på Færøerne	1	-	5	-	5	11
" i Danmark	-	-	-	-	6	6
" i Island	1	-	2	-	-	3
" i England	-	-	-	-	11	11
Ialt 1973	5	7	20	11	23	66
Ialt 1972	5	9	21	5	9	49
Ialt 1971	15	2	12	6	6	41

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Udover bogudgivelser er der i 1973 udsendt 31 blade og tidsskrifter, 6 julehefter og andre periodica. Af disse udkommer 4 tidsskrifter og 1 periodicum i Danmark.

Biblioteksvæsen

Føroya Landsbókasavn er nationalbibliotek og fungerer som centralbibliotek for de 14 folkebiblioteker på Færøerne. Landsbiblioteket har henvend 72.000 bind, herunder en videnskabelig afdeling med ca. 12.000 bind, fortrinsvis om filologi og naturhistorie. Den færøsksprogede bogbestand tæller ca. 11.000 bøger og henvend 2.000 pjecer.

Tabel 10. 4. Folkebibliotekernes virksomhed

<u>Hjemsted</u>	<u>Befolkn. grundlag pr. 31/12-72</u>	<u>Antal bind 31/3-73</u>	<u>Tilvækst 72/73</u>	<u>Antal udlån 72/73</u>	<u>Antal lånere 72/73</u>	<u>Udgifter bogkonto kr.</u>	<u>72/73 saml. kr.</u>
<u>Eiði</u>	-	1.932	-	-	-	-	-
<u>Fuglafjørður</u>	1.406	6.025	1.099	2.067	186	18.908	26.878
<u>Giljanes</u>	1.565	1.835	207	1.774	149	5.293	10.237
<u>Glyvur</u>	1.814	1.688	290	1.223	190	6.758	11.296
<u>Klaksvík</u>	4.556	7.524	575	8.625	628	18.931	170.156
<u>Kollafjørður</u>	561	1.253	575	498	(100)	15.805	22.916
<u>Oyri</u>	321	1.518	117	417	(50)	3.140	4.496
<u>Sandur</u>	594	(700)	-	-	-	-	-
<u>Servágur</u>	958	2.009	322	2.024	384	9.621	14.977
<u>Toftir</u>	916	2.054	669	843	225	10.411	14.082
<u>Tórshavn</u>	12.251	20.952	2.230	31.571	2.297	74.597	488.175
<u>Tveroyri</u>	1.942	4.077	909	3.758	234	12.485	21.896
<u>Vágur</u>	1.555	3.844	783	2.958	199	9.438	18.068
<u>Vestmanna</u>	1.238	3.758	578	1.195	277	16.335	18.411

(fortsættes)

Folkebibliotekernes virksomhed (fortsat)

	Befolkn. grundlag pr. 31/12-72	Antal bind 31/3-73	Til- vækst 72/73	Antal udlån 72/73	Antal lånere 72/73	Udgifter bogkonto kr.	72/73 saml. kr.
Ialt 1972/73	29.677	59.169	8.354	56.953	4.919	201.722	821.588
Ialt 1971/72		50.940	5.055	50.529	4.750	173.903	638.708
Ialt 1970/71		45.752	203	54.261	4.634	169.907	537.699

Kilde: Føroya Landsbókasavn.

Til bygder uden eget bibliotek har landsbókasavnið i 1972/73 udlånt bogkasser med 740 børnebøger til 15 bygder. Endvidere er der til 6 bygder udlånt bogkasser med 215 bøger til voksne. 7 færøske trawlere på fjernfiskeri har i 1972/73 lånt 12 bogkasser med 285 bøger.

TEATRE OG BIOGRAFER

Teatervirksomhed.

Teaterbygningen "Sjónleikarhúsið" i Tórshavn, der også anvendes som biograf og til færøsk dans, er den eneste egentlige teaterbygning på Færøerne. Ellers anvendes skoler og forsamlingshuse til teateropførelser. Sjónleikarhúsið ejes og drives af "Havnar Sjónleikarfelag". Selskabet har en fast skuespillerstab, der indstuderer et vist antal forestillinger, som den også turnerer med. I 1973 har Havnar Sjónleikarfelag og landsstyret ansat skuespilleren Eyðun Johannesen som leder af foreningens teatervirksomhed og som konsulent for den almindelige teatervirksomhed på Færøerne, herunder indretning af teaterlokaler, hvortil der over lagtingets finanslove ydes økonomisk støtte.

Havnar Sjónleikarfelag opførte fra januar til marts 1973 en musical "Hundadagakongur", forfattet af den islandske forfatter Jónas Arnason og instrueret af den islandske instruktør Flósi Ólafsson. I stykket medvirkede 26 skuespillere. 35 forestillinger i Tórshavn og 3 forestillinger i Klaksvík blev overværet af ialt 8.300 tilskuere.

Danmarks tournéteater opførte i perioderne 30. juni til 8. juli (i forbindelse med Mentunarstevna Føroya 1973) og 8. til 20. november 1973 "Dødsdansen" af August Strindberg. I stykket medvirkede skuespillerne Preben Lerdorff Rye, Lene Vasegaard og Rudy Nygaard. Stykket blev opført 14 gange for ialt 1.710 tilskuere.

Klaksvík idrætsforenings teaterafdeling havde i december premiere på Mary Chase's komedie "Harvey", og teaterafdelingen i idrætsforeningen "Royn", Hvalba, havde ligeledes i december premiere

på forstillingen "Best man vera sum er" af Poul Johs. Lindberg og Mourits Mohr.

I efteråret 1973 har der været arrangeret 2 træningskurser for teaterinteresserede. Et 3-måneders kursus for aktive skuespillere i Tórshavn med 10 deltagere, og et 8-dages kursus for 30 medlemmer af Klaksvík idrætsforenings nystartede teaterafdeling.

Som et forsøg på en mere kontinuerlig skuespilleruddannelse startede Havnar Sjónleikarfelag i september et 6-måneders aspirantkursus. Eventuelle emner herfra vil få tilbudt en 2-årig teateruddannelse på fritidsbasis, d. v. s. med aftenundervisning. Den første halvdel af sæsonen 1973/74 har været præget af uddannelse, men i begyndelsen af 1974 har man påbegyndt prøver på 2 forestillinger samtidig. Forestillingen "Busybody" af Erik Popplewell, og "Ein byrjan", skrevet af færingen Steinbjørn B. Jacobsen.

I kalenderåret 1974 er der af Mentunarfelagið Vardín udskrevet en færøsk dramatikerkonkurrence.

Biografer

Der findes 9 faste biografteatre på Færøerne, heraf de 2 i Tórshavn.

Tabel 10.5. Biografteatrenes virksomhed i 1973

<u>Biografer</u>	<u>Antal pladser</u>	<u>Antal film</u>	<u>Antal forestillinger</u>	<u>Antal tilskuere</u>
Havnar Bio	236	146	719	122.006
Sjónleikarhúsið	231	57	324	32.183
Atlantis Bio	120	111	300	27.329
Glyvra Bio	180	81	155	11.609
Vestmanna Bio	100	41	110	6.340
Sørvágs Bio	170	92	190	12.999
Skopunar Bio	80	30	60	2.609
Tveroyrar Bio	96	37	112	6.739
Vágs Bio	94	102	270	14.230
1973 ialt	1.307	-	2.240	236.044
1972 ialt	1.287	-	2.257	234.217
1971 ialt	1.287	-	2.583	268.972

Kilde: Biograferne

MUSIKLIV

Koncerter

Der er på Færøerne 7 hornorkestre og 1 kammerorkester. Endvidere har mange af de større bygder et sangkor. I Tórshavn er der 3 aktive kor.

Tabel 10.6. Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor

	<u>Antal koncerter</u>	<u>Antal medlemmer</u>	<u>Laveste og højeste antal tilh. pr. koncert</u>
<u>Kammerorkester:</u>			
Tórshavnar Musikkskúli	6	10-17	65-250
<u>Hornorkestre:</u>			
Havnar Hornorkestur	17	15-23	50-2.000
Harmoniorkestrið G.H.M.	10	16	110-600
Klaksvíkar Hornorkestur	6	21-24	50-2.000
Nes Sóknar Musikkfelag	4	12-18	200-500
Sørvágs Tónleikarfelag	6	18	200-1.000
Fuglafjarðar Hornorkestur	10	16-20	40-400
Eiðis Ljómfelag	7	11-16	30-500
<u>Kor:</u>			
Kristiliga Sangkórið	15	40-50	75-500
Studentaskúlakórið	1	25	300
Stranda Sangkór	6	37-43	70-500
Leirvíkar Sangkór	1	40	300
Havnarkórið	17	13-55	30-2.000
Eiðis Sangkór	3	20-22	100-250
Kirkjukórið "Ljómur"	1	28	320
Kór Glyvra Kirkju	8	30-33	80-500
Kvívíkar Sangkór	7	20-35	50-300

Kilde: Lederne af de enkelte kor og orkestre.

Der er i oversigten tillige medtaget koncerter i forbindelse med opvisninger, l. maj festligheder m. v.

I maj deltog samtlige hornorkestre i det årlige musikstævne, der denne gang blev afholdt i Fuglafjørður.

Nogle af orkestrene har i årets løb haft besøg af gæstedirigenter, således havde Havnar Hornorkestur fra den 10.-17. februar besøg af colonel Rodney Bashford, England. Ved musikstævnet i maj ledede Brian N. Smith, England, Klaksvíkar Hornorkestur, og ved samme lejlighed ledede musikkonsulent Herbert Møller, Danmark, Havnar Hornorkestur, og kgl. kapelmusicus Svend Rasmussen, Danmark, ledede Fuglafjørður Hornorkestur. I perioden fra november 1973 til juni 1974 har Klaksvíkar Hornorkestur og Fuglafjarðar Hornorkestur besøg af John Carr, England.

Kristiliga Sangkórið var fra 29. juni til 9. juli 1973 på tourné i Danmark, hvor koret deltog i kirkekoncerter i Nordby, Esbjerg, Skanderup, Næstved, Birkerød, Glostrup og København.

Havnarkórið deltog fra den 29. juli til den 4. august 1973 i et musikstævne i Frankrig, hvori også deltog kor fra Danmark, Schweiz, Tyskland, Belgien, orkestre fra England og solister fra Tyskland. Dirigent var Willy Gohl, Schweiz.

KUNST

Kunstudstillinger på Færøerne

I udstillingsbygningen Listaskálin i Tórshavn har der udoover den permanente udstilling været afholdt 8 udstillinger i årets løb.

I marts udstillede Bárur Jacobsen oliemalerier og tegninger, og Zacharias Heinesen tegninger, klip og akvareller. I maj udstillede Tróndur Patursson oliemalerier, skulpturer og akvareller. I forbindelse med Mentunarstevna Føroya var der arrangeret en udstilling med malerier af den islandske maler Jóhannes S. Kjarval, den norske maler Harold Pienud og 21 færøske kunstnere.

Den årlige kunstudstilling omfattede værker af 30 kunstnere. Der fremvistes oliemalerier, akvareller, tegninger, grafik, skulpturer og vævede tæpper.

I september - oktober var der udstillet grafik af Elinborg Lützen, oliemalerier af Bent Restorff og oliemalerier og tegninger af Ingolvur av Reyni. I november vistes den historiske udstilling Islandia, og i december blev der afholdt en mindeudstilling for maleren Hans Hansen, hvor der blev vist oliemalerier, mosaik'er, fresco'er, akvareller og tegninger af denne kunstner.

Herudover har nogle færøske kunstnere afholdt udstillinger i andre lokaler i Tórshavn, Klaksvík, Tvøroyri, Fuglafjørður og Eiði. Dette gælder således Páll Djurhuus, Amariel Norðoy, Gunnleivur Glerfoss, Kristian Glerfoss, Hans J. Glerfoss, Eyvindur Mohr, Jóannes Christiansen, William Smith, Thomas Michael Smith, Jens Smith, Henning Thomsen, Thomas Arge, Bjarki Højgaard, Frimodt Joensen, Elinborg Lützen, Paulina Joensen, Hans Biskopstø, Janus úr Jákupslon, Fridtjof Joensen, Olivur Poulsen og Óli Egilstreð.

Endvidere har der været større kunstudstillinger i forbindelse med Norðoyastevna i Klaksvík og Varmakeldustevna i Fuglafjørður. Fría Listaframsýningin har i Tórshavn afholdt en større udstilling, hvor der blev vist tegninger, skulpturer, pasteller, akvareller af 17 kunstnere.

Kunstudstillinger i udlandet

I udlandet har flere færøske kunstnere deltaget i kunstudstillinger. I april - maj udstilledes i Reykjavík i Nordens hus oliemalerier, grafik og akvareller af Elinborg Lützen, Thomas Arge, Zacharias Heinesen, Tróndur Patursson, Eyvindur Mohr, Amariel Norðoy og Bárur Jacobsen. Elinborg Lützen, Thomas Arge, Ingolvur av Reyni og Zacharias Heinesen har vist billeder og grafik på galleri "Gammel Strand", og Stephan Danielsen malerier på galleri M, ligeledes i København. Poul Horsdal har afholdt en udstilling på Glad-saxe bibliotek, ligesom han har deltaget i Tuborg kunstforenings 100 års udstilling.

DANSK-FÆRØSK KULTURFOND

Dansk-Færøsk Kulturfond, der blev stiftet i 1951, har til formål at fremme den kulturelle forbindelse mellem Færøerne og Danmark.

Fondets kapital er tilvejebragt ved tilbagebetalingerne af de rentefri lån som færinger, der under 2. verdenskrig var under uddannelse i Danmark, modtog.

Fondets bestyrelse består af en repræsentant for statsministeriet som formand, en repræsentant for undervisningsministeriet, rigsombudsmanden og 2 af landsstyret valgte repræsentanter.

I 1972 har fondet uddelt 197.915,- kr. til forskellige kulturelle formål, herunder bogudgivelser, kunstudstillinger og koncerter.

KULTURSTÆVNET

I tiden 30. juni - 8. juli 1973 blev der afholdt et stort kulturstævne - Mentunarstevna Føroya 1973. Stævnets arrangementer foregik i Tórshavn, Klaksvík, Tvøroyri, Runavík, Sørvágur og Nólsoy og blev ialt overværet af 3.441 mennesker.

I stævnet deltog forfatterne Klaus Rifbjerg, Danmark, Jul Haganæs, Norge, Sandro Key-Åberg, Sverige, og Astrid Joensen og Steinbjørn B. Jacobsen, Færøerne, der alle læste op af egne værker. De islandske balletdansere Ingibjörg Björnsdóttir, Edda Scheving, Ásdis Magnúsdóttir, Guðlaugur Einarsson og Ørn Gudmundsson dansede ballet, og Danmarks Tournéteater opførte "Dødsdansen" af August Strindberg. I stykket medvirkede skuespillerne Preben Lerdorff Rye, Lene Vasegaard og Rudy Nygaard. I de afholdte koncerter medvirkede operasangerinden Bodil Kvaran, Danmark, cellisterne Gunnar Kvaran, Island, og Erkki Rautio, Finland, pianisterne

Esther Vagning, Danmark, og Ralf Gothóni, Finland, organisten Oddvør á Steig, Færøerne, samt barytonsangeren Jorma Hynninen, Finland. Endvidere deltog visesangeren Trille, Danmark, William Clausson, Sverige, og Hege Tunaal, Norge.

Under stævnet blev der på listaskálin i Tórshavn vist billeder af malerne Harald Pienud, Norge, og Johannes Sveinsson Kjarval, Island, og i Havnar Bio i Tórshavn blev der vist 3 film af Ingmar Bergmann.

TABELFORTEGNELSE

	side
Kap. 1. <u>FÆRØERNE</u>	
<u>Tablet 1.1.</u> Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene	14
<u>Tablet 1.2.</u> Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1964-73	14
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGSFORHOLD</u>	
<u>Tablet 2.1 a.</u> Befolkningen 1960-74 fordelt på områder	17
<u>Tablet 2.1 b.</u> Befolkningen 1960-74, fordelt på områder. Procentvis fordeling	18
<u>Tablet 2.2 a.</u> Befolkningen 1960-74, fordelt efter kommunernes størrelse	18
<u>Tablet 2.2 b.</u> Befolkningen 1960-74, fordelt efter kommunernes størrelse. Procentvis fordeling	19
<u>Tablet 2.3 a.</u> Den samlede befolkning, fordelt efter alder 1960-70	19
<u>Tablet 2.3 b.</u> Den kvindelige befolknings fordeling efter alder 1960-70	20
<u>Tablet 2.3 c.</u> Den mandlige befolknings fordeling efter alder 1960-70	20
<u>Tablet 2.4.</u> Fødselsoverskuddet 1960-73	21
<u>Tablet 2.5.</u> Nettoudvandringen 1945-72	22
<u>Tablet 2.6.</u> Antal kvinder pr. 100 mænd i forskellige aldersgrupper 1960-70	22
<u>Tablet 2.7 a.</u> De i erhvervene beskæftigede, fordelt på hovederhvervsgrupper og områder ved folketællingen 26. september 1960	23
<u>Tablet 2.7 b.</u> De i erhvervene beskæftigede, fordelt på hovederhvervsgrupper og områder ved folketællingen 1. april 1966	23
<u>Tablet 2.7 c.</u> De i erhvervene beskæftigede, fordelt på hovederhvervsgrupper og områder ved folketællingen 16. november 1970	24
<u>Tablet 2.8.</u> De i erhvervene beskæftigede, fordelt på hovederhvervsgrupper ved folketællingerne i 1960, 66 og 70	24
<u>Tablet 2.9.</u> Befolkningsudviklingen i 1973 i de enkelte kommuner	26
<u>Tablet 2.10.</u> Befolkningsudviklingen i 1973 i de enkelte områder	27
Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	
<u>Tablet 3.1.</u> Samlede fiskefangster, fordelt på fiskearter i 1965 og 1970-72	31
<u>Tablet 3.2.</u> Samlede fiskefangster, fordelt på fangstfelter i 1965 og 1970-73	32

	side
kap. 3 <u>Tabel 3.3.</u> Samlede fiskefangster i 1972, fordelt på fiskearter og fangstfelter	33
<u>Tabel 3.4.</u> Produktionen af saltfisk, fordelt på fangstfelter i 1965 og 1970-73	33
<u>Tabel 3.5.</u> Ferskfisklandinger på Færøerne i 1965 og 1970-73	34
<u>Tabel 3.6.</u> De samlede ferskfisklandinger, fordelt efter anvendelse	35
<u>Tabel 3.7.</u> Færøske skibes landinger af sild, makrel og industrifisk fordelt efter landingspladser i 1965 og 1970-73	35
<u>Tabel 3.8.</u> Sild, makrel og industrifisk, fordelt efter anvendelse i 1970-72	36
<u>Tabel 3.9.</u> Tilvirkning af fisk og fiskevarer på Færøerne 1970-72	36
<u>Tabel 3.10.</u> Fiskerflådens driftsresultater 1972	37
<u>Tabel 3.11.</u> Gennemsnitlige driftsresultater for de forskellige typer fiskerskibe 1965 og 1969-72	38
<u>Tabel 3.12.</u> Færøernes realkreditinstituts udlån, låntagning og egenkapital pr. 1. april 1965-74	41
<u>Tabel 3.13</u> Fiskeribankens bevilgede lån på Færøerne 1968-73	42
<u>Tabel 3.14.</u> Landskassens tilskuds- og kurstabslån 1969/70-1972/73	43
<u>Tabel 3.15.</u> Kvæghold 1965 og 1969-72	44
<u>Tabel 3.16.</u> Fårehold 1965 og 1969-72	45
<u>Tabel 3.17.</u> Kartoffelavl 1965 og 1969-72	45
<u>Tabel 3.18.</u> Landsdyrlægens private virksomhed 1962/63, 1966/67, 1970/71 og 1972/73	46
<u>Tabel 3.19.</u> Bruttofaktorindkomsten for håndværk og industri, bygge- og anlægsvirksomhed 1965 og 1969-71	47
<u>Tabel 3.20.</u> Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1965 og 1969-71	49
<u>Tabel 3.21.</u> Antal aktieselskaber i 1965 og 1970-73	50
<u>Tabel 3.22.</u> Antallet af motorkøretøjer på Færøerne 1965-73	51
<u>Tabel 3.23.</u> Fordeling af biler og motorcykler	51
<u>Tabel 3.24.</u> Antallet af flyvepassagerer i årene 1965 og 1969-73	52
<u>Tabel 3.25.</u> Antal skibspassagerer mellem Færøerne og Danmark 1965-73	53
<u>Tabel 3.26.</u> Den samlede færøske skibsflåde opgjort ultimo 1971, 1972 og 1973	53
<u>Tabel 3.27.</u> Tilgang af fartøjer i 1973	54
<u>Tabel 3.28.</u> Afgang af fartøjer i 1973	54

	side
Kap. 3. <u>Tabel 3.29.</u> Den samlede færøske skibsflåde 1965 - 1973	55
<u>Tabel 3.30.</u> Fiskerflådens fordeling efter art i 1971, 1972 og 1973	56
<u>Tabel 3.31.</u> Dæksfartøjer 5 - 20 BRT ultimo 1971, 1972 og 1973	57
<u>Tabel 3.32.</u> Vejenes længde, kapacitet og belægning	58
<u>Tabel 3.33.</u> Udgiften til det færøske landevejsnet i finansårene 1965/66 og 1969/70 - 1972/73	59
<u>Tabel 3.34.</u> Den samlede produktion og salget af el i regnskabsårene 1965/66 og 1969/70 - 1972/73	60
<u>Tabel 3.35.</u> Aktiviteten i de 6 største havne i årene 1971-73	61
<u>Tabel 3.36.</u> Antal centraler, abonnenter og samtaler i finansårene 1965/66 og 1970/71 - 1972/73	63
<u>Tabel 3.37.</u> Telefonselskabets økonomi i 1965/66 og 1970/71 - 1972/73	63
<u>Tabel 3.38.</u> Telekommunikationen med udlandet og skibsfarten	64
 Kap. 4. <u>ØKONOMI</u>	
<u>Tabel 4.1.</u> Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper	67
<u>Tabel 4.2.</u> Eksportererede mængder af de vigtigste varegrupper 1965 og 1970-73	69
<u>Tabel 4.3.</u> De gennemsnitlige eksportpriser 1965 og 1970-73	69
<u>Tabel 4.4.</u> Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder	69
<u>Tabel 4.5.</u> Importen fordelt på lande	70
<u>Tabel 4.6.</u> Importen fordelt på varegrupper	71
<u>Tabel 4.7.</u> Færøernes handelsbalance 1965-73	72
<u>Tabel 4.8.</u> Arbejdslønninger og pristal 1965-1974	76
<u>Tabel 4.9.</u> Gennemsnitlig årlig indkomst fra fiskeriet pr. mand	77
<u>Tabel 4.10.</u> Samlet antal skatteydere og skatte- pligtig indkomst i skatteårene 1965/66 - 1973/74	81
<u>Tabel 4.11.</u> Det samlede antal skatteydere, fordelt efter størrelsen af den ansatte indkomst, i skatte- årene 1965/66, 1970/71 og 1973/74	81
<u>Tabel 4.12</u> Udskrevne skatter i skatteårene 1965/66-1973/74	82
<u>Tabel 4.13.</u> Udskrevne skatter m.v. i skatteåret 1973/74	83
<u>Tabel 4.14.</u> Landskassens indtægter i finansårene 1965/66 - 1974/75	84

	side
Kap. 4. <u>Tabel 4.15.</u> Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter	85
<u>Tabel 4.16.</u> Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål	85
<u>Tabel 4.17.</u> Statens udgifter efter hovedformål	86
<u>Tabel 4.18.</u> Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1972/73	86
<u>Tabel 4.19.</u> Statens og offentlige danske institutioners udlån opgjort pr. 31. marts 1965 og 1970-73	89
<u>Tabel 4.20.</u> Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1972/73	89
<u>Tabel 4.21.</u> Statsgarantier pr. 31. marts 1965 og 1970-73	90
<u>Tabel 4.22.</u> Udviklingen i statsgarantier i 1972/73	90
<u>Tabel 4.23.</u> Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene 1965/66 og 1970/71-1974/75	90
<u>Tabel 4.24.</u> Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts 1965 og 1969-73	92
<u>Tabel 4.25.</u> Landskassens garantiforpligtelser pr. 31. marts 1965 og 1969-73	92
<u>Tabel 4.26.</u> Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen 1965-74	93
<u>Tabel 4.27.</u> Pengeinstitutternes udlån pr. 30. september 1971-73, fordelt efter hovedformål	94
<u>Tabel 4.28.</u> Prioritetslån i boligbyggeri 1. oktober 1972 - 30. september 1973 i sparekasserne, p/f Húsalån og Húsalánsgrunnurin	95
<u>Tabel 4.29.</u> Boligbyggeriet 1971-73	95
<u>Tabel 4.30.</u> Nationalbankens genbelåning af færøske veksler	96
<u>Tabel 4.31.</u> De færøske pengeinstitutters obligationsbeholdninger	96
<u>Tabel 4.32.</u> Bruttofaktorindkomsten i 1970 og 1971, fordelt på erhverv	97
<u>Tabel 4.33.</u> Samlede bruttoinvesteringer i 1970-72	98
<u>Tabel 4.34.</u> Færøernes betalingsbalance 1971	99
<u>Tabel 4.35.</u> Færøernes betalingsbalance 1972	100
<u>Tabel 4.36.</u> Bruttonationalproduktets anvendelse 1968-71	101
<u>Tabel 4.37.</u> Samlede bruttoinvesteringer 1968-72	102
<u>Tabel 4.38.</u> Betalingsbalancens hovedposter 1968-72	102
<u>Tabel 4.39.</u> Opsparingen 1968-71	103

Kap. 5.	<u>SOCIALE FORHOLD</u>	side
	<u>Tabel 5.1.</u> Antal modtagere af sociale ydelser	106
	<u>Tabel 5.2.</u> Sociale udgifter i finansåret 1972/73	108
	<u>Tabel 5.3.</u> Sociale udgifter i hovedposter	108
	<u>Tabel 5.4.</u> Antal elever ved Statens specialskole, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder	110
	<u>Tabel 5.5.</u> Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet i 1971-73	111
Kap. 6.	<u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	
	<u>Tabel 6.1.</u> Sygehusenes kapacitet og belægning	116
	<u>Tabel 6.2.</u> Sygehusenes virksomhed beskrevet ved behandlingsformer for indlagte patienter	117
	<u>Tabel 6.3.</u> Sygehusenes ambulante virksomhed	118
	<u>Tabel 6.4.</u> Sygehusenes normerede personale	119
	<u>Tabel 6.5.</u> Sygehusenes samlede driftsudgifter	120
	<u>Tabel 6.6.</u> Sygehusenes driftsudgifter pr. sygedag	120
	<u>Tabel 6.7.</u> De samlede sygehusudgifters fordeling	121
Kap. 7.	<u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	
	<u>Tabel 7.1.</u> Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne	126
	<u>Tabel 7.2.</u> Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1972/73	127
	<u>Tabel 7.3.</u> Antal skoler, elever og lærere	131
	<u>Tabel 7.4.</u> Antal elever i skoleårene 1971/72-1973/74, fordelt på årgange og klassetrin	132
	<u>Tabel 7.5.</u> Specialundervisning pr. 1/1 1974, fordelt efter hovedhandicap	133
	<u>Tabel 7.6.</u> Antal elever pr. 1. januar ved Færøernes seminarium	135
	<u>Tabel 7.7.</u> Antal elever på sygeplejerskeskolen pr. 1. januar	136
	<u>Tabel 7.8.</u> Antal elever på Færøernes maskinskole pr. 1/1 1972, 1973 og 1974	136
	<u>Tabel 7.9.</u> Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1972/73	137
	<u>Tabel 7.10.</u> Antal lærlinge og elever i handels-skolen pr. 1. januar 1974	139
	<u>Tabel 7.11.</u> Antal elever på navigationsskoler pr. 1. januar	140
	<u>Tabel 7.12.</u> Statens uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne	141
	<u>Tabel 7.13.</u> Landskassens elevtilskud	142

	side
Kap. 8. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN</u>	
<u>Tabel 8.1.</u> Oversigt over Færøernes rets virksomhed 1971-73	143
<u>Tabel 8.2.</u> Oversigt over overtrædelser af straf- feloven 1971-73	145
<u>Tabel 8.3.</u> Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser 1971-73	146
<u>Tabel 8.4.</u> Oversigt over politiets øvrige virk- somhed 1971-73	146
Kap. 9. <u>FOLKEKIRKEN</u>	
<u>Tabel 9.1.</u> Kirkernes placering og befolkningsgrund- lag	147
<u>Tabel 9.2.</u> Kirkelige udgifter i finansåret 1972/73	148
Kap. 10. <u>KULTURELLE FORHOLD</u>	
<u>Tabel 10.1.</u> Færøernes radios udsendelser	149
<u>Tabel 10.2.</u> Avisernes oplagstal i 1965 og 1970-73	150
<u>Tabel 10.3.</u> Udgivne færøske bøger 1973	150
<u>Tabel 10.4.</u> Folkebibliotekernes virksomhed	151
<u>Tabel 10.5.</u> Biografteatrenes virksomhed i 1973	153
<u>Tabel 10.6.</u> Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor	154

ISBN 87 503 1542 0

Sm 02-3